SPRAWOZDANIE

RADY ADWOKACKIEJ
W WARSZAWIE

ZA ROK
1930 — 1931

1931 WARSZAWA 1931

NAKŁADEM IZBY ADWOKACKIEJ WARSZAWSKIEJ

SPRAWOZDANIE
RADY ADWOKACKIEJ
W WARSZAWIE

ZA ROK

1930 — 1931

1931 WARSZAWA 1931

NAKŁADEM IZBY ADWOKACKIEJ WARSZAWSKIEJ

DRUKARNIA
ROLNICZA,
WARSZAWA
ZŁOTA 24.

WSTĘP.

Sprawozdanie Rady Adwokackiej w Warszawie za r. 1929/30 zawierało wzmiankę o potrzebie opracowania i wydania obowiązującego statutu tymczasowego Palestry Państwa Polskiego z komentarzami, uwzględniającemi zwłaszcza orzecznictwo władz korporacyjnych w bardziej zasadniczych kwestjach. Potrzeba takiego wydawnictwa jest, istotnie, wielka.

W ciągu dwunastu lat istnienia samorządu adwokackiego, opartego na wspomnianym statucie, wyjaśnienia i uchwały Naczelnej Rady Adwokackiej, jako zwierzchniej samorządu tego władzy, i Rad Adwokackich, jako poszczególnych jego organów, tudzież wyroki Sądów Dyscyplinarnych obu instancyj, rozstrzygnęły szereg zagadnień, które życie raz po raz wysuwało, ustaliły szereg zasad i wskazówek, któremi adwokaci powinni się kierować w różnych dziedzinach swej działalności.

Pracy tej przyświecało stale dążenie do utrzymania Palestry na wysokim poziomie, odpowiadającym zadaniom — jakie ma do spełnienia w zawodzie obrończym, roli — jaka jej przystoi w życiu Państwa, znaczeniu — jakie mieć powinna w społeczeństwie.

Wydawnictwo, uwzględniające w sposób systematyczny dotychczasowe wyjaśnienia, postanowienia i wyroki władz korporacyjnych, ułatwiając rosnącym wciąż szeregom adwokackim zapoznanie się z tem orzecnictwem, a organom samorządu adwokackiego — dalszą działalność, byłoby zarazem zacząłkiem kodyfikacji zasad etyki zawodowej. Potrzebę takiej kodyfikacji poruszono już na pierwszym ogólnym zjeździe adwokatów polskich, odbytym jeszcze w czasach niewoli — w 1914 r. — we Lwowie; przystąpić zaś do niej można i na-

leży, oczywiście, nie pod kątem widzenia oderwanych zasad, lecz właśnie na podstawie będącego wyrazem rzeczywistości orzecznictwa, o którem wyżej mowa. Okoliczność, że idzie o orzecznictwo na tle statutu t y m c z a s o w e g o, — który ma być zastąpiony przez ustawę, normującą w sposób jednolity ustrój adwokatury na obszarze całego Państwa, — jest w tym względzie bez znaczenia; niewątpliwie bowiem szereg ustalonych już zasad w zakresie etyki zawodowej i godności stanu zachowa moc niezależnie od takiego, czy innego ustroju.

Oddając do użytku członków Izby sprawozdanie niniejsze, Rada Adwokacka pragnie, by oprócz normalnej swej roli — zobrazowania prac i działalności Rady w r. 1930/31, mogło ono zarazem choćby w szczupłym bardzo zakresie, posłużyć jako materjał przygotowawczy do wydawnictwa, którego potrzebę wyżej podniesiono.

Tem się tłomaczy rozszerzenie w sprawozdaniu niektórych działów, z uwzględnieniem przytem nieraz wyjaśnień i orzeczeń, dostatecznie, może, już znanych obecnym członkom Izby, jego układ oraz szereg dopisków, mogących ułatwić odszukanie analogicznych lub związkowych wyjaśnień i orzeczeń dawniejszych.

Rada Adwokacka pragnie zarazem, aby jaknajwiększa liczba członków Izby zainteresowała się projektem wspomnianego wydawnictwa, tak iżby w wyniku zbiorowej pracy — z natury rzeczy koniecznej w tego rodzaju poczynaniach — mogło się ukazać jaknajrychlej.

I. Skład Rady Adwokackiej. Podział i Organizacja Pracy.

Skład Rady. W wyniku wyborów uzupełniających, zgodnie z art. 22 statutu tymczasowego Palestry P. P., dokonanych przez Zgromadzenie Walne członków Izby w dn. 29 marca 1930 r. na miejsce członków Rady, którzy ustąpili wskutek upływu trzyletniej kadencji, skład Rady Adwokackiej w Warszawie na okres 1930/31 r. był następujący:

CZŁONKOWIE:

1.	Białaszewicz Czesław	2-gi	rok	kadencji
2.	Blenau Zygmunt	1-szy	„	„
3.	Bojanowicz Teodor	3-ci	„	„
4.	Chełmoński Adam	1-szy	„	„
5.	Ettinger Mieczysław	3-ci	„	„
6.	Grodziński Natan	1-szy	„	„
7.	Jarosz Mieczysław	3-ci	„	„
8.	Mińkiewicz Wacław	3-ci	„	„
9.	Nagórski Zygmunt	2-gi	„	„
10.	Nowodworski Jan	1-szy	„	„
11.	Nowodworski Leon	2-gi	„	„
12.	Szaciński Mieczysław	3-ci	„	„
13.	Urbanowicz Stefan	2-gi	„	„
14.	Więckowski Jan	1-szy	„	„
15.	Zdanowicz Bronisław	2-gi	„	„

ZASTĘPCY:

1. Żołędziowski Kazimierz
2. Tyszyński Antoni
3. Zadrowski Feliks

Uchwałą z dnia 26 października 1930 r. Rada Adwokacka, uwzględniając prośbę członka Rady Adama Chełmońskiego, udzieliła mu półrocznego urlopu na wykonanie zamierzonej pracy naukowej, i zgodnie z art. 23 statutu tymczasowego Palestry P. P., powołała na jego miejsce do sprawowania obowiązków członka Rady Kazimierza Żołędziowskiego, jako zastępcę, który otrzymał przy wyborach największą liczbę głosów.

Prezydjum. Na pierwszem posiedzeniu w odnowionym składzie, odbytem w dn. 1 kwietnia 1930 r., Rada Adwokacka ukonstytuowała się przez dokonanie, zgodnie z art. 22 statutu tymcz. Palestry i § 53 regulaminu Rad Adwokackich, wyboru Prezydjum, jak następuje:

Dziekan: Nowodworski Jan
Wicedziekan: Nagórski Zygmunt
Sekretarze: Szaciński Mieczysław, Nowodworski Leon
Skarbnik: Białaszewicz Czesław
Zastępca Skarbnika: Zdanowicz Bronisław
Bibljotekarz: Chełmoński Adam.

Sąd Dyscyplinarny. Na temże posiedzeniu Rada Adwokacka, stosownie do art. 42 statutu i § 27 regulaminu, wybrała na członków Sądu Dyscyplinarnego: 1) Cz. Białaszewicza, 2) T. Bojanowicza, 3) A. Chełmońskiego, 4) M. Ettingera, 5) M. Jarosza, 6) W. Mińkiewicza.

Obowiązki Przewodniczącego i Wice-Przewodniczącego Sądu Dyscyplinarnego, w myśl art. 42 statutu, pełnili: Dziekan J. Nowodworski i Wice-Dziekan Z. Nagórski.

Pozostali członkowie Rady, zgodnie z § 27 regulaminu Rad Adwokackich (w brzmieniu, ustalonem uchwałą Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 25 stycznia 1930 r.), byli powoływani stale do składu Sądu Dyscyplinarnego w charakterze zastępców stałych członków Sądu.

Komisja Egzaminacyjna. Jednocześnie z wyborem Prezydjum i Sądu Dyscyplinarnego Rada Adwokacka, zgodnie z art. 17 statutu tymcz. Palestry, powołała stałą Komisję Egzaminacyjną w składzie następującym:

Przewodniczący: Dziekan J. Nowodworski,

Zastępca Przewodniczącego: Wice-Dziekan Z. Nagórski,
Członkowie: członkowie Rady Adwokackiej:
1) T. Bojanowicz, 2) Cz. Białaszewicz, 3) A. Chełmoński, 4) M. Ettinger,

stanowiąc zarazem, że do Komisji Egzaminacyjnej wchodzić będą nadto kierownicy seminarjów dla aplikantów adwokackich oraz członkowie Izby, zaproszeni przez stałą Komisję Egzaminacyjną.

W charakterze kierowników seminarjów w pracach Komisji Egzaminacyjnej brali udział: członkowie Rady S. Urbanowicz (jako kierownik seminarjum administracyjnego) i członek Izby, a zarazem członek Naczelnej Rady Adwokackiej Stanisław Goldsztein (jako kierownik seminarjum cywilnego).

W charakterze zaproszonych członków Izby w poszczególnych sesjach Komisji Egzaminacyjnej uczestniczyli Wacław Brokman, Ludwik Domański, Antoni Landau, Józef Kuczyński, Zygmunt Sokołowski.

W okresie sprawozdawczym Komisja Egzaminacyjna odbyła trzy sesje w datach następujących: 1) 13, 14, 20 i 21 czerwca 1930 r., 2) 24, 25 i 31 października 1930 r., 3) 27, 28 lutego, 6 i 7 marca 1931 r.

Seminarjum dla aplikantów adwokackich. Ogólne kierownictwo w imieniu Rady Adwokackiej nad prowadzonemi, stosownie do art. 15 statutu tymcz. Palestry i § 26 regulaminu Rad Adwokackich, zajęciami teoretycznemi i praktycznemi dla aplikantów adwokackich sprawowali w okresie sprawozdawczym: w dziale prawa cywilnego i handlowego — Wice-Dziekan Z. Nagórski, w dziale prawa karnego — Dziekan J. Nowodworski i członek Rady M. Ettinger, w dziale prawa administracyjnego — członek Rady S. Urbanowicz.

Wykłady i zajęcia na seminarjach prowadzili, oprócz wyżej wymienionych, adwokaci: Antoni Bogucki, Zygmunt Blenau, Adam Chełmoński, Józef Kliński, Henryk W. Kon, Józef Kuczyński, Roman Kuratowski, Aleksander Kroński, Leon Nowodworski, Szymon Rundstein, Zygmunt Sokołowski, Władysław Szatensztejn.

Konsultacja dla niezamożnej ludności. Kierownictwo konsultacji adwokackiej dla niezamożnej ludności przy Sądzie

Okręgowym w Warszawie sprawowali z ramienia Rady Adwokackiej jej członkowie: Z. Blenau i B. Zdanowicz, do których należało wyznaczanie i kontrola dyżurów oraz ogólny nadzór nad działalnością konsultacji.

Referat Prasowy. Referat prasowy, a w szczególności utrzymywanie kontaktu pomiędzy Radą Adwokacką a redakcją „Palestry" i komunikowanie jej do druku obwieszczeń, zarządzeń i uchwał Rady w ważniejszych sprawach powierzono w okresie sprawozdawczym członkowi Rady — Sekretarzowi L. Nowodworskiemu.

Delegaci Rady Adwokackiej. Na podstawie § 69 regulaminu Rada Adwokacka, zgodnie z wynikiem wyborów, dokonanych w tym celu przez miejscową adwokaturę, wyznaczyła w okresie sprawozdawczym następujących swych Delegatów i ich zastępców w siedzibach Sądów Okręgowych na prowincji:

Nr. kol.	Siedziba Sądu	Delegat	Zastępca
1	Biała Podlaska	Skudro Wincenty	Maciejewski Jan
2	Białystok	Różański Roman	Lipko Mieczysław
3	Częstochowa	Zawadzki Rajmund	Winnicki Włodzimierz
4	Kalisz	Królikowski Józef	Jaźwiński Zygmunt
5	Łódź	Cygański Stefan	Felix Henryk
6	Łomża	Ryntfljesz Kazimierz	—
7	Mława	Wierzbicki Grzegorz	—
8	Piotrków	Kleyna Dobrosław	Kański Włodzimierz
9	Płock	Baliński Stefan	—
10	Siedlce	Ślaski Władysław	Serednicki Juljan
11	Sosnowiec	Borowski Jan	—
12	Suwałki	Kuźmicz Dymitr (zam. w Augustowie)	—
13	Włocławek	Barcikowski Eugenjusz	Wawrzyniecki Antoni

Posiedzenie plenarne. Posiedzenia plenarne Rady Adwokackiej odbywały się stale raz na tydzień — we wtorki,

z wyjątkiem jedynie ferji letnich (lipiec i sierpień) oraz okresów świątecznych; ponadto odbyły się dwa posiedzenia nadzwyczajne, z których jedno — w d. 10 września 1930 r. z powodu aresztowania kilku członków Izby.

W okresie od 1 kwietnia 1930 r. do 1 kwietnia 1931 r. Rada odbyła 40 posiedzeń, na których załatwiła ogółem 1135 różnych spraw. Wszystkie uchwały wraz z uzasadnieniem są wpisane do księgi protokułów Rady Adwokackiej.

Posiedzenia Prezydjum. Na mocy § 51 regulaminu Rad Adwokackich Prezydjum Rady na stałych posiedzeniach tygodniowych załatwiało wszelkie sprawy natury porządkowo-gospodarczej, a w okresie ferji letnich — na mocy uchwały Rady z dnia 1 lipca 1930 r. wszelkie wogóle sprawy bieżące, z wyjątkiem jedynie wpisów na listę i pociągania członków Izby do odpowiedzialności dyscyplinarnej. W okresie od 1 kwietnia 1930 r. do 1 kwietnia 1931 r. Prezydjum odbyło 48 posiedzeń, na których załatwiło ogółem 492 sprawy. Decyzje Prezydjum były zapisywane w księdze protokółów Prezydjum.

Komisje. Dla rozważenia i opracowania spraw szczególnych Rada Adwokacka wyłoniła w okresie sprawozdawczym następujące Komisje:

1) d. 1 lipca 1930 r. (protokuł Nr. 13/497 § 5) — dla opracowania projektów i wniosków w związku z uchwałą Walnego Zgromadzenia członków Izby z dn. 29 marca 1930 r. w sprawie proporcjonalnego rozsiedlenia się adwokatury — Komisję pod przewodnictwem Dziekana J. Nowodworskiego w składzie: członkowie Rady A. Chełmoński i E. Ettinger oraz z poza Rady członkowie Izby Z. Sokołowski i T. Słoński;

2) d. 11 listopada 1930 r. (protokuł Nr. 24/508 § 8) — w wykonaniu uchwały nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia członków Izby z d. 17 maja 1930 r. celem rozważenia pożądanych zmian obowiązującego statutu zapomóg pośmiertnych i ewentualnego zaprojektowania tych zmian — Komisję pod przewodnictwem Wice-Dziekana Z. Nagórskiego w składzie: członków Rady Cz. Białaszewicza i T. Bojanowicza oraz z poza Rady członków Izby A. Krońskiego i Z. Sokołowskiego, z upoważnieniem Komisji do uzupełnienia swego składu przez kooptację w razie uznanej potrzeby;

3) d. 20 stycznia 1931 r. (protokuł Nr. 30/514 § 28) — w celu zorganizowania najskuteczniejszego sposobu możliwie rychłego ściągnięcia od członków Izby zaległych należności i stałego czuwania nad tą sprawą — Komisję w składzie: przewodniczący członek Rady — skarbnik Cz. Białaszewicz, członkowie — zaproszeni z poza Rady członkowie Izby: Ignacy Baumberg, Adolf Jagowd i Bolesław Machnicki.

Przedstawiciele adwokatury w komisjach egzaminacyjnych dla aplikantów sądowych i urzędników Prokuratorji. W okresie sprawozdawczym przedstawicielami adwokatury w Komisji Egzaminacyjnej dla aplikantów sądowych przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie (art. 2 rozp. Ministra Sprawiedliwości z d. 26 czerwca 1920 r. — Dz. Ust. Nr. 75/1920 poz. 473) byli przedewszystkiem w dalszym ciągu mianowani już poprzednio, na przedstawienie Rady Adwokackiej, postanowieniem Ministra Sprawiedliwości z d. 26 lutego 1929 r. na okres trzechletni adwokaci: Czesław Białaszewicz, Wacław Brokman, Ludwik Domański, Jan Nowodworski i Zygmunt Sokołowski. Ponieważ Cz. Białaszewicz z powodu licznych zajęć, związanych ze stanowiskiem członka Rady Adwokackiej—Skarbnika, nie mógł nadal pełnić tego obowiązku, zgodnie z przedstawieniem Rady Adwokackiej Minister Sprawiedliwości postanowieniem z d. 13 maja 1930 r. zamianował na jego miejsce adw. Antoniego Boguckiego na okres trzechletni.

Naskutek pisma Prezesa Sądu Apelacyjnego z d. 9 maja 1930 r. o przedstawienie jeszcze trzech kandydatów, wobec potrzeby zwiększenia liczby członków Komisji Egzaminacyjnej, Rada Adwokacka wskazała adwokatów: Romana Kuratowskiego, Bernarda Maliniaka i Jana Tatarkiewicza, którzy postanowieniem Ministra Sprawiedliwości z d. 26 czerwca 1930 r. zostali powołani na członków Komisji Egzaminacyjnej na okres do 1 stycznia 1932 r.

Jako przedstawiciela adwokatury w Komisji Egzaminacyjnej przy Urzędzie Głównym Prokuratorji Generalnej (§ 10 rozp. Rady Ministrów z d. 20 maja 1925 r. — Dz. Ust. Nr. 58/1925 poz. 409) Rada Adwokacka delegowała w okresie sprawozdawczym Wice-Dziekana Zygmunta Nagór-

skiego; zastępczo — na dwuch sesjach Komisji — obowiązki te pełnił członek Rady Leon Nowodworski.

Kancelarja. W okresie sprawozdawczym personel urzędniczy kancelarji Rady Adwokackiej składał się z dziesięciu osób, a mianowicie:

1. Kierownik Biura — Sztumpf Djonizy.
2. Księgowy — Nowicki Ignacy.
3. Kontroler rachunkowości — Miara Mieczysław.
4. Korespondentka maszynistka — Brayczewska Marja.
5. Pomocnica księgowego — Andrzeykowiczowa Marja.
6. Kancelistka — Kobrzyńska Marja.
7. Kancelista — Sztajnert Zygmunt.
8. Kancelista i inkasent — Gałecki Leonard.
9. Maszynistka — Lidwinowa Adela.
10. Kancelistka i inkasentka — Andrzejewska Wacława.

Obsługę kancelarji Rady i pokojów adwokackich w Sądach Okręgowych i Apelacyjnym sprawowało pięciu woźnych i jeden goniec.

Ruch pism w kancelarji w porównaniu z okresem poprzednim wykazał wzrost o 20%.

W okresie sprawozdawczym wpłynęło do kancelarji 8.919 pism, wysłano — 9.807, nie licząc papierów, nie przechodzących przez dzienniki podawczy i wychodzący lub objętych w większej ilości jednym numerem dziennika.

Okres sprawozdawczy. Wedle statutu tymcz. Palestry (art. 22) coroczne odnowienie Rady, w wyniku wyborów uzupełniających, następuje w d. 1 kwietnia; natomiast statut nie przewiduje, jaki okres obejmować powinny sprawozdania Rady Adwokackiej, składane Walnemu Zgromadzeniu Izby (art. 30 lit. c). Wobec konieczności opracowania i wydrukowania sprawozdania niniejszego przed wyznaczoną na d. 28 marca 1931 r. datą Walnego Zgromadzenia, dane statystyczne i zamknięcia rachunkowe podano w niem na d. 1 marca 1931 (za czas od 15 lutego 1930 — tą bowiem datą było zamknięte sprawozdanie z r. 1929/30). Co się tyczy działalności Rady — uwzględniono wszystkie ważniejsze momenty do chwili oddania sprawozdania do druku.

II. Działalność Rady Adwokackiej.

1. Sprawy ogólne.

Wystąpienie z powodu aresztowania członków Izby b. posłów sejmowych. Na wieść o aresztowaniu w Warszawie w nocy z dnia 9 na 10 września 1930 r. szeregu b. posłów sejmowych, między innemi czterech członków Izby Adwokackiej Warszawskiej, adwokatów: Władysława Kiernika i Hermana Liebermana oraz aplikantów adwokackich: Aleksandra Dębskiego i Adama Pragiera, Rada Adwokacka zaraz w dniu 10 września zrana zebrała się na nadzwyczajne posiedzenie. Na podstawie posiadanych informacyj co do okoliczności, w których odbyły się wspomniane aresztowania, i wobec faktu, że wśród aresztowanych znaleźli się członkowie Izby, Rada Adwokacka powzięła motywowaną uchwałę, w sposób stanowczy określającą stanowisko Rady w powyższej sprawie i równie stanowczo zwracającą się do p. Ministra Sprawiedliwości o wydanie stosownych zarządzeń. Zgodnie z decyzją Rady Prezydjum jej w osobach Dziekana Jana Nowodworskiego, Wice-Dziekana Zygmunta Nagórskiego i Członka Rady — Sekretarza Mieczysława Szacińskiego, natychmiast po ukończeniu obrad Rady, tegoż dnia w południe złożyło p. Ministrowi Sprawiedliwości St. Carowi na piśmie pełne brzmienie uchwały. Tekst uchwały został również podany do wiadomości wszystkich organów stołecznej prasy codziennej; pisma, które tekst ten ogłosiły, uległy wskutek tego z rozporządzenia władzy adminstracyjnej (o którem zresztą Rada Adwokacka urzędowego zawiadomienia nie otrzymała) konfiskacie, zatwierdzonej następnie przez Sąd Okręgowy w Warszawie, co uniemożliwia zamieszczenie go w niniejszym sprawozdaniu.

Z powodu powyższej uchwały p. Minister Sprawiedliwości wystosował w dniu 12 września 1930 r. do Naczelnej Ra-

dy Adwokackiej pismo, którego pełny tekst został zamieszczony w prasie, a które brzmiało, jak następuje:

„Rada Adwokacka w Warszawie na posiedzeniu nadzwyczajnem w dniu 10 września r. b. w sprawie zatrzymania przez władze bezpieczeństwa zgodnie z art. 167 K. P. K. czterech członków Izby, b. posłów, powzięła na podstawie niesprawdzonych u źródła informacyj, uchwałę, wykraczającą poza zakres ustalonych uprawnień Rad (Art. 24 statutu), niezgodną w swej treści z przepisami prawa oraz niedopuszczalną ze względu na formę. Uchwała powyższa, podana do prasy, uległa aresztowi. Mimo to w odpisach została wywieszona w pokojach adwokackich Sądów Okręgowego i Apelacyjnego w Warszawie z naruszeniem art. 299a K. K.

Powyższe bezprawne postępowanie Rady Adwokackiej czyni koniecznem zastosowanie do niej środków, przewidzianych w art. 37 statutu palestry.

Załączając w odpisie przytoczoną wyżej uchwałę, uprzejmie zapytuję, na podstawie art. 37 ust. 2 statutu palestry, czy Naczelna Rada Adwokacka wydała lub wydać zamierza stosowne zarządzenia, pozostające w jej rozporządzeniu a oparte na art. 37 ust. 1 statutu, celem przywrócenia w łonie Rady Adwokackiej normalnych stosunków prawnych, pogwałconych przez wydanie przytoczonej uchwały".

Naczelna Rada Adwokacka na posiedzeniu nadzwyczajnem w dniu 13 września 1930 r. powzięła w powyższej sprawie uchwałę następującą:

„Naczelna Rada Adwokacka na posiedzeniu nadzwyczajnem w dniu 13 września 1930 r., po wysłuchaniu sprawozdania Prezesa Rady w przedmiocie zatrzymania przez władze bezpieczeństwa adwokatów Władysława Kiernika i Hermana Liebermana oraz aplikantów adwokackich Aleksandra Dębskiego i Adama Pragiera, po zapoznaniu się z uchwałą Rady Adwokackiej w Warszawie z dnia 10 września r. b., jak również z pismem Pana Ministra Sprawiedliwości do Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 12 tegoż miesiąca, po wysłuchaniu wreszcie wyjaśnień Dziekana Rady Warszawskiej, Jana Nowodworskiego oraz zważywszy:

1) że aresztowanie czterech członków Izby Warszawskiej nastąpiło przez władze policyjne bez powołania się na postanowienie Sądu, wymagane w zasadzie przez ust. 1 art. 97 Konstytucji i art 164 K. P. K.;

2) że, według pisma Pana Ministra Sprawiedliwości, miało tu miejsce zatrzymanie w drodze art. 167 K. P. K., czego jednak Rada Adwokacka w Warszawie nie miała zasady przypuszczać, gdyż wszyscy wyżej wymienieni członko-

wie Izby zatrzymani zostali w nocy we własnych mieszkaniach, pełnili obowiązki zawodowe w Warszawie i nie zdradzali żadnych zamiarów ucieczki, co jedynie mogłoby powodować zastosowanie trybu, przewidzianego w art. 167 K. P. K.;

3) że Rada Adwokacka w Warszawie nie posiada informacji o jakiemkolwiek przestępstwie przez powyższych czterech członków Izby popełnionem:

4) że zatrzymani adwokaci i aplikanci, wbrew przepisowi art. 168 K. P. K., nie zostali natychmiast sprowadzeni do najbliższego sędziego śledczego w Warszawie, lecz wywiezieni do Brześcia n/Bugiem;

5) że zatrzymane osoby, wbrew obowiązującym przepisom, umieszczone zostały w twierdzy wojskowej w Brześciu n/Bugiem, która w spisie więzień Ministerstwa Sprawiedliwości nie figuruje (rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. i rozp. Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 czerwca 1928 r.);

6) że wszystkie te okoliczności mogły dać dostateczną podstawę Radzie Adwokackiej w Warszawie do powzięcia przekonania, że miało tu miejsce nadużycie przez władze policyjne swych uprawnień w stosunku do członków Izby, bez wiedzy i aprobaty władz sądowych i prokuratorskich;

7) że uprawnienia Rad Adwokackich, wyliczone w art. 24 St. tymcz. P. P. P., poprzedzone są ogólną zasadą, iż „Rada jest przedstawicielką Izby Adwokackiej", a zatem do kompetencji i obowiązków Rad należy niewątpliwie przedstawicielstwo i obrona interesów Izby i jej poszczególnych członków, czuwanie nad ich honorem i powagą i przedstawianie Ministrowi Sprawiedliwości wniosków w sprawach Izby, które to uprawnienia w stosunku do całości palestry b. zaboru rosyjskiego zastrzeżone są przez art. 31 St. tymcz. P. P. P. Naczelnej Radzie Adwokackiej;

8) że uprawnienia te Rad Adwokackich w powyższym zakresie nie były ani przez Ministerstwo Sprawiedliwości, ani przez Naczelną Radę Adwokacką kwestjonowane, pomimo niejednokrotnego wykonywania tych uprawnień przez Radę Adwokacką w Warszawie;

9) że w tym stanie rzeczy wystąpienia Rady Adwokackiej w Warszawie do Pana Ministra Sprawiedliwości, jako do Naczelnego Prokuratora Rzeczypospolitej, z wnioskiem o interwencję u władz administracyjnych i spowodowanie zwolnienia aresztowanych członków Izby nie można uznać za wykroczenie poza zakres uprawnień Rady i pogwałcenie normalnych stosunków prawnych;

10. że Rada Adwokacka w Warszawie zgodnie z wyjaśnieniem jej Dziekana, nie była powiadomiona urzędowo

o aresztowaniu jej uchwały w prasie i odpisy uchwały, wywieszone w pokojach adwokackich, do których osoby postronne dostępu nie mają, usunęła niezwłocznie na żądanie przedstawiciela urzędu prokuratorskiego;

11) że przepis art. 229a K. K., pochodzący z dekretu o tymczasowych przepisach prasowych (Dz. Pr. Nr. 14/1919 r., poz. 186), jako dotyczący spraw prasowych i zamieszczenia ogłoszenia w czasopiśmie, nie był naruszony przez wywieszenie obwieszczenia w zawodowym zamkniętym lokalu przed powiadomieniem o konfiskacie;

12) że jednak Rada Adwokacka w Warszawie, występując z wnioskiem, dotyczącym członków Izby, do Ministerstwa Sprawiedliwości, nadała temu wnioskowi niewłaściwą formę kategorycznego żądania;

na zasadzie ust. 1 art. 37 St. T. P. P. P. jednogłośnie postanawia:

1) wyjaśnić Radzie Adwokackiej w Warszawie, że Radom Adwokackim nie służy prawo zwracania się do Ministerstwa Sprawiedliwości z żądaniami, a tylko z ujętemi we właściwą formę wnioskami w zakresie interesów odnośnej Izby i jej poszczególnych członków, oraz polecić Radzie Adwokackiej przestrzegać ściśle odpowiedniej formy we wszystkich odezwach do Ministerstwa Sprawiedliwości;

2) zwrócić się do Pana Ministra Sprawiedliwości, jako Naczelnego Prokuratora Rzeczypospolitej, na zasadzie ust. a i k. art. 31 St. T. P. P. P. z wnioskiem, ażeby zechciał w zakresie swoich uprawnień spowodować: a) przewiezienie aresztowanych adwokatów Kiernika i Liebermana oraz aplikantów adwokackich Dębskiego i Pragiera do właściwego więzienia, podlegającego kontroli władzy prokuratorskiej, oraz b) przyśpieszenie czynności śledczych i wypuszczenie na wolność członków Izby".

Wraz z odpisem powyższej uchwały Naczelna Rada Adwokacka zakomunikowała Radzie Adwokackiej w Warszawie odpis pisma p. Ministra Sprawiedliwości do Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 20 września r. b., w którem Minister zawiadomił, że treść ustępu pierwszego konkluzji przytoczonej wyżej uchwały Naczelnej Rady Adwokackiej przyjmuje do wiadomości; co się zaś tyczy materji ,objętej ustępem drugim konkluzji, oświadczył, że w sprawie zatrzymanych czterech członków Izby Adwokackiej został nadany bieg, przepisany kodeksem postępowania karnego.

Interwencja z powodu aresztowania aplikanta adwokackiego. Wskutek zawiadomienia członka Izby, aplikanta ad-

wokackiego, o bezprawnem zaaresztowaniu go w dniu 10 września 1930 r. na ulicy przez funkcjonarjuszów policji państwowej i niewłaściwem zachowaniu się wobec niego organów policji zarówno w Komisarjacie Policji Państwowej, jak i w Urzędzie Śledczym — Rada Adwokacka, po ustaleniu powyższych okoliczności przez zbadanie świadków, na których się ów aplikant adwokacki powołał, zwróciła się do Komendanta Policji Państwowej na m. st. Warszawę o jaknajszybsze przeprowadzenie dochodzenia w powyższej sprawie i pociągnięcia winnych funkcjonarjuszów policyjnych do odpowiedzialności dyscyplinarnej oraz karnej (Prot. Nr. 28/512 § 11).

Udział członków Izby w Komisjach Wyborczych. W związku z wyborami do Sejmu w dniu 16 listopada i do Senatu w dniu 23 listopada 1930 r. Dziekan Rady Adwokackiej na prośbę Prezesa Okręgowej Komisji Wyborczej na m. st. Warszawę zakomunikował spis członków Izby, mogących pełnić funkcję przewodniczących i ich zastępców w obwodowych Komisjach Wyborczych; w wyniku tego znaczna liczba adwokatów i aplikantów adwokackich, zamieszkałych w Warszawie, otrzymała nominacje i spełniła przy wyborach ten ważny i odpowiedzialny obowiązek obywatelski.

Walka z pokątnem doradztwem. Sprawa ta wymaga przypomnienia w niniejszem sprawozdaniu, dotychczas bowiem nie odniosło, niestety, skutku jeszcze w r. 1927 z inicjatywy Rady Adwokackiej w Warszawie podjęte wystąpienie Naczelnej Rady Adwokackiej do Ministerstwa Sprawiedliwości [1]) o spowodowanie wydania odpowiednich, przez Radę Naczelną zaprojektowanych, przepisów administracyjnych i ustawodawczych, zmierzających do skutecznego zwalczania pokątnego doradztwa, szerzącego się zwłaszcza pod postacią tak zwanych „biur podań" i t. p.; brak takich przepisów powoduje bezsilność organów adwokatury w walce z plagą, tak szkodliwą z punktu widzenia nietylko interesów adwokatury, ale przedewszystkiem — interesów uboższej ludności.

W okresie sprawozdawczym Rada Adwokacka przesła-

---

[1]) Patrz Sprawozdanie Rady Adwokackiej w Warszawie za rok 1927, str. 16 i „Palestra" z 1927 r. str. 457.

ła Radzie Naczelnej, jako dalszy materjał w tej sprawie, dane, otrzymane od jednego z Sądów Powiatowych.

Czynności reprezentacyjne. Przeżywane ogólne warunki sprawiły, że poczynania Rady w dziedzinie czysto zewnętrznej reprezentacji Izby były w okresie sprawozdawczym nieliczne.

Z powodu strat, jakie prawnictwo polskie poniosło przez zgon w dn. 8 maja 1930 r. ś. p. Stanisława Posnera, Wice-Marszałka Senatu, a w d. 21 lipca 1930r. ś. p. prof. Konrada Dynowskiego Rada Adwokacka, w pierwszym wypadku — pod adresem Marszałka Senatu Rzeczypospolitej, a w drugim — pod adresem Rektora i Senatu Uniwersytetu Warszawskiego, przesłała wyrazu ubolewania i hołdu dla pamięci Zmarłych.

Pod adresem Rady Adwokackiej w Łucku Rada przesłała wyrazy żalu z powodu zgonu ś. p. adwokata Stanisława Huskowskiego, b. Dziekana tej Rady.

Z okazji zaproszenia na uroczyste w dniu 29 listopada 1930 r. otwarcie konferencji aplikantów adwokackich (conférence des avocats stagiaires) w Paryżu, Dziekan przysłał pod adresem Batonnier'a życzenia dla świetnej Palestry Paryskiej.

Na odbyty jesienią 1930 r. we Lwowie doroczny Zjazd Zrzeszenia aplikantów zawodów prawniczych Dziekan Rady przesłał depeszę z życzeniami owocnej pracy ku pożytkowi zrzeszeń aplikantów i rozwojowi prawnictwa polskiego.

Wyrazem kontaktu Rady Adwokackiej z najmłodszem pokoleniem prawniczem było udzielenie w okresie sprawozdawczym, wzorem lat ubiegłych, subsydjum Kołu Prawników Studentów Uniwersytetu Warszawskiego na wydawnictwo miesięcznika „Prawo".

2. Obrona praw i interesów adwokatury.

Sprawa mianowania nowych „obrońców sądowych". Sprawozdanie Rady Adwokackiej za okres poprzedni zawierało informację, że z powodu mianowania przez jeden z Sądów Okręgowych „obrońcy przy sądach pokoju" na „obrońcę sądowego" — bez zasięgnięcia przytem opinji Rady Adwokackiej, Rada, uważając, że nominacja ta nastąpiła z pominię-

ciem obowiązujących przepisów, zwróciła się z odpowiedniem przedstawieniem do Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie[1].

W okresie sprawozdawczym Rada otrzymała odpowiedź na powyższą interwencję w postaci nadesłanego przy piśmie Prezesa Sądu Apelacyjnego odpisu decyzji Zgromadzenia Ogólnego tegoż Sądu, postanawiającej pismo Rady Adwokackiej pozostawić bez rozpoznania. Motywy wspomnianej decyzji zaznaczają, że chociaż w myśl art. 4 dekretu z dn. 8 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 15/1919 r. poz. 205) ustanawianie „obrońców sądowych' poza trybem, przewidzianym w tym dekrecie, nie może mieć miejsca, jednakże ponieważ uchwała Zgromadzenia Ogólnego Sądu Okręgowego, o którą szło w danej sprawie, nie została zaskarżona przez Urząd Prokuratorski, Zgromadzenie Ogólne Sądu Apelacyjnego wobec braku skargi ze strony instytucji, do tego uprawnionej, nie ma podstawy do powzięcia uchwały merytorycznej.

W tym stanie rzeczy Rada Adwokacka w memorjale z dn. 28 lipca 1930 r. zwróciła się do p. Ministra Sprawiedliwości o rozpoznanie sprawy nominacji, o której mowa, w trybie nadzoru i uchylenie w tymże trybie odnośnej decyzji Sądu Okręgowego, jako sprzecznej z przepisami wspomnianego już wyżej dekretu z dnia 8 lutego 1919 r., a wniosek ten uzasadniła w sposób następujcąy:

Rozszerzanie uprawnień obrońców sądowych godzi w interesy adwokatury, tamując i opóźniając prawidłowe jej rozsiedlenie na prowincji, pozostaje przytem w sprzeczności z zarządzeniami, wydanemi w tej kwestji przez Ministerstwo Spawiedliwości naskutek interwencji organów adwokatury, w szczególności z reskryptem p. Ministra Sprawiedliwości z dn. 7 listopada 1927 r. L. 6508/27, zakomunikowanym Naczelnej Radzie Adwokackiej przy piśmie Ministerstwa z dnia 28 listopada 1927 r.[2].

Jeśliby nawet uznać, że na zasadzie obowiązujących

---

[1]) Patrz Sprawozdanie Rady Adwokackiej w Warszawie za rok 1929/30 str. 16.

[2]) Patrz Sprawozdanie Rady Adwokackiej w Warszawie za rok 1927/28 str. 24.

w tej mierze przepisów dekretu z dn. 8 lutego 1919 r. nowe nominacje „obrońców sądowych" są obecnie dopuszczalne, to w każdym razie miałby zastosowanie art. 4 tegoż dekretu, stanowiący, że Sąd przed wydaniem nominacji zasięga opinji właściwej Rady Adwokackiej, co w danym wypadku nie zostało zachowane, a tem samem zostały obrażone uprawnienia, zastrzeżone ustawą Radzie Adwokackiej, jako organowi korporacyjnemu, stojącemu na straży praw i interesów adwokatury; wzgląd zaś powyższy sam przez się stanowi już dostateczną podstawę do uchylenia kwestjonowanej uchwały Sądu Okręgowego w sprawie nominacji nowego obrońcy sądowego, oraz do uznania, że Rada Adwokacka jest instytucją, uprawnioną do wniesienia skargi w tym względzie. Co więcej jednak— z przepisów powołanego dekretu zupełnie wyraźnie wynika, że nie przewiduje on wogóle możności nowych nominacji „obrońców sądowych" i że instytucję tę traktuje jedynie jako przejściową, stanowiącą pozostałość dawnych stosunków; w myśl bowiem art. 4 tylko dawni „obrońcy prywatni", którzy otrzymali potwierdzenie swych praw przez Sądy Polskie w trybie, w tymże aryktule przewidzianym, będą mieli prawo nosić tytuł: „obrońców sądowych" i występować w tym charakterze przed Sądami Okręgowymi i Apelacyjnymi; natomiast na przyszłość dekret w artykułach 1-ym, 2-gim i 3-im przewiduje jedynie wydawanie upoważnień do bronienia spraw cudzych w Sądach Pokoju i w wydziałach odwoławczych Sądów Okręgowych, przytem osoby upoważnione używać mogą tytułu: „obrońca przy sądach pokoju"; stąd kwestjonowana, nominacja, obok zaznaczonego już wyżej uchybienia natury formalnej, jest nadto zasadniczo sprzeczna z przepisami dekretu z dnia 8.II 1919 r. Że zaś przewidziane w art. 4-ym tego tekretu zaliczanie przez Sąd petentów w poczet obrońców sądowych jest aktem natury administracyjnej, nie zaś aktem wymiaru sprawiedliwości, przeto akt taki, z chwilą ustalenia jego sprzeczności z prawem obowiązującem, może i powinien być uchylony przez właściwą władzę nadzorczą w trybie nadzoru, a więc nie tylko wskutek skargi osób lub instytucyj zainteresowanych, ale nawet z urzędu, a ingerencja Ministra Sprawiedliwości znajduje podstawę w art. 71 i 72 prawa

o ustroju sądów powszechnych z dn. 6 lutego 1928 r. (Dz. Ust. Nr. 12/1928 poz. 93).

Odpowiedzi na powyższy memorjał Rada Adwokacka dotychczas nie otrzymała.

Wyznaczanie obrońców przy Sądach Grodzkich. W szeregu opinji, stosownie do art. 3 Dekretu z dn. 8 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 15/1919 poz. 205) na zapytania Prezesów Sądów Okręgowych, udzielonych w okresie sprawozdawczym o kandydatach, ubiegających się o stanowisko obrońców przy sądach grodzkich, Rada Adwokacka — zgodnie z ustaloną już od lat kilku zasadą [1]) — stale wypowiadała się przeciwko wydawaniu nowych upoważnień, podkreślając, że utrudni to stopniowe osiedlanie się adwokatów, w związku z rosnącą wciąż ich liczbą, w małych miastach i miasteczkach, a nadto utrwala istnienie instytucji obrońców, która powinna mieć tylko przejściowy charakter; obok zaś powyższych względów zasadniczych Rada Adwokacka w konkretnych wypadkach wykazywała zupełną zbędność ustanawiania nowych obrońców, ilekroć szło o miejscowości, w których adwokaci mieszkają, lub miejscowości wprawdzie adwokatów pozbawione, lecz mające łatwą komunikację z ośrodkami, gdzie adwokaci mają siedzibę; nadto, gdy szło o siedziby Sądów Okręgowych, Rada przypominała wydane w roku 1927 zarządzenie Ministra Sprawiedliwości, co do zaprzestania obsadzania w tych miastach stanowisk obrońców [2]).

Wymiar podatków od adwokatów. Podobnie, jak w roku ubiegłym [3]), Rada Adwokacka zwróciła się do Izby Skarbowej Grodzkiej w Warszawie z prośbą, aby zeznania do podatku dochodowego, złożone przez adwokatów z Warszawy, zostały przesłane z poszczególnych Urzędów Skarbowych do Izby Skarbowej, celem rozpatrzenia ich tam z udziałem adwokatów, wskazanych przez Radę w charakterze rzeczoznawców, co — zdaniem Rady — mogłoby się przyczynić do słusznego wymiaru podatku. Prośba powyższa nie została jednak

---

[1]) Patrz Sprawozdanie Rady Adwokackiej w Warszawie za rok 1926/7 st 16.

[2]) Patrz Sprawozdanie za rok 1927/8 str. 24.

[3]) Patrz Sprawozdanie Rady Adwokackiej w Warszawie za rok 1929/30 str. 15.

uwzględniona wobec wcześniejszego już ustalenia wymiaru podatku przez poszczególne Urzędy; natomiast Izba Skarbowa zawiadomiła Radę, że — przed rozpatrzeniem przez Komisję Odwoławczą ewentualnych odwołań od tego wymiaru — skłonna będzie do powołania, zaproponowanych przez Radę rzeczoznawców, celem wysłuchania ich opinji.

Pozatem Rada Adwokacka, na żądanie odnośnych Urzędów Skarbowych w Warszawie i na prowincji, przedstawiała w okresie sprawozdawczym kandydatów z pośród adwokatury na członków podatkowych komisyj szacunkowych oraz na rzeczoznawców.

Kolejność rozpatrywania w sądach grodzkich spraw z oskarżenia publicznego. Wobec kwestyj, dotyczących kolejności rozpatrywania w Sądach Grodzkich oraz Sądach Pracy w Warszawie i na Pradze spraw karnych z oskarżenia publicznego, w których stają funkcjonarjusze policji państwowej, a wynikłych z jednej strony wskutek zażaleń, że funkcjonarjusze ci są zbyt długo przetrzymywani w sądzie, a z drugiej — wskutek trudności, jakie adwokaci-obrońcy w tych sprawach mieć mogą co do stawienia się na ściśle określoną godzinę, Dziekan porozumiewał się w tej sprawie z Prezesem Sądu Okręgowego w Warszawie; wynikiem tego porozumienia było zarządzenie Prezesa [1]), że sprawy, w których stają w charakterze oskarżycieli lub świadków funkcjonarjusze policji, będą brane pod rozpoznawanie punktualnie o wyznaczonej godzinie przed innemi sprawami; adwokaci, którzy mają w tym samym terminie sprawy w innym sądzie, mogą jednak osobiście lub piśmiennie zwrócić się do Sędziego o zaczekanie na ich przybycie; czekanie to wszakże nie może w żadnym razie przekraczać dwuch godzin.

Kolejność wokandy w Sądach Pracy. Z powodu zawiadomienia kilku członków Izby, że na niektórych sesjach jednego z Sądów pracy w Warszawie sprawy cywilne są rozpoznawane wyłącznie według kolejności, ustalonej na wokandzie, i adwokaci spotykają się z odmową rozpoznawaia poza koleją

---

[1]) Patrz Komunikat Rady Adwokckiej Nr. 96, ogłoszony w „Palestrze" z r. 1930 str. 332 i w „Gazecie Sądowej Warszawskiej" Nr. 20 z roku 1930 str. 288.

spraw, w których występują, chociaż dawno już minęła godzina, na którą dana sprawa była wyznaczona, Rada Adwokacka zwróciła się do Przewodniczącego Sądu Pracy w Warszawie z prośbą o spowodowanie zmiany powyższego trybu; Rada zaznaczyła przytem, że wedle ustalonej praktyki, wszystkie sądy w Warszawie rozpoznają sprawy cywilne, w których stają adwokaci, w miarę zgłaszania się do spraw adwokatów, zapisanych na wokandzie lub na sali obecnych; że tryb taki nie czyni żadnego uszczerbku wymiarowi sprawiedliwości, adwokatom zaś ułatwia, a często wprost umożliwia wykonanie obowiązku obrończego w kilku sądach w tym samym dniu, że zresztą Sąd Najwyższy uznał taki tryb za słuszny, a nawet dla sądów obowiązujący [1]).

W odpowiedzi na powyższe p. Przewodniczący zawiadomił, że w Sądzie Pracy, w miarę możności, są uwzględniane wnioski adwokatów co do zmiany ustalonej na wokandzie kolejności spraw; jednakże ze względu na to, że sprawy w Sądzie Pracy mają specjalny charakter i do sali przybywa publiczność robotnicza, nie zachodzi możność wydania zarządzeń, aby z zasady sprawy, w których pełnomocnikami stron są adwokaci, były rozpoznawane przed innemi sprawami.

Różne interwencje. Z powodu zawiadomienia jednego z członków Izby o niewłaściwem zachowaniu się względem niego sędziego na sesji Sądu Grodzkiego Rada Adwokacka zwróciła się do Prezesa właściwego Sądu Okręgowego, czego skutkiem było zażądanie przez Prezesa od sędziego wyjaśnień, zakomunikowanych następnie Radzie Adwokackiej.

Z powodu niedogodnego dla adwokatów zamknięcia przejścia wewnętrznego w gmachu Sądu Okręgowego w Warszawie z ramienia Rady Adwokackiej interwenjował u Prezesa tegoż Sądu Wice-Dziekan — niestety bezskutecznie, gdyż zamknięcie to było podyktowane koniecznością należytego zabezpieczenia pomieszczeń w gmachu.

Strój urzędowy adwokatów. W związku z wprowadzeniem od dn. 1 stycznia 1931 r. togi i biretu, jako stroju urzę-

---

[1]) Patrz Sprawozdanie Rady Adwokackiej w Warszawie za rok 1925/26 str. 18 oraz orzeczenia Sądu Najwyższego, podane w „Palestrze" z roku 1925 str. 1132 i nast.

dowego sędziów, w Sądach Grodzkich i w Sądach Pracy [1]) wynikła kwestja, czy adwokaci są również obowiązani do występowania przed temi sądami w togach. Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie zwrócił się do Rady Adwokackiej z zapytaniem w tej sprawie.

Uchwalony poprzednio przez Naczelną Radę Adwokacką, w porozumieniu z Ministerem Sprawiedliwości, regulamin używania przez adwokatów togi i biretu [2]) nie przewidywał używania tego nowego stroju w Sądach Powiatowych (Grodzkich) i w Sądach Pracy, ograniczając się do Sądów: Najwyższego, Apelacyjnych i Okręgowych. Ze strony wielu członków Izby do Rady Adwokackiej dochodziły głosy, że konieczność używania togi przed Sądami Grodzkiemi i Sądami Pracy byłaby uciążliwa ze względu na rozrzucenie tych sądów w różnych punktach miasta oraz na brak w lokalach sądowych pomieszczeń na przechowywanie tóg; powyższe niedogodności zachodziłyby, zwłaszcza w wypadkach stawania w Sądach Grodzkich na prowincji.

Gdy tylko wynikły kwestje, o których wyżej wspomniano, Rada Adwokacka niezwłocznie zwróciła się do Naczelnej Rady Adwokackiej, na zasadzie art. 31 lit. d statutu tymcz. P. P. P. prosząc o uzupełnienie regulaminu używania przez adwokatów togi i biretu przez wyraźne postanowienie, że używanie tego stroju nie obowiązuje adwokatów w Sądach Grodzkich i w Sądach Pracy.

Naczelna Rada Adwokacka uchwałą z dn. 14 lutego 1931 r. [1]) postanowiła wyjaśnić, że używanie togi i biretu obowiązuje adwokatów przy wykonywaniu zawodu na rozprawach sądowych przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym, Sądem Najwyższym, Sądami Apelacyjnemi i Sądami Okręgowemi, że obowiązku tego adwokaci nie mają przy wykonywaniu w tychże sądach, innych poza rozprawą sądową

---

[1]) Patrz rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dn. 4.XI 1930 r. ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Ministr. Sprawiedliwości Nr. 21 z 1930 r.

[2]) Patrz Sprawozdanie Rady Adwokackiej w Warszawie za rok 1929/30 str. 17 i Komunikat Rady Nr. 84, ogłoszony w „Palestrze" z 1929 r. str. 506.

[3]) Pełny tekst uchwały wraz z uzasadnieniem został ogłoszony w „Gazecie Sądowej Warszawskiej" Nr. 10 z 1931 r. str. 138.

czynności zawodowych oraz przy wykonywaniu wszelkich czynności zawodowych w innych sądach, jak naprzykład Sądy Grodzkie lub Sądy Pracy, i że w przypadku nieużywania togi i biretu adwokaci powinni nosić dotychczasową szarfę [1]).

Najniższe normy wynagrodzenia adwokatów. W okresie sprawozdawczym Rada Adwokacka podała do wiadomości członków Izby [2]) zatwierdzone na posiedzeniu Rady w dn. 18 marca 1930 r. (prot. Nr. 42/483 § 22) na podstawie wniosków wyłonionej w tym celu Komisji [3]) najniższe normy wynagrodzenia adwokatów za czynności konsultacyjne i obrończe, stanowiące zmianę takichże norm z roku 1924, których rewizja stała się konieczna w związku ze zmianą od owego czasu waluty. Rada kierowała się przytem temi samemi, co w r. 1924, następującemi pobudkami.

Umiarkowanie, jakie zachować powinien adwokat przy określaniu honorarjum, nie może wyradzać się w poniewieranie własnej pracy. Muszą być ustalone pewne normy, poniżej których praca adwokata, o ile nie jest zupełnie darma, nie może być w żadnym razie opłacana. Współzawodnictwo, które stawać się będzie coraz ostrzejszem wobec nadmiernego przyrostu adwokatów, nie może również prowadzić do obniżenia słusznych norm wynagrodzenia. Taksa przewiduje najczęstsze w praktyce adwokackiej czyności, a, jakkolwiek daleka od doskonałości, będzie mogła służyć członkom Izby za wskazówkę w stosunkach z klijentelą, a ewentualnie i samej Radzie Adwokackiej przy określaniu honorarjów na podstawie art. 24 lit. h. statutu.

Sprawy o honorarja. W okresie sprawozdawczym wpłynęła znacznie większa, niż lat ubiegłych, liczba podań członków Izby o zezwolenie dochodzenia na drodze sądowej honorarjów, niezapłaconych dobrowolnie przez klijentów, co niewątpliwie tłomaczy się, do pewnego stopnia, ogólną sytuacją finansową. Rada udzieliła tego rodzaju zezwoleń 53-em adwo-

---

[1]) Patrz Komunikat Rady Adwokackiej Nr. 104 — „Palestra" z 1931 roku i „Gazeta Sądowa Warszawska" Nr. 10 z 1931 r.

[2]) Patrz komunikat Nr. 96, ogłoszony w Palestrze z r. 1930 str. 235.

[3]) Patrz sprawozdanie za r. 1929/30, str. 7.

katom w przeszło 80-ciu wypadkach, niektórzy bowiem mieli po kilka spraw tego rodzaju. Ogólna liczba spraw, załatwionych przez Radę w powyższym zakresie była jeszcze większa, bo w szeregu wypadków doszło do polubownego załatwienia sporu, dzięki interwencji w tym kierunku Dziekana, podejmowanej z zasady przed udzieleniem zezwolenia co do skierowania sprawy na drogę sądową. Część spraw, o których mowa, dotyczyła nie tylko kwestji uiszczenia honorarjum, ale zarazem sporów co do jego wysokości. Ponadto Rada załatwiła szereg spraw, w których szło wyłącznie o określenie wysokości honorarjum na żądanie adwokata lub klijenta.

Sprawa mieszkaniowa. W samym końcu okresu 1929/30 — stąd nie było o tem wzmianki w sprawozdaniu za ten okres — Rada Adwokacka, w związku z wysuniętym podówczas projektem zmiany ustawy o ochronie lokatorów, zmierzającym do wyłączenia z pod ochrony mieszkań siedmiopokojowych i większych, opracowała na użytek właściwych czynników memorjał, w którym wykazała konieczność wprowadzenia do wspomnianego projektu odpowiednich zmian celem zapobieżenia pokrzywdzeniu osób, wynajmujących większe mieszkania nie dla zbytku, lecz dla pracy zawodowej, a więc w szczególności — adwokatów.

Stosunek Rady do członków Izby. Na zakończenie tego rozdziału zaznaczyć należy, że Rada Adwokacka starała się zawsze, w miarę możności, załatwiać szybko wszelkie kwestje, z któremi zwracali się do niej członkowie Izby, oraz uwzględniać wszelkie uzasadnione ich wnioski i życzenia; jeśli niekiedy zachodziła zwłoka — jest to wynikiem nawału różnych spraw, często terminowych, który sprawia, że i prezydjum Rady i wszyscy jej członkowie mają coraz liczniejsze czynności. Z tem większem zadowoleniem Rada wita wszelkie zainteresowanie się członków Izby ogólnemi jej sprawami, wszelką inicjatywę i pomoc z ich strony, — widząc w tem tak bardzo pożądany objaw współdziałania i interesowania się życiem korporacyjnem. Pragnieniem Rady jest, by takie zainteresowanie i współdziałanie wciąż rosło, by nie tylko doroczne Zgromadzenia Walne stanowiły dla członków Izby okazję do występowania z inicjatywą w tej czy innej dziedzinie — przeciw-

nie, by swe wnioski i uwagi komunikowali Radzie, która je zawsze z należytą sumiennością i dobrą wolą rozważy.

3. Czuwanie nad wykonywaniem przez członków Izby obowiązków obrończych i przestrzeganiem zasad etyki zawodowej.

A. DANE STATYSTYCZNE.

Zamieszczone niżej cztery tablice stanowią ilustrację statystyczną działalności Rady Adwokackiej w zakresie, przewidzianym w art. 24 lit. b. statutu tymczasowego Palestry. Ciągły wzrost liczby członków Izby sprawia, że z roku na rok zwiększa się ilość wypadków, w których Rada Adwokacka staje wobec konieczności oceny postępowania adwokatów lub aplikantów adwokackich z punktu widzenia obowiązków, etyki i godności zawodowej.

Wpływ skarg*).

Wpłynęło	1928/29 r.	1929/30 r.	1930/1 r.
doniesień sądów i urzędów.	46	37	71
skarg osób prywatnych .	161	203	262
skarg adwokatów	28	22	32
Ogółem . .	235	262	365

Oprócz spraw nowych Rada Adwokacka miała do rozstrzygnięcia szereg spraw, pozostałych do załatwienia z r. 1929/30.

*) Cyfry za r. 1928/9 dotyczą okresu od 1.III.1928 do 15.II.1929
„ „ „ 1929/30 „ „ „ 15.II.1929 do 15.II.1930
„ „ „ 1930/1 „ „ „ 15.II.1930 do 1.III.1931.

Liczba spraw, które Rada Adwokacka miała do rozstrzygnięcia w okresie sprawozdawczym.

Powód wszczęcia sprawy	Sprawy nowe (wynikłe w czasie od 15. II. 1930) do 1. III. 1931)	Sprawy dawniejsze (nierozstrzygnięte w poprzednim okresie)	Razem
Doniesienia sądów i urzędów	71	22	93
Skargi osób prywatnych	262	94	356
Skargi adwokatów lub apl. adw.	32	6	38
Z inicjatywy Rady Adw.	2	—	2
Wnioski Delegatów Rady	3	—	3
Decyzja Naczelnej Rady Adw.	2	—	2
Razem:	372	122	494

Ogólny obraz cyfrowy działalności Rady Adwokackiej w rozważanym zakresie daje poniższa tablica.

Liczba spraw rozstrzygniętych i sposoby rozstrzygnięcia.

Powód wszczęcia sprawy	Umorzono	Pozostawiono bez uwzględnienia	Wytknięto w decyzji niewłaściwość zachowania się adwokata	Przekazano Sądowi Dyscyplinarnemu	Ogółem rozstrzygnięto	Pozostało do rozstrzygnięcia
Doniesienia sądów i urzędów	4	23	10	21	58	35
Skargi osób prywatnych	16	142	6	72	236	120
Skargi adwok. lub apl. adw.	—	11	3	9	23	15
Inicjatywa organów korporacyjnych.	—	—	—	4	4	3
Ogółem:	20	176	19	106	321	173

Podane w tablicy cyfry dotyczą okresu od 15.II 1930 r. do 1.III 1931 r.

Dość znaczna liczba spraw nie rozstrzygniętych pochodzi stąd, że dużo spraw wpłynęło dopiero niedawno, inne bądź oczekują na wyjaśnienia, zażądane od adwokatów, których dotyczą, bądź wymagają przeprowadzenia wstępnych docho-

dzeń; wreszcie są też pewne zaległości, spowodowane nawałem prac w Radzie Adwokackiej.

W porównaniu z latami ubiegłemi działalność Rady w r. 1930/31 przedstawia się w sposób następujący.

Okres Sprawozdaw.	Było do załatwienia spraw			Rozstrzygnięto spraw	pozostało do rozstrzygnięcia spraw
	pozost. z okresu poprzedn.	wynikł. w danym okresie	Ogółem		
1927/8	64	211	275	195	80
1928/9	80	235	315	234	81
1929/30	81	262	356	234	122
1930/1	122	372	494	321	173

B. POWODY INTERWENCJI RADY ADWOKACKIEJ.

Doniesienia urzędowe. Wskazane wyżej w ogólnej liczbie 71 doniesienia urzędowe, które wpłynęły w okresie sprawozdawczym, dotyczyły 68 adwokatów i 3 aplikantów adwokackich, a pochodziły od instytucyj następujących:

Od Sądów.

Sąd Apelacyjny w Warszawie 6

Sądy Okręgowe:
- w Białymstoku 4
- w Grodnie 1
- w Łodzi 1
- w Piotrkowie 1
- w Siedlcach 1
- w Sosnowcu 1
- w Suwałkach 1
- w Warszawie 16
- we Włocławku 1

Sądy Grodzkie (Powiatowe)
- w Łodzi 1
- w Olkuszu 1
- w Radzyniu 1
- w Warszawie 2

Od Urzędów.

Urzędy Prokuratorskie:
- w Białej Podlaskiej . . . 1
- w Grodnie 2
- w Kaliszu 1
- w Łomży 1
- w Siedlcach 1
- w Piotrkowie 1
- w Warszawie 11
- w Włocławku 1

Ministerstwo Sprawiedliwości . 1

Poselstwo Polskie w Kopenhadze 1

Ambasada Włoska w Warszawie 1

Poselstwo Austrjackie w Warszawie 1

Komenda Policji Państwowej w Łodzi 1

Sądy wojskowe:	
Najwyższy Sąd Wojskowy .	1
Wojskowy Sąd Okręgowy w Łodzi	3
Najwyższy Trybunał Administracyjny	2
Razem . .	44

Wydział Powiatowy Sejmiku Warszawskiego	1
Powiatowa Kasa Chorych w Grudziądzu	1
Izba Skarbowa w Białymstoku	1
Razem . .	27

Powyższe doniesienia zawierały, między innemi, następujące zarzuty:

doniesienia sądowe: nie stawienie się na rozprawę obrońcy z urzędu (6 wypadków); nie licujące z obowiązkami obrończemi uzasadnienie przez obrońcę z urzędu skargi apelacyjnej, wniesionej na żądanie oskarżonego; zrzeczenie się na rozprawie pełnomocnictwa przez obrońcę z urzędu osoby, korzystającej z prawa ubogich; nie złożenie mimo żądania sądu sprawozdania z czynności kuratora lub syndyka masy upadłości (3 wypadki); nie przystąpienie przez adwokata, wyznaczonego na kuratora upadłości, do sprawowania tego obowiązku; użycie niewłaściwych zwrotów pod adresem sądu w piśmie obrończem; niewłaściwa krytyka w skardze apelacyjnej wyroku pierwszej instancji; niestosowna treść pisma wystosowanego do sędziego; obraza komornika w piśmie do sądu; nieodpowiednie zachowanie się w czasie rozprawy sądowej; zadawanie na rozprawie karnej niewłaściwych pytań rzeczoznawcy; opuszczenie przez obrońcę sali sądowej przed końcem sprawy; wniesienie skargi kasacyjnej po terminie; nie wniesienie w terminie wywodu zapowiedzianej apelacji bez zawiadomienia oskarżonego o otrzymaniu odpisu wyroku pierwszej instancji; nie wskazanie podstawy prawnej w skardze do Najw. Tryb. Adm.; samowolna zmiana wyznaczonego przez sędziego terminu badania świadków; udzielanie nie licujących z godnością adwokata informacji o sposobach działania na zwłokę w sprawie karnej; występowanie w charakterze pełnomocnika lub doradcy przeciwnych stron w procesie; samodzielne prowadzenie praktyki (co do apl. adw.);

doniesienia prokuratorskie: niewłaściwe zwroty pod adresem prokuratora w przemówieniu obrończem (kilka wypadków); krytyka w skardze apelacyjnej nie wyroku, lecz osoby sędziego; niewłaściwe zwroty pod adresem sądu w piś-

mie obrończem; obraza świadków; zwrot wezwania sądowego z niełwaściwym dopiskiem;

doniesienia różnych urzędów: krytyka funkcjonowania sądów w prasie (Min. Spraw.); niewłaściwa krytyka instytucji samorządowej; niewłaściwa interwencja w urzędzie; umyślne uchylanie się od płacenia podatków (Urząd Skarbowy); nie odpowiadanie na pisma (kilka wypadków).

Skargi prywatne. Z ogólnej liczby 203 skarg osób lub instytucyj prywatnych, wniesionych w okresie sprawozdawczym 6 skarg dotyczyło aplikantów adwokackich, pozostałe zaś adwokatów, przytem na niektórych adwokatów wniesiono po parę, kilka, a niekiedy i więcej jeszcze skarg.

Wobec wielkiej ilości spraw nie sposób w sprawozdaniu niniejszem — bo rozszerzyłoby to zbytnio jego rozmiary — podawać dokładne wyszczególnienie; bardziej celowem będzie poprzestać na charakterystyce ogólnej.

Przeważna część skarg dotyczyła wprost lub pozostawała w związku z czynnościami zawodowemi adwokatów i pochodziła od ich klijentów; zdarzały się jednak w powyższym zakresie, i to dość często, skargi strony przeciwnej oraz, dość jednak rzadko, skargi innych osób, biorących udział w sprawie, a nawet stojących poza sprawą.

Skargi klijentów zawierały, między innemi, zarzuty następujące: najczęściej: niedbałe lub powolne prowadzenie sprawy; nie stanięcie na rozprawie; odmowa zwrotu dokumentów, odmowa zwrotu honorarjum (w razie zrzeczenia się sprawy, wycofania jej przez klijenta lub polubownego załatwienia) i wogóle pretensje z tytułu rozrachunków co do honorarjum lub otrzymanych zaliczek; żądanie honorarjum wbrew umowie lub wygórowanego; nie odpowiadanie na listy lub nie informowanie o stanie sprawy; nie wytoczenie sprawy mimo udzielonych zapewnień; zaniedbanie lub lekceważenie obrony z urzędu w sprawach cywilnych na prawie ubogich; nie wniesienie w terminie skargi apelacyjnej lub kasacyjnej, czy też opłat sądowych; nie wyegzekwowanie należności, zasądzonych wyrokiem;

rzadziej już: zatrzymanie tytułu wykonawczego, nie złożenie obrachunku z sum dla klijenta otrzymanych; niezgodne

z rzeczywistością informowanie o stanie sprawy; nieodpowiednia lub nieudolna obrona w sprawie; umorzenie sprawy, przyznanie powództwa lub zrzeczenie się pretensji bez porozumienia z klijentem; obraźliwe traktowanie;

w poszczególnych wypadkach: odmowa zwrotu pełnomocnictwa; niezgodne z wolą klijenta antydatowanie pełnomocnictwa; nadużycie zaufania; pobranie prowizji od kontragenta klijenta; podjęcie się obrony strony przeciwnej; zastąpienie się w sprawie przez aplikanta adwokackiego lub innego adwokata; wywieranie nacisku celem otrzymania większego honorarjum; udzielenie mylnej opinji prawnej; doradzenie dania łapówki.

Skargi strony przeciwnej zarzucały: obrazę w przemówieniach obrończych; wprowadzenie w błąd sądu w obronie; wprowadzenie sprawy przed przybyciem adwokata strony przeciwnej; niewłaściwe prowadzenie pertraktacji; grożenie w korespondencji sprawą karną; nie dotrzymanie obietnicy lub zapewnienia; postępowanie wbrew zawartemu układowi; nieprawne wypełnienie wekslu kaucyjnego; niewłaściwe zbieranie dowodów na niekorzyść strony przeciwnej; nakłanianie wierzycieli skarżącego do wystąpienia o ogłoszenie upadłości celem zrujnowania go; udaremnianie egzekucji należności z wyroku.

Skargi osób postronnych dotyczyły czynności adwokata, jako kuratora lub syndyka masy upadłości, albo sekwestratora sądowego; szkodzenia opinji skarżących; obrony w przemówieniach obrończych; nie ujawnienia testamentu, złożonego u adwokata.

Szereg skarg wykraczał poza sferę działalności zawodowej adwokatów, dotykając stosunków społecznych, prawno-prywatnych, towarzyskich, a niekiedy nawet rodzinnych. Najczęściej powtarzały się zarzuty nie uiszczenia zobowiązań pieniężnych, w szczególności wekslowych; pozatem zdarzały się skargi z powodu obrazy lub niewłaściwego zachowania się, nieporozumień na tle stosunków mieszkaniowych i t. p.

Skargi pod adresem aplikantów adwokackich dotyczyły: wprowadzenia w błąd przez podanie się za ad-

wokata, obrazy w przemówieniu obrończem i nieumiejętnego prowadzenia sprawy.

Duży procent skarg oddalonych przez Radę Adwokacką świadczy, jak często wnoszone są skargi bezzasadne.

Od decyzyj oddalających w okresie sprawozdawczym wpłynęły (w trybie art. 27 cz. 2 statutu tymcz. Palestry) odwołania skarżących do Naczelnej Rady Adwokackiej w 31 sprawach; Rada Naczelna w 18 sprawach pozostawiła odwołanie bez uwzględnienia, w 3ch zaś zaskarżone decyzje uchyliła, polecając przekazać sprawę Sądowi Dyscyplinarnemu; o rozstrzygnięciu pozostałych 10 odwołań Rada Adwokacka nie została jeszcze powiadomiona.

Skargi adwokatów. Z ogólnej liczby 28 zażaleń, wniesionych w roku sprawozdawczym przez adwokatów, przeważna część pochodziła od członków Izby Warszawskiej, 5 od członków innych Izb w państwie, wreszcie 4 od adwokatów zagranicznych. Pozatem wpłynęły 4 skargi aplikantów adwokackich — członków Izby Warszawskiej.

Wszystkie zażalenia adwokatów zagranicznych dotyczyły nieodpowiadania na listy lub nie informowania o stanie sprawy.

Pozostałe skargi, z których kilka wzajemnych, pozostawały przeważnie w sferze stosunków koleżeńsko-zawodowych i stawiały zarzuty tego rodzaju, jak: wprowadzenie sprawy bez oczekiwania na zapisanego do sprawy kolegę; nie odpowiadanie na listy; wprowadzenie kolegi w błąd; nietaktowne zachowanie się; obraźliwe traktowanie w rozmowie lub w korespondencji; obraźliwe lub lekceważące odezwanie się o koledze wobec osób trzecich; dyskredytowanie kolegi-adwokata w oczach jego klijenta; rozgłaszanie o postępowaniu dyscyplinarnem; niewłaściwa w przemówieniu lub piśmie sądowem ocena obrony przeciwnika; postawienie koledze w przemówieniu obrończem bezzasadnego lub niewłaściwego zarzutu; niedopuszczalna napaść w przemówieniu obrończem; zagrożenie skargą do Rady Adwokackiej w przemówieniu obrończem, i t. p.

Zdarzały się jednak i zarzuty w innym zakresie, jak naprzykład: niedopuszczalnej reklamy, ofiarowywania w sposób niewłaściwy swych usług klijentom, korzystania z pośrednic-

twa przy przyjmowaniu spraw, niedbałego prowadzenia powierzonej sprawy, umyślnego przewlekania sprawy.

Ilekroć charakter sprawy do tego się nadawał, Rada Adwokacka usiłowała zazwyczaj załatwić polubownie nieporozumienie koleżeńskie.

Postępowanie dyscyplinarne z urzędu. Jak wskazują cyfry, podane wyżej — w ogólnem zestawieniu spraw, wypadki wszczęcia postępowania dyscyplinarnego z inicjatywy Rady Adwokackiej lub jej Delegatów na prowincji były nieliczne.

Natomiast w zdarzających się nieraz wypadkach cofnięcia skargi przez skarżącego Rada Adwokacka w poszczególnych sprawach postanawiała z urzędu wszcząć postępowanie dyscyplinarne, wychodząc z założenia, że samo cofnięcie skargi nie może skutkować umorzenia sprawy, ilekroć przytoczone w skardze fakty w związku z okolicznościami jej cofnięcia wymagają oceny przez Sąd Dyscyplinarny postępowania członka Izby, którego skarga dotyczyła.

Rozpoznając skargę prywatną, domagającą się od Rady Adwokackiej pociągnięcia do odpowiedzialności dyscyplinarnej adwokata w sprawie, w której skarżący wystąpił już przeciwko niemu na drogę karną z art. 475 i 530 K. K., Rada Adwokacka uznała, że z chwilą gdy skarżący wniósł już na adwokata skargę karną do sądu, na tej drodze szukając satysfakcji, nie mogą mu przysługiwać wynikające z art. 44 statutu tymcz. Palestry prawa strony w postępowaniu dyscyplinarnem[1]). Zarazem jednak, wobec okoliczności sprawy, Rada uznała za konieczne na mocy art. 40 statutu wszcząć postępowanie dyscyplinarne z urzędu i postępowanie to, w myśl art. 39, zawiesić do czasu ukończenia wspomnianej wyżej sprawy karnej. (Decyzja z d. 11.XI 1930 r., protokuł Nr.24/508 § 12).

W jednym wypadku Rada wszczęła postępowanie dyscyplinarne na prośbę adwokata, który pragnął wykazać na tej drodze bezzasadność stawianych mu zarzutów.

---

[1]) Patrz Sprawozdanie Rady Adwokackiej w Warszawie za rok 1925 6 str. 429 w kwestji postępowania dyscyplinarnego z urzędu w wypadkach skarg, pochodzących od osób w sprawie niezainteresowanych.

Tryb załatwiania przez Radę Adwokacką skarg o zniewagę przez adwokatów osób, biorących udział w procesie. Na tle konkretnych wypadków Rada Adwokacka ustaliła, że sprawy ze skarg o zniewagę przez adwokatów, przy wykonywaniu obowiązków obrończych, osób biorących udział w procesie, należy w zasadzie przekazywać Sądowi Dyscyplinarnemu i że odstępstwo od tej zasady jest możliwe tylko w wypadkach, gdy z samego oświetlenia sprawy przez skarżącego wynika brak wszelkich cech nadużycia przez adwokata wolności słowa.

Powyższe swe stanowisko Rada oparła na następujących przesłankach: Art. 9 statutu tymcz. Palestry przeprowadza zasadniczą różnicę pomiędzy nadużyciami wolności słowa, godzącemi w osoby, biorące udział w sprawie (t. j. w strony, ich zastępców, świadków i biegłych), a nadużyciami, godzącemi w osoby, stojące poza sprawą; gdy za nadużycia pierwszego rodzaju prawodawca przewiduje dla adwokata odpowiedzialność jedynie dyscyplinarną — z wyłączeniem drogi sądowej, odpowiedzialność za nadużycia w stosunku do osób, stojących poza sprawą, jest znacznie szersza, gdyż osoby poszkodowane mogą zwrócić się według swego uznania albo do Rady Adwokackiej, albo do Sądu; wskutek tego osoby, biorące udział w sprawie, mają dla obrony swych praw, pogwałconych przez nadużycie przez adwokata wolności słowa, jedynie drogę dyscyplinarną; powinny więc na tej drodze znaleźć gwarancję jak najdalej idącej sprawiedliwości w ocenie wynikłego podczas czynności sądowych incydentu; podstawowym warunkiem tej gwarancji jest równomierne traktowanie obu stron przez danie możności wyczerpującego wypowiedzenia się każdej ze stron w obecności przeciwnika oraz odparcia zarzutów przez złożenie dodatkowych wyjaśnień i zbadanie wszelkich dowodów, powoływanych przez strony; wykorzystanie wszystkich tych środków jest możliwe jedynie w drodze postępowania dyscyplinarnego. (Decyzja z d. 10.II. 1931 r., protokuł Nr. 34/518 § 23).

Postępowanie karne przeciwko adwokatom. W okresie sprawozdawczym władze sądowe i prokuratorskie zawiadomiły Radę Adwokacką w trybie art. 39 statutu tymcz. Pa-

lestry o wszczęciu postępowania karnego przeciwko adwokatom-członkom Izby Warszawskiej w sześciu wypadkach:

1) Z art. 129 cz. I p. 2 K. K. W sprawie tej Rada Adwokacka otrzymała następnie zawiadomienie o wyroku, skazującym na zamknięcie w ciężkiem więzieniu na przeciąg lat dwuch, wobec czego, na zasadzie art. 27 statutu tymcz., postanowiła zawiesić danego adwokata w czynnościach zawodowych na czas trwania procesu; gdy jednak Sąd Apelacyjny powyższy wyrok uchylił i oskarżonego uniewinnił, Rada niezwłocznie uchyliła zastosowany środek.

2) Z art. 574 cz. II, 577 cz. II i 552 K. K. z zastosowaniem aresztu, jako środka prewencyjnego. (Szło tu o sprawę, w związku z którą toczyło się już postępowanie dyscyplinarne, zakończone wyrokiem Sądu Dyscyplinarnego Rady Adwokackiej w Warszawie, postanawiającym wykreślenie z listy adwokatów, jednakże wobec odwołania wyrok nie jest prawomocny); Rada zastosowała w danym wypadku zawieszenie w czynościach zawodowych na czas trwania sprawy karnej.

3) Z art. 532 cz. I. p. 3 i 532 cz. II K. K. (o znieważenie policji podczas rozprawy sądowej); w sprawie zapadł wyrok (nieprawomocny), skazujący na 3 tygodnie więzienia.

4) Z art. 154 cz. I K. K. (o nieposzanowanie władzy w kancelarji komornika); w sprawie zapadł wyrok, skazujący na 50 zł. grzywny.

5) Z art. 154 cz. II K. K. (o nieposzanowanie władzy w artykule prasowym); w sprawie zapadł wyrok, skazujący na 100 zł. grzywny.

6) Z art. 154 cz. III K. K.; o wyniku sprawy Rady adwokacka nie została dotąd powiadomiona.

W ostatnich czterech wypadkach, z uwagi na chrakter spraw, Rada poprzestała na przyjęciu odnośnych doniesień do wiadomości.

C. ORZECZNICWO RADY ADWOKACKIEJ W ZAKRESIE OBOWĄZKÓW OBROŃCZYCH I ETYKI ZAWODOWEJ.

Wyjaśnienie ogólne: Ciekawszą, niż dane cyfrowe, ilustracją działalności Rady Adwokackiej w dziedzinie czuwania

nad należytem wykonywaniem przez członków Izby obowiązków obrończych i przestrzeganiem etyki zawodowej są, niewątpliwie, zasady, które Rada ustaliła, lub któremi się kierowała przy rostrzyganiu poszczególnych zagadnień nastręczających się na tle poddanych jej orzecznictwu spraw konkretnych.

Ustalenie lub powołanie takich zasad zawierają mianowicie: najczęściej — uchwały Rady, bądź przekazujące sprawę Sądowi Dyscyplinarnemu, bądź ograniczające się do wytknięcia niewłaściwości postępowania adwokata[1]), bądź wręcz oddalające skargę; niekiedy — odpowiedzi Rady na zapytania członków Izby w różnych kwestjach; wreszcie — wyjaśnienia ogólne, które Rada Adwokacka od czasu do czasu z własnej inicjatywy uznaje za potrzebne podać do wiadomości członków Izby.

Z natury rzeczy, zależnie od rodzaju sprawy, ustalane tezy raz mają charakter pozytywny (co adwokatowi wolno, lub jak się powinien zachować w takich czy innych okolicznościach, to znowuż negatywny (czego nie wolno lub czego należy unikać).

Sposób zestawienia. Zasadnicze rozstrzygnięcia Rady Adwokackiej w okresie sprawozdawczym, z rozbiciem — dla przejrzystości—na odpowiednie działy, podane są niżej—bądź tylko w tezach, gdy tezy mówią same za siebie, bądź wraz z uzasadnieniem i krótkiem przytoczeniem okoliczności sprawy, ilekroć dla jasności wydawało się to potrzebnem.

Gwoli pełności oraz powodów, zaznaczonych już we wstępie do niniejszego sprawozdania, uwzględnione zostały przytem nie tylko kwestje, orzecznictwem Rady Adwakackiej z lat ubiegłych nie rozstrzygnięte ale również i niektóre decyzje, opierające się lub będące dalszą konsekwencją tez, już poprzednio przez Radę ustalonych.

Cel dopisków. Z tych samych powodów w dopiskach do odsyłaczy wskazano stronice sprawozdań Rady Adwokackiej w Warszawie za lata 1925 — 1930 (tj. wszystkich,

---

[1]) Stosowana od szeregu lat przez Radę Adwokacką na art. 24 lit. c statutu tymcz. Palestry oparta praktyka, wedle której, w razie zupełnie drobnych uchybień, Rada poprzestawała na takim wytknięciu — bez przekazywania sprawy Sądowi Dyscyplinarnemu (patrz Sprawozdanie za rok 1925/26 str. 30 i 1926/27 str. 19), znalazła wyraźne potwierdzenie w § 29 regulaminu Rad Adwokackich, uchwalonego przez Naczelną Radę Adwokacką dn. 11.II.1928 r.

które dotychczas ukazały się w druku w postaci broszury), na których znaleźć można rozstrzygnięcia analogiczne lub związkowe, czy też wogóle odnoszące się do danego działu; przytem ilekroć obok liczby stronicy wskazano numer tezy, idzie o przytoczone w danem sprawozdaniu orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego. Mieć również należy na widoku tezy orzecznictwa dyscyplinarnego, podane osobno w niniejszem sprawozdaniu w rozdziale: Działalność Sądu Dyscyplinarnego.

a. Zakres kontroli władzy korporacyjnej.

(art. 38 statutu).

Odpowiedzialność dyscyplinarna a władza przewodniczącego na rozprawie sądowej [1]. Przy rozpoznawaniu sprawy, dotyczącej zachowania się adwokata na rozprawie sądowej, z powodu którego przewodniczący zastosował względem niego upomnienie, Rada Adwokacka ustaliła, że uprawnienia z mocy art. 60 — 63 Ustawy o ustroju sądów powszechnych służące przewodniczącemu na rozprawie sądowej w stosunku do adwokata, występującego w sprawie, mają charakter zarządzeń natury czysto porządkowej, a przeto zastosowanie ich nie może zastąpić, lub wyłączyć odpowiedzialności dyscyplinarnej adwokata przed władzą korporacyjną.

Czynności adwokata jako kuratora lub syndyka masy upadłości. Wierzyciele mają prawo skarżyć czynności syndyków do właściwych władz sądowych, interwencja zaś Rady Adwokackiej może tu mieć miejsce tylko w wypadkach, gdy adwokat, pełniący obowiązki syndyka, dopuścił się w tym charakterze czynów niezgodnych z etyką zawodową. (Decyzja z dnia 14. X. 193 r. prot. 20/504 § 30).

Czynności adwokata, jako kuratora spadku wakującego[2]. Kurator spadku wakującego w czynościach swych powinien postępować według najlepszego swego uznania i co do wykonywania tych obowiązków podlega kontroli prokuratora, któremu składa sprawozdania.

Organy korporacyjne adwokatury mogłyby wkraczać jedynie w wypadku, gdyby adwokat, działając w charakterze

---

[1]) Porównaj sprawozdania za r. 1926/27 str. 20 i 1627/28 str. 22-23.
[2]) Porównaj sprawozdanie z r. 1927/8 str. 38 teza 9.

kuratora spadku wakującego, dopuścił się jakiegokolwiek czynu, niezgodnego z pojęciem etyki zawodowej lub godnością stanu. (Decyzja z dn. 3.VI 1930 r. protokuł Nr. 9/493 § 23).

Czynności adwokata jako sekwestratora. W sprawie ze skargi, zawierającej zarzuty przeciw adwokatowi z powodu czynności, dokonanych w charakterze wyznaczonego przez sąd dozorcy majątku, Rada Adwokacka, powołując się na dawniejsze swe orzeczenia w tej kwestji[1]) wyjaśniła: celowość i zgodność z prawem zarządzeń adwokata, działającego w charakterze sekwestratora, ulega kontroli sądu, nie zaś władz korporacyjnych adwokatury (decyzja z dn. 4. XI. 1930 r., prot. Nr. 23/507 § 15).

Stanowisko to podzieliła Naczelna Rada Adwokacka w uchwale z dn. 31. I. 1931 r., pozostawiającej bez uwzględnienia odwołanie skarżącego.

Wykroczenia poza dziedziną czynności zawodowych [2]). Statut Palestry nie ogranicza bynajmniej ingerencji Rady tylko do czynności zawodowych adwokata, a poddaje jej kompetencji i kontroli wszelkie wykroczenia przeciwko obowiązkom zawodowym, honorowi i godności stanu adwokackiego (art. 38 statutu), bez względu na to, czy wykroczenia te popełnione zostały w dziedzinie zawodowej, społecznej, czy też nawet w życiu prywatnem adwokata. (Decyzja z dn. 3. III. 1931 r. prot. Nr. 33/517 § 20).

Pojęcie czynności zawodowych. W wyjaśnieniu, złożonem z powodu skargi kolegi, zarzucającej niewłaściwe odezwanie się w rozmowie telefonicznej, adwokat zasłaniał się tem, iż rozmowa odbywała się poza godzinami przyjęć, nie miała przeto charakteru czynności zawodowej i nie może podlegać ocenie Rady Adwokackiej. W decyzji swej, oprócz podkreślenia, że kontrola władzy korporacyjnej nie jest bynajmniej ograniczona do czynności zawodowych adwokata, zwłaszcza gdy idzie o stosunki koleżeńskie, Rada Adwokacka wyjaśniła zarazem, że rozmowa dwuch adwokatów, reprezentujących strony, pomiędzy któremi istnieje zatarg i wzajem-

---

[1]) Porównaj sprawozdanie za r. 1927/28 str. 31.

[2]) Porównaj sprawozdania: z r. 1925/26 str. 28 oraz załącznik teza V. z r. 1926/27 str. 20, z r. 1927/28 str. 31.

ne roszczenia prawne, dotyczące tegoż zatargu i tych roszczeń, jest w pełnem tego słowa znaczeniu rozmową zawodową, bez względu na porę i miejsce, w jakich była prowadzona. (Decyzja z dnia 3.III 1931 r. prot. Nr. 33/517 § 20).

Krytyka sądów w prasie. Patrz niżej: „Stosunek do sądów" str. 55 niniejszego sprawozdania.

b. Tajemnica zawodowa[1]).

(art. 8 statutu).

Składanie przez adwokatów zeznań w charakterze świadków w sprawach, w których występowali jako obrońcy. Z powodu poddanego ocenie Rady Adwokackiej konkretnego wypadku, — dotyczącego zeznawania adwokata — poprzednio obrońcy w tejże sprawie strony, która się na niego powoła celem stwierdzenia treści dokumentu, złożonego do akt sprawy a następnie zagubionego, — Rada wyjaśniła, co następuje.

Ogólnie rzecz biorąc, kwestja możności składania przez adwokatów zeznań w charakterze świadków w sprawach, w których występowali jako obrońcy, wkracza, oczywiście, przedewszystkiem w dziedzinę przepisów (art. 8 statutu tymcz. P. P. P.) i zasad, dotyczących tajemnicy zawodowej. Tajemnica zawodowa stanowi dla adwokata zarazem obowiązek i prawo, ustanowione i w imię interesów klijenta, i w imię dyktowanej ogólnym interesem publicznym potrzeby zapewnienia adwokatowi należytego zaufania ze strony osób, korzystających z jego pomocy zawodowej, a tem samem — odpowiedniej powagi i stanowiska w społeczeństwie, co jest nieodzownym warunkiem możności odpowiedniego wykonywania przez adwokata jego szczytnych obowiązków obrończych.

Wszelako z istoty swej tajemnica zawodowa, — co zresztą niejednokrotnie już ustalone zostało przez orzecznictwo korporacyjnych władz adwokackich zarówno

---

*) Patrz sprawozdania: z r. 1925/26 str. 30—31 oraz załącznik, teza IV, z r. 1926/27 str. 26 teza 11.

polskich, jak i zagranicznych (np. francuskich i rosyjskich), — *dotyczy jedynie zwierzeń i informacyj poufnych*, uczynionych adwokatowi, *nie zaś wogóle wszystkiego, co adwokat może wiedzieć w danej sprawie*, a zwłaszcza nie takich faktów i okoliczności, które zostały zakomunikowane adwokatowi właśnie w celu ujawnienia, czynności dokonanych publicznie, naprzykład na posiedzeniu sądu, okoliczności czysto objektywnych, zewnętrznych i t. d.

Stąd *z zasady tajemnicy zawodowej nie może wynikać bezwzględny zakaz dla adwokata występowania w charakterze świadka w sprawie, w której poprzednio był obrońcą*; taki bezwzględny zakaz mógłby niekiedy w wyjątkowych oczywiście wypadkach, powodować skutki wręcz sprzeczne z względami, na których właśnie oparta jest zasada tajemnicy zawodowej; mianowicie mógłby narazić na szkodę interesy klijenta, których obronę, między innemi, ma na celu zasada tajemnicy zawodowej, przez uniemożliwienie sądowi potrzebnego dla należytego wymiaru sprawiedliwości ustalenia pewnych momentów w sprawie, a tem samem mógłby zamiast podniesienia należnego adwokatowi zaufania i powagi narazić je na szwank. Zachodzić to może w wypadkach, gdzie idzie o ustalenie przez adwokata, jako jedynego lub przynajmniej najbardziej miarodajnego świadka, takich okoliczności ,jak naprzykład, że złożona przez adwokata w sądzie skarga apelacyjna zaginęła, że na piśmie obrończem, wniesionem w terminie, odbity w kancelarji sądowej stempel wskazuje przez pomyłkę datę późniejszą, że adwokat zagubił dokument, powierzony mu przez klijenta dla złożenia w sądzie, i t. d. Te i tym podobne przykłady wskazują, że w *pewnych wypadkach bez żadnej obrazy zasady tajemnicy zawodowej adwokat może występować w roli świadka w sprawie, w której był obrońcą, a nawet niekiedy jego obowiązkiem obywatelskim może być złożenie zeznań, oczywiście pod warunkiem zrzeczenia się pełnomocnictwa i dalszej*

obrony w sprawie. Można w tym względzie przytoczyć wysunięty w orzeczeniu Izby II Sądu Najwyższego[1]) wzgląd, że w razie zbiegu w danej osobie ról świadka i obrońcy przewagę może mieć nieraz rola świadka, obrońcę bowiem może zastąpić inny obrońca, w świadczeniu zaś, które stanowi doniosły, a niekiedy jedyny dowód w sprawie, nikt się zastąpić nie może.

Oczywiście, w razie zachodzących wątpliwości obowiązkiem adwokata jest zawsze zważyć w swem sumieniu i ocenić, czy te lub inne wiadome mu w sprawie dane i okoliczności mają charakter poufnych, których mu, w imię tajemnicy zawodowej wyjawiać nie wolno, czy też nie.

Ponadto jeśli idzie o występowanie adwokata w charakterze świadka w sprawie, w której był obrońcą, należy mieć na uwadze, że częstokroć momenty, nieobjęte tajemnicą zawodową, mogą się ściśle łączyć z momentami, wchodzącemi już w zakres zwierzeń i informacyj poufnej natury, że przeprowadzenia granicy może być nieraz bardzo delikatne i trudne, że wobec tego w trakcie składania zeznań adwokat może znaleźć się wobec konieczności zasłonięcia się co do pewnych danych lub szczegółów tajemnicą zawodową, co może być ze szkodą dla interesów jego byłego klijenta.

Obok kwestji tajemnicy zawodowej wchodzi nadto w grę ogólniejsza kwestja przestrzegania zasad honoru i przyzwoitości (art. 4 Statutu Tymcz. P. P. P.) oraz tej przystojności i taktu, jakie adwokat powinien zachowywać we wszelkich swych czynach. Powaga stanowiska wymaga, by adwokat nie ujawniał w charakterze świadka wynurzeń, które wprawdzie nie są zasłonięte tajemnicą zawodową w ścisłem tego słowa znaczeniu, lecz które zostały mu uczynione poufnie i jedynie z uwagi na jego stanowisko, jako adwokata, czy to

[1]) Zbiór orzeczeń Sądu Najwyższego, Izba II Karna Nr. 177/1921 r.

przez osoby trzecie, czy nawet przez przeciwnika w sprawie. Tak naprzykład pozostawałoby w kolizji z zasadami, o których wyżej mowa, gdyby adwokat jednej ze stron pozwolił się używać przez nią, jako świadek, dla stwierdzenia przyznania strony przeciwnej, ustalenia szczegółów, prowadzonych przez strony pertraktacyj polubownych i t. p., chociażby to szło po linji interesów klijenta. Nie sposób mnożyć przykładów, bo wyliczenie, z natury rzeczy nie byłoby wyczerpujące. Ocena tego, co nadaje się do powtórzenia lub ujawnienia ,musi być, zależnie od okoliczności każdego wypadku ,pozostawiona taktowi i wyczuciu adwokata.

Już z powyższych względów, a dojść mogą jeszcze inne, w zasadzie uznać należy za niepożądane składanie przez adwokata zeznań w charakterze świadka w sprawie, w której był poprzednio obrońcą; w każdym zaś razie zachodzi tu potrzeba bardzo daleko posuniętej ostrożności z uwzględnieniem charakteru faktów i okoliczności, co do których adwokat ma składać zeznania, oraz z rozważeniem, czy składanie tego zeznania leży w intersie jego byłego klijenta, czy ten ostatni sobie tego życzy, czy w grę nie wchodzi kwestja przystojności i t. p. Ilekroć powstaje najmniejsza choćby wątpliwość, adwokat powinien raczej zasłonić się tajemnicą zawodową; art. 8 statutu tymczasowego P. P. P. daje mu w tym względzie szerokie uprawnienia, pozwalając zasłonić się tajemnicą przed sądem lub jakąkolwiek władzą co do wiadomości, otrzymanych z tytułu wykonywania swego zawodu, niezależnie od tego, od kogo wiadomości te pochodzą.

Aczkolwiek adwokat, powołany na świadka w sprawie, w której brał taki lub inny udział, może się zawsze zasłonić tajemnicą zawodową, jeśli tego wymagają przytoczone wyżej zasady, jednakże, oczywiście, jest rzeczą ze wszech miar pożądaną, a nawet konieczną, bo dyktowaną również wspomnianemi wyżej zasadami przystojności i taktu, iżby adwokaci — obrońcy powoływali na świadków kolegów - adwokatów, którzy po-

przednio z daną sprawą mieli styczność, tylko z dużym umiarem i oględnością, jedynie w wypadkach, gdy istotnie interesy klijenta nieodzownie tego wymagają i gdy takie powołanie nie budzi niewątpliwych zastrzeżeń pod kątem widzenia zasad tajemnicy zawodowej lub przystojności. (Uchwała z dn. 24.VI 1930 r. — prot. Nr. 12/496 § 20).

Ujawnienie powodów zrzeczenia się pełnomocnictwa. W decyzji, powziętej wskutek zawiadomienia Sądu Powiatowego o zrzeczeniu się przez adwokata pełnomocnictwa w sposób, który Sąd uznał za niewłaściwy, Rada Adwokacka uznała, że nie można dopatrzeć się przewinienia w zrzeczeniu się przez adwokata pełnomocnictwa w dniu rozprawy bez podania usprawiedliwienia, ustawa bowiem żadnego terminu na zawiadomienie sądu o zrzeczeniu się pełnomocnictwa nie przewiduje i wymaga jedynie, by pełnomocnik zawczasu powiadomił mocodawcę; co się tyczy braku usprawiedliwienia — adwokat nie jest do niego obowiązany, w przeciwnym bowiem razie byłby nieraz zmuszony do ujawnienia wiadomości, dla klijenta niekorzystnych; od oceny samego adwokata zależy, czy ma powody podać, przytem za nieopatrzne wyjawienie tych powodów może uledz odpowiedzialności. (Decyzja z dn. 14.X 1930 r. Prot. Nr. 20/504 § 8).

C. WOLNOŚĆ SŁOWA I PISMA.

(art. 9 statutu).

Nadużycie wolności słowa [1]. Jakkolwiek jednym z podstawowych warunków należytego wykonywania zawodu adwokackiego, jako współczynnika wymiaru sprawiedliwości, jest wolność słowa, to jednak adwokat, korzystając w pełni z tej wolności (art. 9 statutu), powinien wystrzegać się wszelkeigo rodzaju jej nadużycia, mogącego godzić w osoby czy to biorące udział w sprawie, czy stojące poza sprawą (Decyzja z dn. 17.II 1931 r. prot. Nr. 35/519 § 23).

---

[1]) Porównaj sprawozdania: za r. 1926/7 str. 26 teza 11, za r. 1927/8 str. 2 teza 2, za r. 1929/30 r. str. 28 tezy 1—3.

Wyprowadzenie wniosków z materjału dowodowego [1]. W sprawie ze skargi strony w procesie na adwokata strony przeciwnej o obrazę Rada Adwokacka stwierdziła, że wyprowadzanie wniosków z materjału dowodowego, zebranego podczas przewodu sądowego, stanowi bezsprzeczne prawo obrońcy, tembardziej, gdy wywód jego opiera się na ustaleniach sądu, zawartych w motywach wyroku, zapadłego w tejże sprawie w pierwszej instancji. (Decyzja z dn. 27.I 1931 r. prot. Nr. 32/516 § 12).

Zadawanie pytań na rozprawie [2]. Postawienie przez adwokata pytania świadkowi lub rzeczoznawcy, które było już zadane poprzednio przez prokuratora lub przewodniczącego, nie może stanowić żadnego uchybienia, lecz przeciwnie leży w sferze uprawnień obrony. (Decyzja z dn. 21.I 1931 r. Prot. Nr. 32/516 § 14).

Krytyka wyroku [3]. Krytyka wyroku w motywach apelacji jest prawem i obowiązkiem adwokata; krytyce podlega jednak wyrok w zestawieniu z materjałem dowodowym i prawem, a nie sędzia wyrokujący; wszelkie przeto zarzuty powinny być ujęte w formę objektywnej oceny samej sprawy i w żadnym razie nie mogą dotykać osoby lub kwalifikacji sędziego. (Decyzja z d. 7.X 1930 r. Prot. Nr. 19/503 § 8).

Krytyka czynności organów sądowych. Jeden z Sądów Okręgowych przesłał Radzie Adwokackiej odpis skargi apelacyjnej, w której adwokat-obrońca, w krótkich słowach dowodząc niesłuszności skarżącego wyroku, podniósł zarazem, że pomimo doręczenia mu motywów wyroku w dwa miesiące po rozprawie protokuł rozprawy nie został do tego czasu ostatecznie zredagowany i podpisany przez Sędziów, ponieważ Sędzia-referent miał poczynić w nim poprawki; że w rezultacie — aby nie przepuścić terminu apelacyjnego — zmuszony był napisać apelację przed zapoznaniem się z protokułem; że uwagi do protokułu powinny być rozpoznane przez Sąd przed umotywowaniem wyroku, gdyż w przeciwnym razie nie ma szans na pomyślne dla obrony ich rozstrzygnięcie i że wogóle

---

[1] Porównaj sprawozdanie za r. 1929/30 str. 22 ostatni ustęp.
[2] Porównaj sprawozdanie za r. 1928/9 str. 18 ustęp 2-gi od dołu.
[3] Porównaj sprawozdania: za r. 1928/9 str. 19, za r. 1929/30 str. 28 teza 1.

prawidłowe korygowanie protokułu w dwa miesiące po rozprawie jest niemożliwe; wobec tego prosił Sąd Apelacyjny o ponowne przesłuchanie wszystkich świadków.

Sąd Okręgowy uznał, że treść wywodu apelacji wytwarza anormalne stosunki między przedstawicielami palestry a sędziami, jest wysoce niewłaściwa i wymaga reakcji.

Rada Adwokacka nie znalazła jednak podstawy do wdrożenia postępowania dyscyplinarnego, wychodząc z założeń następujących:

Ponieważ decyzja Sądu Okręgowego nie kwestjonowała zawartych w apelacji oświadczeń co do okoliczności faktycznych, wymagały zatem rozważenia jedynie wywody prawne apelacji i sposób ich ujęcia przez apelatora. Zdaniem Rady Adwokackiej, sporządzenie protokułu rozprawy przed doręczeniem stronie motywów wyroku jest ponad wszelką wątpliwość konieczne, aby strona korzystała w pełni z przysługujących jej praw procesowych; krytyka ustaleń faktycznych wyroku opiera się bowiem na porównaniu ich z materjałem dowodowym sprawy ,materjał ten zaś znany jest wyższej instancji z protokułu sądowego i strona nie mogłaby swego prawa krytyki urzeczywistnić, gdyby porównywała wyrok nie z protokułem, a z własnemi twierdzeniami co do zeznań świadków, dla Sądu Apelacyjnego zgoła niemiarodajnemi. Dalej, kodeks postępowania karnego pozwala stronie żądać ponownego przesłuchania świadków w drugiej instancji w razie błędów w protokule; i to prawo byłoby iluzoryczne, gdyby strona w chwili pisania apelacji nie miała protokułu rozprawy i nie mogła sprawdzić jego treści. Zresztą logika procesu sądowego wymaga, by sędziowie ustalili materjał faktyczny sprawy, zanim z tegoż materjału czerpać będą dowody, potwierdzające słuszność ich orzeczenia. Trudno też nie zgodzić się z twierdzeniem, że korygowanie protokułu po umotywowaniu wyroku nie odpowiada wymogom prawidłowego procesu, albowiem sędzia, który pewien fakt w motywach stwierdził, psychologicznie jest tem związany i koryguje protokuł

pod kątem widzenia prawidłowości swych własnych argumentów w tychże motywach.

Adwokat-obrońca poddał krytyce czynności organów sądowych w ścisłym związku ze sprawą, dla wykazania Sądowi Apelacyjnemu, że konieczne jest ponowne zbadanie całego materjału dowodowego, i uzasadnienia swego wniosku o przesłuchanie w drugiej instancji świadków. W tych warunkach, przytoczone wyżej wywody prawne, nie były zbędne w piśmie apelacyjnem i nie mogą być traktowane, jako skarga na sędziów. Co się zaś tyczy formy, w którą wywody te zostały ujęte, można jej zarzucić, conajwyżej niedostateczną abstrakcyjność w pewnych zdaniach, w których mowa o czynnościach sędziów w danej sprawie, gdy należałoby mówić ogólniej. Z całokształtu atoli apelacji wynika najwyraźniej, że adwokat stawiał kwestję w płaszczyźnie zasadniczej i nie miał bynajmniej zamiaru dotknięcia kogokolwiek swemi wywodami.

Rada Adwokacka uważa, że spełnienie przez adwokata obowiązku nawet wówczas, gdy adwokat wykazuje błędy i nieprawidłowości postępowania sądowego, nie może wytworzyć anormalnych stosunków pomiędzy przedstawicielami palestry a sędziami i jest rzeczą najzupełniej legalną i dopuszczalną, tak samo, jak stwierdzenie przez sąd błędów lub nieprawidłowości w wystąpieniu adwokatów. (Decyzja z dn. 14.X 1930 r. Prot. Nr. 20/504 § 36).

d. Stosunek do sądów.

Krytyka funkcjonowania sądów w prasie[1]. Z powodu zamieszczonych w prasie w artykule p. t. „Życie i Sąd", a opartych na informacjach, pochodzących od adwokata, zarzutów pod adresem administracji sądowej co do powolności w zaopatrywaniu weksli w klauzule egzekucyjne Ministerstwo Sprawiedliwości zwróciło się do Rady Adwokackiej

[1]) Porównaj sprawozdania: z r. 1925/26 str. 28 i z r. 1927/28 str. 31.

z prośbą o zajęcie stanowiska co do takiego wynoszenia przez adwokata sprawy przed forum publiczne z pominięciem interwencji u władz administracyjnych i sądowych.

Rada Adwokacka orzekła: Aczkolwiek nie można zaprzeczyć adwokatowi prawa krytyki publicznej tych czy innych niedomagań życia publicznego i funkcjonowania aparatu władz państwowych, jednakże, wobec możności i celowości wykorzystania przedewszystkiem innych środków, w imię harmonji i współdziałania adwokatury z sądownictwem adwokat, dopatrujący się niedomagań w funkcjonowaniu aparatu sądowego, powinien przedewszystkiem zwrócić się z interwencją do właściwych władz ewentualnie za pośrednictwem Rady Adwokackiej, a nie powodować ataków w prasie. (Decyzja z dn. 3.VI 1930 r. Prot. Nr. 9/493 § 29).

Krytyka wyroków i czynności organów sądowych. Patrz decyzje, przytoczone już wyżej, w rozdziale: wolność słowa.

Opuszczenie przez adwokata sali sądowej przed końcem rozprawy [1]. Z powodu zawiadomienia jednego z Sądów Okręgowych, że adwokat, występujący w sprawie karnej w roli obrońcy powoda cywilnego opuścił salę przed przemówieniem obrońcy oskarżonego bez zewolenia przewodniczącego i stawił się dopiero na ogłoszenie wyroku, Rada Adwokacka ustaliła, co następuje.

Przepisy procesowe bynajmniej nie wkładają na występujących w procesie adwokatów obowiązku wyjednywania zezwolenia przewodniczącego na wyjście z sali. Jednakowoż należny sądowi szacunek wymaga, by adwokat, opuszczając salę przed końcem rozprawy, usprawiedliwiał się przed sądem. (Decyzja z dn. 23.IX 1930 r. Prot. Nr. 17/501 § 16).

Powiadomienie sądu o zrzeczeniu się pełnomocnictwa. W przytoczonej już wyżej na str. 41 decyzji, dotyczącej ujawnienia przez adwokata powodów zrzeczenia się pełnomocnictwa, Rada Adwokacka wyjaśniła zarazem, że względy kurtuazji, obowiązującej adwokata w sto-

---

[1]) Porównaj sprawozdanie Rady Adwokackiej w Warszawie za rok 1927/28 str. 32.

sunku do sądu, wymagają, by z powiadomieniem sądu o zrzeczeniu się pełnomocnictwa nie zwlekał. (Decyzja z d. 14.X 1930 r. Prot. Nr. 20/504 § 8).

Staranność opracowania pism obrończych. Skargi i pisma do sądu wymagają ze strony adwokata jak najbardziej starannego opracowania. (Decyzja z d. 21.X 1930 r. Prot. Nr. 21/505 § 20).

e. Obrona z urzędu[1])

Niedopuszczalność zaniedbania. Obrona z urzędu jest jednym z istotnych obowiązków społeczno-zawodowych adwokata, a przeto zaniedbanie tego obowiązku może być usprawiedliwione tylko jakimś nadzwyczajnym wypadkiem, któremu adwokat nie był w stanie zapobiedz. (Decyzja z d. 10.VI 1930 r. Prot. Nr. 10/494 § 21.).

Nie przybycie na rozprawę, gdy oskarżony ma obrońcę z wyboru. Jeśli adwokat, wyznaczony przez sąd obrońcą z urzędu, nie stawi się na rozprawę wobec otrzymania wiadomości, że oskarżony ma obrońcę z wyboru, powinien się przedtem upewnić, że tak jest istotnie i że obrońca z wyboru będzie stawał. (Decyzja z d. 24.VI 1930 r. Prot. Nr. 12/496 § 15).

Nie stanięcie z powodu nieprawidłowego wyznaczenia. Jeden z Sądów Okręgowych zawiadomił Radę Adwokacką, iż adwokat, wyznaczony obrońcą z urzędu w Sądzie Powiatowym nieletniego, nie stawił się na rozprawę; w zażądanem wyjaśnieniu adwokat ów powołał się na orzeczenie Naczelnej Rady Adwokackiej z dn. 23 listopada 1929 r., ustalające, iż w sprawach z oskarżenia wyłącznie nieletnich adwokaci nie mają obowiązku bronić z urzędu[2]).

---

[1]) Warto tu przypomnieć niektóre zasadnicze wyjaśnienia Rady Adwokackiej z lat ubiegłych, a mianowicie: co do obrony w instancji apelacyjnej — patrz sprawozdanie z r. 1927/8 str. 63; co do obrony w instancji kasacyjnej — patrz sprawozdanie z r. 1925/6 str. 38 i z r. 1926/7 str. 29; co do obrony w zakresie egzekucji patrz sprawozdanie z r. 1926/7 str. 29; co do wynagrodzenia obrońcy z urzędu patrz sprawozdanie z r. 1927/8 str. 33 i str. 39 teza 13 oraz sprawozdanie z r. 1828/9 str. 21 teza 3.

[2]) Patrz sprawozdanie Rady Adwokackiej w Warszawie za rok 1929/30 str. 43 i komunikat Rady Nr. 88 ogłoszony w „Palestrze" r. 1930 str. 44.

Rada Adwokacka uznała jednak, że adwokat, choćby nieprawidłowo wyznaczony obrońcą z urzędu, ma obowiązek stawić się na wezwanie sądu, w razie zaś nieuwzględnienia przez sąd wniosku o zwolnienie od obrony powinien zastosować się do decyzji i w sprawie wziąć udział; wymaga tego zarówno kurtuazja wobec sądu, jak i dbałość o normalny bieg procesu sądowego. (Decyzja z dn. 27.I 1931 r. Prot. Nr. 32/516 § 9).

f) Stosunek do kolegów.

Zarówno na tle nieporozumień pomiędzy członkami Izby, jak i z własnej inicjatywy Rada Adwokacka w ciągu kilku lat ostatnich wyjaśniła już cały szereg kwestyj z dziedziny obowiązków koleżeńskich [1]).

Uprzejmość i kurtuazja. Jednakże w szeregu orzeczeń z okresu sprawozdawczego Rada niejednokrotnie zmuszona była przypominać, że godność stanu i zasady koleżeństwa wymagają, aby adwokaci w stosunkach wzajemnych zachowywali jaknajdalej idącą uprzejmość i kurtuazję, unikając w stosunku do siebie wszelkich zwrotów poniżających lub nawet lekceważących (np. decyzja z dn. 14.X 1930 r. Prot. Nr. 20/504 § 25) w szczególności w kwestjach, dotyczących czynności zawodowych (decyzja z d. 28.X 1931. Prot. Nr. 22/506 § 15).

Odzywanie się o koledze wobec osób trzecich. W sprawie ze skargi o dyskredytowanie kolegi w oczach jego klijenta Rada Adwokacka podkreśliła, że przytoczona wyżej zasada powinna być przestrzegana jeszcze surowiej, gdy adwokat wygłasza zdanie o koledze wobec osób trzecich. (Decyzja z d. 14.X 1930 r. Prot. Nr. 20/504 § 25).

Wzajemne informowanie się. Z powodu zarzutu, iż kolega odmówił zakomunikowania adresu swego klijenta, Rada Adwokacka wyjaśniła, że kurtuazja w stosunkach koleżeń-

---

[1]) Patrz sprawozdania: za r. 1925/6 str. 45 oraz załącznik tezy I i IX; za r. 1926/7 str. 23, za r. 1927/8 str. 34-35 i str. 39 teza 15. za r. 1928/9 str. 17, za r. 1929/30 str. 25 i str. 28 teza 2.

skich nie może iść tak daleko, aby adwokat miał udzielać koledze jakichkolwiek danych co do osoby swego klijenta, potrzebnych do wytoczenia przeciw niemu sprawy karnej. (Decyzja z d. 3.III 1931 r., Prot. Nr. 33/517 § 20).

Opuszczenie sali sądowej przed przemówieniem przeciwnika. W przytoczonej już wyżej na str. 47 decyzji co do opuszczenia przez adwokata sali sądowej przed końcem rozprawy, Rada Adwokacka zaznaczyła, że: opuszczenie sali przed przemówieniem kolegi-przeciwnika, tembardziej wymaga odpowiedniego oświadczenia, ponieważ może być zrozumiane, jako akt lekceważenia w stosunku do kolegi; z tego punktu widzenia obojętne jest, czy adwokat opuszcza salę ze względu na inne sprawy i czy jego obecność na rozprawie jest potrzebna. (Decyzja z d. 23.IX 1930 r. Prot. Nr. 17/501 § 16).

Ocena postępowania kolegi w skardze do Rady Adwokackiej. Adwokat, wnosząc do Rady Adwokackiej skargę na swego kolęgę i oddając w ten sposób wynikły zatarg lub zajście pod rozpoznanie władz korporacyjnych, powinien ograniczyć się do podania faktów, powstrzymując się od subjektywnej ich oceny i pozostawiając ocenę władzom korporacyjnym; postępowanie w sensie przeciwnym byłoby już poniekąd wydaniem wyroku przez samego skarżącego.

(Decyzja z dnia 14.X 1930 r. Prot. Nr. 20/504 § 25).

Podejmowanie się spraw przeciw kolegom. Ustalone już poprzednio przez Radę Adwokacką zasady co do prowadzenia przez adwokatów spraw sądowych, w których stroną przeciwną jest adwokat [1]), znalazły w okresie sprawozdawczym potwierdzenie w uchwale Naczelnej Rady Adwokackiej [2]), stanowiącej, że:

1. Adwokat, do którego zwrócono się z prośbą o wytoczenie powództwa przeciwko adwokatowi, ma obowiązek zwrócenia się do Rady Adwokackiej, a w wypadkach nagłych

---

[1]) Patrz sprawozdania: za r. 1925/6 str. 44, za r. 1926/7 str. 31 oraz komunikat Rady, ogłoszony w „Palestrze" z 1925 r. str. 973.

[2]) Uchwała Naczelnej Rady Adwokackiej z d. 8.XI. 1930, ogłoszona wraz z motywami w „Palestrze" z r. 1931 str. 87. Patrz także komunikat Rady Adwokackiej w Warszawie, ogłoszony w „Gazecie Sądowej Warszawskiej" Nr. 6 z 1931 r. str. 79.

do Dziekana Rady, o zezwolenie na wytoczenie sprawy; Rada Adwokacka odmówi zezwolenia jedynie w tych przypadkach, jeśli powództwo jest oczywiście bezzasadne.

2. Zezwolenie takie jest zbędne, gdy chodzi: a) o wyjednanie przeciwko adwokatowi klauzuli egzekucyjnej, b) o podjęcie się obrony pozwanego w sprawie z powództwa adwokata.

3. Zasady te stosują się analogicznie do spraw karnych, wszczynanych w trybie oskarżenia prywatnego, oraz do popierania w sprawach karnych powództwa cywilnego i występowania w nich w charakterze oskarżyciela posiłkowego.

W uzasadnieniu powyższej uchwały powiedziano nadto, że wszelkie przedwstępne czynności, wezwania notarjalne i t. p., zmierzające do wytoczenia sprawy przeciwko adwokatowi, nie wymagają zezwolenia Rady Adwokackiej.

Z powodu konkretnego podania Rada Adwokacka wyjaśniła, że zbyteczne jest uzyskiwanie przez adwokata zezwolenia Rady na pomoc lub wspólne występowanie w sprawie przeciwko adwokatowi, prowadzonej przez kolegę, który już takie zezwolenie otrzymał. (Dec. z d. 10.III 1931 r. Prot. Nr. 38/522 § 5).

g. Różne kwestje.

Reklama — ogłoszenia. W sprawie, dotyczącej ogłoszeń o zmianie siedziby, zamieszczonych przez adwokata w gazetach, Rada Adwokacka przypomniała, że zgodnie z ustaloną oddawna zasadą wszelkie reklamowanie się adwokata jest niedopuszczalne[1]) i że nie uważa się za reklamę krótkich ogłoszeń o zmianie adresu[2]). Zarazem jednak Rada wyjaśniła: ogłoszenia o zmianie adresu są dozwolone ze względu na konieczność poinformowania osób, które powierzyły swe sprawy adwokatowi; przy przeniesieniu więc siedziby do innego miasta adwokat może ogłosić o tem w dziennikach miejscowości, którą opuszcza, aby powiadomić swych klijentów; natomiast w nowej siedzibie adwokat nie

---

[1]) Patrz Sprawozdania: z r. 1925/6 str. 32, z r. 1926/7 str. 23, z r 1929/30 str. 29 teza 1.

[2]) Uchwała Naczelnej Rady Adwokackiej z dn. 3.IV 1919 r.

ma jeszcze klijentów i jeśli tam się ogłasza, czyni to, oczywiście, jedynie w celu reklamy — dla zdobycia klijentów. (Decyzja z d. 3.III 1931 r. Prot. Nr. 37/521 § 37).

Zatrzymanie dokumentów. Adwokatowi w celu zabezpieczenia mogącego mu przypadać honorarjum nie służy prawo zatrzymania dokumentów, powierzonych mu przez klijenta. (Decyzja z d. 1.VII 1930 r. Prot. Nr. 13/497 § 18).

Nadzór nad kancelarją [1]. Adwokat ponosi odpowiedzialność za błędy swej kancelarji, o ile wynikają z niedostatecznego jej wyszkolenia lub braku kontroli. (Dec. z d. 21.X 1930 r. Prot. Nr. 21/505 § 22).

Zastępstwo w razie wyjazdu. W razie wyjazdu bez powiadomienia o tem Rady Adwokackiej adwokat powinien sam postarać się o to, by wszystkie jego obowiązki zostały przez któregoś z kolegów spełnione, nie wyłączając, oczywiście, obron z urzędu. (Dec. z d. 14.X 1930 r. Prot. Nr. 20/ 504 § 33).

Opuszczenie siedziby. Patrz w rozdziale: „prowadzenie listy adwokatów", str 72.

Występowanie z substytucji obrońców sądowych. Niedopuszczalnem jest, by adwokaci, mający siedzibę w Warszawie, występowali z substytucji obrońców sądowych, praktykujących również w Warszawie. (Decyzja z d. 11.X 1930 r. Prot. Nr. 24/508 § 6).

4. Działalność Sądu Dyscyplinarnego.

A. DANE STATYSTYCZNE.

Liczba spraw do osądzenia. W okresie sprawozdawczym (15.II 1930 — 1.III 1931) Rada Adwokacka przekazała Sądowi Dyscyplinarnemu ogółem 109 spraw, a mianowicie:

w wykonaniu uchwał Naczelnej Rady Adwok. [2]	3
wszczętych przez Radę Adwokacką z urzędu .	4
„ wskutek doniesień Sąd. lub Urzęd.	21
„ wskutek skarg osób prywatnych .	72
„ wskutek skarg adwokatów . . .	9

[1]) Porównaj sprawozdanie za r. 1926/7 str. 26 teza 8.

[2]) Mowa o uchwałach, w których Rada Naczelna, na skutek odwołania skarżących, uchyliła decyzje Rady Adwokackiej w Warszawie, pozostawiające skargi bez uwzględnienia, i poleciła wszcząć postępowanie dyscyplinarne.

Spraw nieosądzonych z poprzedniego okresu pozostało 28, ogółem przeto Sąd Dyscyplinarny miał do osądzenia 137 spraw, z których 86 dotyczyło adwokatów, a 4 aplikantów adwokackich; niektórzy bowiem adwokaci mieli po parę lub kilka spraw.

Posiedzenia. Sąd Dyscyplinarny odbył 14 posiedzeń gospodarczych, na których załatwił szereg kwestyj incydentalnych w 145 sprawach, oraz 30 posiedzeń sądowych, których wokanda obejmowała ogółem 127 spraw.

Z udziałem prokuratora [1]) rozprawy toczyły się w 21 sprawach.

Liczba spraw załatwionych. Ze wskazanej wyżej ogólnej liczby 137 spraw, które Sąd miał do osądzenia:

umorzono	1
osądzono	85
pozostało do osądzenia	51

Sprawy osądzone dotyczyły ogółem 48 adwokatów i 2 aplikantów adwokackich.

Wyroki. W 85-ciu sprawach osądzonych zapadło ogółem 87 wyroków (gdyż dwie sprawy dotyczyły jednocześnie po dwóch członków Izby, jako oskarżonych), w czem:

wyroków uniewinniających	25
wyroków skazujących	62

Wyroki uniewinniające dotyczyły 16 adwokatów, a wyroki skazujące 32 adwokatów i 2 aplikantów adwokackich.

Wymiar kar. W 62-ch wyrokach skazujących wymiar kar był następujący:

Rodzaj kary	Ile razy zastosowany	
przestroga	—	20
napomnienie	—	16
nagana	—	13
przedłużenie aplikacji adwokackiej: na 1 miesiąc . . .	1	
" " " na 3 miesiące . .	1	2
zawieszenie w czynnościach zawodowych: na 1 miesiąc	4	
" " " na 3 miesiące	2	
" " " na 1 rok . .	3	9
wykreślenie z listy adwokackiej	—	2

---

[1]) Wedle art. 44 stat. tymcz. P.P.P. prok. oskarża w spr. wszczętych przez sąd lub urząd, o ile dot. obow. adw. lub nadużycia wolności słowa i pisma.

Prawomocność[1]. Większość wyroków uniewinniających już się uprawomocniła; w jednym wypadku skarżący wniósł już zażalenie do 2-ej instancji (dotąd nierozstrzygnięte); co do wyroków pozostałych termin zaskarżenia jeszcze nie upłynął.

Co do wyroków skazujących uprawomocniła się już większość wyroków, skazujących na przestrogę lub napomnienie, oraz 3 wyroki, skazujące na nanaganę. Pozostałe, w szczególności wszystkie wyroki, stosujące karę wyższą od nagany, nie uprawomocniły się jeszcze bądź wskutek nie upłynięcia terminu na zaskarżenie, bądź wskutek wniesienia już skargi. Dotychczas wpłynęło 10 zażaleń; w jednym wypadku Sąd Dyscyplinarny Naczelnej Rady Adwokackiej wyrok, skazujący na przedłużenie aplikacji o jeden miesiąc, uchylił i wydał wyrok uniewinniający. Pozostałe zażalenia nie są jeszcze rozstrzygnięte.

Statystyka porównawcza. Podane niżej dwie tablice przedstawiają działalność Sądu Dyscyplinarnego w okresie sprawozdawczym w porównaniu z pięcioma okresami poprzedniemi:

Ruch spraw.

Okres sprawozdawczy	Było do załatwienia spraw			Załatwiono			Pozostało do załatwienia
	dawnych	nowych	**ogółem**	umorzono	osądzono	**ogółem**	
1925/6	18	65	83	9	54	63	20
1926/7	20	63	83	7	56	63	20
1927/8	20	56	76	5	46	51	25
1928/9	25	66	91	2	49	51	40
1929/30	40	58	98	3	67	70	28
1930/31	28	109	137	1	85	86	51

[1]) Co do możności zaskarżenia patrz art. 51 statutu tymczasowego Palestry.

Wymiar kar.

Okres sprawozdawczy	Wydano wyroków									
	Ogółem	Uniewinniających	skazujących							
			przestroga	napomnienie	nagana	przedłużenie aplikacji	zawieszenie w czynnościach	wykreślenie z listy	Ogółem
1925/6	55	27	14	4	5	—	5	—	28
1926/7	56	23	11	7	7	—	7	1	33
1927/8	46	15	10	4	9	—	6	2	31
1928/9	49	13	13	10	7	1	5	—	36
1929/30	67	19	16	15	11	2	2	2	48
1930/31	87	25	20	16	13	2	9	2	62

B. ORZECZNICTWO.

Ciekawsze lub mające bardziej zasadnicze znaczenie wyroki Sądu Dyscyplinarnego Rady Adwokackiej w Warszawie są drukowane stale w „Palestrze".

W sprawozdaniu można więc poprzestać na zestawieniu ważniejszych tez z wyroków, których uzasadnienie nastąpiło w okresie sprawozdawczym. Przy każdej tezie podano w nawiasie numer sprawy, o ile zaś odnośny wyrok był już ogłoszony w „Palestrze" — zaznaczono to w odsyłaczu.

Wolność słowa. 1. Z wolności słowa podczas obrony adwokat powinien korzystać oględnie i nie używać niepotrzebnie obraźliwych twierdzeń dla strony przeciwnej. (Nr. D. 25 30) [1]).

2. Nawet najmocniejsza argumentacja obrońcy, o ile nie zawiera w sobie zniewagi sądu lub inych osób, nie może być uważana za nadużycie wolności słowa i pisma. (Nr. D. 44/1930).

Stosunek do sądów. 3. Adwokat zawsze i wszędzie musi odnosić się z całym szacunkiem do władz sądowych, i krytyka ich jest dopuszczalna tylko w formie, wykluczającej jakiekolwiek lekceważenie; — krytyka lekceważąca wymaga re-

---

1) Palestra 1930 r. str. 562.
2) Palestra 1930 r. str. 500.

presji nawet wówczas, jeśli jest wynikiem nieostrożności lub niezręczności. (Nr. D. 19/30) [1]).

4. Krytyka przez adwokata wyroku powinna być jaknajbardziej poprawna, aby nie stwarzać przypuszczenia, że adwokat mógł mieć intencję lekceważącego potraktowania wyroku sądowego (Nr. D. 44/1930) [2]).

5. Adwokat obowiązany jest do dokładnego prowadzenia korespondencji w sprawach zawodowych; zasada ta nabiera szczególnej wagi, jeśli idzie o udzielanie odpowiedzi na pisma instytucyj sądowych (Nr. D. 32/1929) [3]).

Obowiązki obrończe. 6. Redagowanie skargi kasacyjnej przez adwokata, który prowadził sprawę karną w pierwszej instancji, bez zaznajomienia się z aktami sprawy drugiej instancji i wogóle bez sprawdzenia akt, stanowi uchybienie przeciw obowiązkowi sumienności zawodowej;

gdy jednak okoliczności tak się składają, iż adwokat, wobec późnego zwrócenia się do niego klijenta, ma do wyboru bądź zredagowanie skargi bez zaznajomienia się z aktami, bądź też dopuszczenie do uprawomocnienia się wyroku, w jego przekonaniu niesłusznego, trudno mu czynić zarzut, jeśli, polegając na oświadczeniach klijenta, w dobrej wierze, skargę kasacyjną zakłada. (Nr. D. 19/29 [4]).

7. Z uwagi na swe powołanie adwokat powinien narówni traktować wszystkie sprawy, których prowadzenia się podjął; bez znaczenia w tym względzie jest okoliczność, że zajął się sprawą bezinteresownie. (Nr. D. 19/29 [5]).

Stosunek do kolegów. 8. Podanie przez adwokata w wątpliwość w rozmowie lub korespondencji z przeciwnikiem, wiedzy prawniczej kolegi-adwokata tegoż przeciwnika, należy uznać za niedopuszczalne i karygodne (Nr. D. 86/30).

9. Sprzeczne z zasadami poprawnych stosunków koleżeńskich jest demonstracyjne tytułowanie przez adwokata kolegi przeciwnika podczas rozprawy sądowej: „pan NN.".

---

[1]) „Palestra" 1930 r. str. 498.
[2]) „ 1930 r. str. 500.
[3]) „ 1930 r. str. 405.
[4]) „ 1930 r. str. 561.
[5]) „ 1930 r. str. 406.

10. Publiczne postawienie przez adwokata młodszemu koledze niesłusznych a uwłaczających czci zarzutów jest dowodem wyjątkowej lekkomyślności i braku zrozumienia podstawowych zasad korporacyjnego współżycia i wymaga surowej represji dyscyplinarnej. (Nr. D. 57/1928).

11. Aplikant adwokacki powinien okazywać zawsze swemu patronowi należyte poważanie, a już conajmniej zachowywać względem niego zwykłe wymagania kurtuazji koleżeńskiej (Nr. D. 58/1929).

Stosunek do klijentów i przeciwników. 12 . Jeśli adwokat podjął się zbadania akt sprawy i wydał opinję prawną o sprawie, nie może w żadnym razie udzielić pomocy stronie przeciwnej (Nr. D. 23/30) [1].

13. Nie należy do obowiązków radcy prawnego prowadzenie pertraktacji w imieniu klijenta z osobami trzeciemi w sprawach technicznych. (Nr. D. 21/1930).

14. Bezwzględnie niedopuszczalne jest, by adwokat, pertraktując w imieniu firmy, której jest radcą prawnym, żądał wynagrodzenia procentowego dla członków zarządu tejże firmy lub brał od kontrahentów firmy zobowiązania, zapewniające mu prowizję; — oświadczenie przedstawiciela firmy, że firma nie stawia adwokatowi żadnych zarzutów, nie wyklucza represji dyscyplinarnej. (Nr. D. 21/30).

15. Podejmowanie się przez adwokata roli doradcy obu stron, zawierających pewną tranzakcję, może być uznane za dopuszczalne tylko przy zupełnej zbieżności interesów kontrahentów; w tym względzie adwokat powinien wykazywać daleko posuniętą ostrożność nawet w przypadkach, gdy obie strony po uzgodnieniu wzajem między sobą warunków tranzakcji zgłaszają się wspólnie do adwokata o pomoc prawną przy zawarciu tranzakcji; nawet i w tym wypadku adwokat, ilekroć zauważy sprzeczność interesów, powinien kontraktujące strony o tem uprzedzić i raczej usunąć się od udziału w tranzakcji, aniżeli znaleźć się w sytuacji niewyraźnej;

w żadnym wypadku i pod żadnym pozorem nie wolno

---

[1]) Palestra 1930 str. 499.

adwokatowi narzucać swej pomocy obu stronom, ani nawet czynić w tej mierze propozycji. (Nr. D. 31/1929).

16. Chociaż na zasadzie art. 5 statutu tymcz. Palestry i art. 252 U. P. C. adwokat może odmówić pomocy prawnej, jednakże obowiązany jest zawiadomić o tem swego mocodawcę zawczasu, z takiem wyrachowaniem, aby mógł wyznaczyć innego pełnomocnika;

zawiadomienie takie adwokat powinien uskutecznić w sposób, nie budzący żadnych wątpliwości (Nr. D. 76/1930).

17. Adwokat, który przyjął bez zastrzeżeń nadesłane przez klijenta we właściwym terminie i z wyraźnie wskazanem przeznaczeniem pieniądze na uiszczenie opłat od skargi kasacyjnej oraz kaucji kasacyjnej, obowiązany jest bądź wnieść skargę i opłaty w należytym terminie, bądź w sposób zupełnie stanowczy, nie budzący żadnej wątpliwości, przed upływem terminu kasacyjnego zawiadomić klijenta, czy to że nie podejmuje się zredagowania i wniesienia skargi, czy też, że podjęcie się uzależnia od załatwienia sprawy honorarjum;

jeśli tego nie zrobił, niedopuszczalna jest zwłoka we wniesieniu opłat, — a tembardziej wniesienie ich po terminie, — w celu zabezpieczenia sobie otrzymania honorarjum. (Nr. D. 68/1930).

Honorarjum. 18. Niedopuszczalne jest, by adwokat zgłaszał się osobiście do mieszkania klijenta z żądaniem wypłacenia honorarjum. (Nr. D. 57/30).

19. Gdy idzie o pobranie przez adwokata honorarjum za czynności prawne, załatwiane na prośbę kontrahentów przy zawieranej przez nich tranzakcji, adwokat powinien stawiać kwestję swego wynagrodzenia zupełnie wyraźnie, w sposób, nie mogący nastręczać żadnej dwuznaczności, wyłączający wszelkie cechy pośrednictwa lub narzucania której ze stron udziału w pokryciu honorarjum adwokackiego. (Nr. D. 3/29).

Uprawnienia aplikantów adwokackich 20. Aplikanci adwokaccy nie mogą samodzielnie prowadzić spraw przed sądami polubownemi. (Nr. D. 16/30).

21. Aplikanci adwokaccy nie mają prawa samodzielnej

praktyki, przez co rozumieć należy nietylko samodzielne wytaczanie i prowadzenie spraw, lecz i samodzielne przyjmowanie spraw; aplikantowi adwokackiemu wolno działać tylko w sprawach przez patrona przyjętych i aplikantowi w drodze substytucji do załatwienia powierzonych (Nr. D. 58/29).

Czynności poza zawodowe 22. Adwokat odpowiada dyscyplinarnie za wystąpienia publiczne w związku ze sprawowaniem mandatu do organów samorządu terytorjalnego, niezależnie od tego, czy wystąpienia takie mogą pociągnąć inne represje, przewidziane w regulaminach odnośnych zgromadzeń. (Nr. D. 19/30) [1].

23. Lekkomyślne zaciąganie przez adwokata zobowiązań bez uzasadnionego przeświadczenia o możności uiszczenia długu w terminie podrywa zaufanie do adwokata i może być uznane za wykroczenie dyscyplinarne. (Nr. D. 24/30).

24. Wymaga represji dyscyplinarnej zaniedbanie przez aplikanta adwokackiego wykreślenia swego nazwiska, jako prokurenta, z rejestru handlowego, w którym figurował przed aplikacją (Nr. D. 16/30).

5 Prowadzenie Listy. adwokatów i aplikantów adwokackich.

Wspomnienie pozgonne. Dłuższa, niż lat ubiegłych, jest lista członków Izby, którzy w okresie sprawozdawczym rozstali się z tym światem.

Zmarli mianowicie:

A d w o k a c i:

1. Jan Urbański (d. 20 marca 1930 r.)
2. Jan Jakób Grodzicki (d. 15 kwietnia 1930 r.)
3. Lucjan Rotwand (d. 2 maja 1930 r.)
4. Stanisław Koszutski (d. 2 sierpnia 1930 r.)
5. Bolesław Rotwand (d. 2 sierpnia 1930 r.)

---

[1]) Palestra 1930 str. 497.

6. Stanisław Wiśniewski (d. 21 sierpnia 1930 r.)
7. Stefan Choromański (d. 28 sierpnia 1930 r.)
8. Tadeusz Chrzczonowski (d. 17 września 1930 r.)
9. Tadeusz Braunstein (d. 28 października 1930 r.)
10. Maurycy Bardach (d. 7 listopada 1930 r.)
11. Mieczysław Chądzyński (d. 5 grudnia 1930 r.)
12. Józef Pilitowski (d. 17 grudnia 1931 r.
13. Bronisław Kowalewski (d. 7 stycznia 1931 r.)
14. Wacław Dobrzyński (d. 23 stycznia 1931 r.)
15. Mikołaj Korenfeld (d. 6 lutego 1931 r.)
16. Jan Urbanowski (d. 8 lutego 1931 r.)
17. Edward Czajkowski (d. 13 marca 1931 r.)

Z pośród wyżej wymienionych E. Czajkowski, M. Korenfeld i B. Rotwand należeli do Seniorów Palestry. Obowiązki we władzach korporacyjnych adwokatury sprawowali: E. Czajkowski —jako członek Naczelnej Rady Adwokackiej w r. 1922/3 i St. Koszutski, jako Delegat Rady Adwokackiej w Mławie w ciągu kilku lat.

Aplikanci adwokaccy:

1. Jerzy Bronowski
2. Aleksander Hochgemein
3. Adam Jagdnicer.

Cześć pamięci Zmarłych Kolegów!

A. LISTA ADWOKATÓW

Stan na d. 1 marca 1931 r. W dniu 1 marca 1931 r. lista adwokatów obejmowała ogółem 1207 osób (w czem 36 kobiet), których spis imienny zawiera ukazująca się jednocześnie ze sprawozdaniem niniejszem w postaci osobnej broszury, jako wydanie urzędowe Rady Adwokackiej, „Lista adwokatów okręgu Sądu Apelacyjnego w Warszawie" na d. 1 marca 1931.

Wpisy i wykreślenia. W okresie sprawozdawczym [1]) na liście zaszły następujące zmiany:

wpisano	160 osób
wykreślono . .	26 „
przyrost . . .	134 „

[1]) Od dn. 15. II. 1930 r. do dn. 1. III. 1931, odnośne bowiem dane cyfrowe w sprawozdaniu za r. 1929/30 podane były do d. 15. II. 1930 r.

Szczegółowe dane co do wpisów i wykreśleń przedstawiają się, jak następuje:

Wpisano na listę.

Po złożeniu egzaminu adwokackiego przed Komisją Rady Adwokackiej w Warszawie.	
aplikantów adwokackich	123*)
adwokatów lub b. adwokatów innych Izb, nie podlegających statutowi tymcz. P.P.P.	3
Ogółem . .	126
Bez egzaminów	
adwokatów z innych Izb. podległych statutowi tymcz. P.P.P.	3
b. członka Izby Adw. Warszawskiej	1
b. sędziów sądów powszechnych (Okręgowych, Grodz. i Powiat.) .	14
b. sędziów sądów wojskowych . .	5
b. podprokuratorów	5
b. referendarzy Prokuratorji General.	4
b. adwokata przysięgłego	1
b. pomocnika adwokata przysięgłego	1
Ogółem . .	34

*) W tej liczbie 13 kobiet.

Wykreślono z listy.

Powód wykreslenia	Ilu adwokatów
Śmierć	16
Przejście do sądownictwa . . .	5
Przejście do notarjatu	1
Przeniesienie siedziby do innej Izby	1
Własne żądanie	2
Prawomocny wyrok Sądu Dyscypl.	1

Podania o wpis na listę. Nie licząc spraw, dotyczących przyjęcia w poczet adwokatów aplikantów adwokackich okręgu Sądu Apelacyjnego w Warszawie po ukończeniu przez nich aplikacji i złożeniu egzaminu adwokackiego, Rada Adwokacka miała do załatwienia w okresie sprawozdawczym 62 podania o wpis na listę adwokatów, a mianowicie:

nowych podań w okresie sprawozdawczym wpłynęło	42
pozostało niezałatwionych z okresu poprzedniego .	20
Ogółem było do załatwienia . .	62
Z powyższej liczby	
Rada Adwokacka załatwiła podań	48
przez petentów wycofano „	1
pozostało do załatwienia „	13

W 48 sprawach załatwionych zapadły decyzje:

postanawiające wpis petenta na listę .	w 38 sprawach[1])
uzależniające wpis od złożenia egz. adw.	w 2 „
oddalające podanie	w 8 „

Obie decyzje, wymagające uprzedniego złożenia egzaminu adwokackiego (szło o zastosowanie do b. sędziów wojskowych art. 18 statutu tymczasowego Palestry), Naczelna Rada Adwokacka — wskutek odwołania petentów — uchyliła, nakazując wpis na listę bez egzaminów.

Powodem decyzyj odmownych był w 2-ch wypadkach uznany przez Radę brak kwalifikacyj etycznych, w pozostałych 6-ciu — brak kwalifikacyj zawodowych lub przeszkody natury formalnej.

Od 3-ch decyzyj odmownych wpłynęły odwołania petentów do Naczelnej Rady Adwokackiej, dotąd nie rozstrzygnięte.

B. LISTA APLIKANTÓW.

Stan na 1 marca 1931. W dniu 1 marca 1931 r. lista aplikantów adwokackich okręgu Sądu Apelacyjnego w Warszawie obejmowała ogółem 436 osób, w tej liczbie 60 kobiet.

---

[1]) Decyzja w jednej z tych spraw nie została wykonana, ponieważ przyjęty kandydat nie złożył dotąd przysięgi.

Wpisy i wykreślenia. W okresie sprawozdawczym na liście zaszły następujące zmiany:

wpisano . . .	158 osób
wykreślono. . .	133 „
przyrost . . .	25 „

Podstawy wpisów i wykreśleń przedstawiają się:

Wpisano na listę.

Kogo wpisano	Liczba wypadk.
b. aplikantów sądowych	154*)
aplikantów adwok. z innych Izb .	2
urzędnik państwowy (zwolniony od apl. sąd.)	1
b. pomocnik adwokata przysięgłego	1

Wykreślono z listy.

Powód wykreślenia	Liczba wykreśl.
Śmierć	3
Wciągnięcie na listę adwokatów .	123**)
Przejście do sądownictwa	6
Własne żądanie	1

Podania o wpis na listę:

W okresie sprawozdawczym wpłynęło podań . . . 162
pozostało niezałatwionych z okresu poprzedniego . 52
Ogółem było do załatwienia . . 215

Z powyższej liczby Rada Adwokacka załatwiła podań:

przychylnie 158
odmownie 4
Ogółem . . 162
pozostało do załatwienia 53

*) W tem 20 kobiet.
**) W tem 13 kobiet.

Wykaz liczebny rozsiedlenia adwokatów i aplikantów adwokackich w obrębie Izby Warszawskiej.

Siedziby Sądu Okręgowego	Inne miasta w okręgu tegoż Sądu	Na 15 lutego 1930 r. adwokatów	Na 15 lutego 1930 r. apl. adw.	Na 1 marca 1931 r. adwokatów	Na 1 marca 1931 r. apl. adw.
Warszawa		764	290	845	334
	Góra Kalwarja . . .	1	—	1	—
	Grodzisk	2	—	2	—
	Skierniewice	1	—	1	—
	Otwock	1	—	1	—
	Żyrardów	1	—	2	1
	Łowicz	2	—	1	—
	Piaseczno	1	—	—	—
	Grójec	1	—	1	—
Ogółem w okręgu Sądu Okr. w Warszawie .		774	290	854	335
Biała Podl.		9	2	9	2
	Radzyń	1	—	1	—
	Włodawa	1	—	1	—
	Sokołów Podlaski . . .	1	—	1	—
	Parczew	—	—	1	—
Ogółem w okręgu Sądu Okr. w Białej . .		12	2	13	2
Białystok		21	4	22	2
	Bielsk	1	—	1	—
	Siemiatycze	1	—	1	—
	Sokółka	1	—	1	—
Ogółem w okręgu Sądu Okr. w Białymst. .		24	4	25	2
Kalisz		16	5	20	4
	Koło	2	1	3	—
	Konin	1	—	1	—
	Turek	—	1	—	—
Ogółem w okręgu Sądu Okr. w Kaliszu . .		19	7	24	4
Łomża		8	1	8	1
	Grajewo	1	—	1	—
	Ostrów	1	—	1	—
	Ostrołęka	1	—	1	—
	Kolno	—	—	1	—
Ogółem w okręgu Sądu Okr. w Łomży . .		11	1	12	1
Łódź		98	68	130	58
	Pabjanice	1	1	2	3
	Wieluń	2	—	2	—
	Zgierz	1	—	—	—
Ogółem w okręgu Sądu Okr. w Łodzi . .		102	69	134	61

Siedziby Sądu Okręgowego	Inne miasta w okręgu tegoż Sądu	Na 15 lutego 1930 r.		Na 1 marca 1931 r.	
		adwokatów	apl. adw.	adwokatów	apl. adw.
Mława		6	5	5	4
	Pułtusk	1	1	1	2
	Nasielsk	1	—	1	—
	Ciechanów	1	—	1	—
	Czyżew	1	1	1	—
Ogółem w okręgu Sądu Okr. w Mławie . .		10	7	9	6
Piotrków		18	3	17	3
	Bełchatów	1	—	1	—
	Częstochowa	17	7	20	5
	Radomsko	2	—	3	—
	Rawa Mazowiecka . .	1	—	2	—
	Tomaszów Mazowiecki .	2	—	2	1
Ogółem w okręgu Sądu Okr. w Piotrkowie .		41	10	45	9
Płock		12	—	10	1
	Gostynin	1	—	1	—
	Gąbin	1	—	1	—
	Lipno	2	—	3	—
	Płońsk	1	—	1	—
	Rypin	1	—	1	—
	Sierpc	1	—	1	—
Ogółem w okręgu Sądu Okr. w Płocku . .		19	—	18	1
Siedlce		9	4	11	3
	Garwolin	2	—	2	—
Ogółem w okręgu Sądu Okr. w Siedlcach .		11	4	13	3
Sosnowiec		20	5	24	3
	Będzin	5	1	6	2
	Dąbrowa Gornicza . .	2	3	2	2
	Olkusz	3	—	3	—
	Zawiercie	1	—	3	—
Ogółem w okręgu Sądu Okr. w Sosnowcu .		31	9	38	7
Suwałki		2	1	2	1
	Augustów	1	—	1	—
Ogółem w okręgu Sądu Okr. w Suwałkach .		3	1	3	1
Włocławek		14	4	14	4
	Aleksandrów Kujawski .	—	1	—	—
	Kutno	2	2	4	—
	Radziejów Kujawski . .	—	—	1	—
Ogółem w okręgu Sądu Okr. w Włocławku .		16	7	13	4

Poniższe zestawienie wykazuje, w jakiem tempie dopływ nowych aplikantów adwokackich oddziaływa na wzrost liczby adwokatów w Izbie Warszawskiej.

Wpisano na listę:

W okresie sprawozdawczym	Aplikantów adwokackich	Adwokatów z pośród aplikantów adw.	Adwokatów z pośród innych	Adwokatów Ogółem
1925/6	74	46	3	49
1926/7	38	47	36	83
1927/8	128	42	44	86
1928/9	181	70	25	95
1929/30	165	121	35	156
1930/31	158	123	37	160

C. ROZSIEDLENIE ADWOKATÓW I APLIKANTÓW ADWOKACKICH.

Stan obecny. Tablica, zamieszczona na str. 64—65, przedstawia cyfrowy wykaz rozsiedlenia członków Izby w poszczególnych miejscowościach jej okręgu na d. 1 marca 1931 r. w porównaniu z danemi na d. 15 lutego 1930 r.

Ogólny obraz rozsiedlenia w dniu 1 marca 1931 r. daje tablica poniższa:

OGÓŁEM Adwokatów . 1207 Apl. adw. . . 436	w Warszawie	na prowincji	Rozsiedlenie na prowincji: Łódź	Rozsiedlenie na prowincji: inne siedziby Sąd. Okr.	Rozsiedlenie na prowincji: pozostałe miejscowości
adwokatów . . .	845	362	130	142	90
aplik. adw. . . .	334	102	58	28	16

Wybór siedziby przez adwokatów. Z ogólnej liczby adwokatów, wpisanych na listę w okresie sprawozdawczym, obrało siedzibę:

Gdzie	1927/8 r.	1928/9 r.	1929/30 r.	1930/31 r.	
				Ogółem	W tem kobiet
w Warszawie . . .	64	63	117	94	9
na prowincji . . .	22	32	39	66	4

Z ogólnej liczby 66 adwokatów, wpisanych w okresie sprawozdawczym na listę z siedzibą na prowincji, na poszczególne miasta przypada:

Siedziby Sądów Okręgowych		Inne miasta	
Łódź . . .	33	Będzin . . .	1
Białystok . .	2	Częstochowa .	5
Kalisz	4	Dąbrowa Górn.	1
Mława . . .	1	Kolno	1
Piotrków . . .	1	Koło	1
Siedlce . . .	2	Kutno . . .	2
Sosnowice . .	5	Parczew . .	1
Włocławek . .	1	Olkusz . . .	1
		Radomsk . .	1
		Zawiercie . .	2
		Żyrardów . .	1
Ogółem .	49	Ogółem .	17

Zmiana siedziby. W okresie sprawozdawczym zaszły następujące wypadki zmiany siedziby przez adwokatów w okręgu Izby:

1 z **Warszawy** do Radziejowa Kuj.
1 z „ do Rawy Mazow.
1 z Sosnowca **do Warszawy**
2 z Piotrkowa do „
1 z Czyżewa do „

1 z **Łodzi** do Pabjanic
1 z Częstochowy do Sosnowca
1 z „ do Wielunia
1 z Łowicza do Lipna

Wybór miejscowości przez aplikantów adwokackich, wpisanych na listę w okresie sprawozdawczym przedstawia się, jak następuje:

Gdzie osiadł	1927/8	1928/9	1929/30	1930/31	
				Ogółem	W tem kobiet
w Warszawie . . .	95	124	126	128	20
na prowincji . . .	33	57	39	30*)	—

*) Z tej liczby: w Łodzi 16
w siedzibach innych Sądów Okr. 8
w innych miastach 6

Zestawienie zmian rozsiedlenia wynikłych w ciągu 1930/31 r.

a. Wskutek wpisów i wykreśleń z listy.

Siedziba	LISTA					
	Adwokatów			Aplikantów Adw.		
	Wpisano	Wykr.	**Przyrost**	Wpisano	Wykr.	**Przyrost**
w Warszawie	94	15	**79**	128	82	**46**
na prowincji	66	11	**55**	30	51	**Ubytek 21**

b. Wskutek zmian siedzib.

	Adw.	Apl. adw.
z Warszawy na prowincję przeniosło siedzibę . .	2	5
z prowincji do Warszawy „ „	4	—

Ostatecznie przeto w ciągu 1930/31 r.

Liczba adwokatów w Warszawie wzrosła o 81
na prowincji „ o 53
liczba apl. adw. w Warszawie wzrosła o 41
na prowincji zmalała o 16

Poniższa tablica przedstawia tempo wzrostu liczby członków Izby Adwokackiej Warszawskiej w ciągu ostatniego dziesięciolecia.

W okresie sprawozdawczym	Przyrost[1]					
	Adwokatów			Aplikantów adw.		
	w Warszawie	na prowincji	Ogółem	w Warszawie	na prowincji	Ogółem
1921/2	57	8	65	6	3	9
1922/3	3	51	54	20	8	28
1923/4	18	1	19	5	2	7
1924/5	ubyło 2	3	1	28	7	35
1925/6	32	7	39	17	11	28
1926/7	32	36	68	42	6	48
1927/8	53	15	68	63	21	84
1928/9	46	26	72	69	40	109
1929/30	105	30	135	21	11	32
1930/31	81	53	134	41	ubyło 16	25

Warto porównać powyższą tablicę, z tablicą, zamieszczoną na str. 66, przedstawiającą liczby brutto napływu nowych członków Izby, t. j. bez potrącenia ubytku, wynikłego w tymże okresie.

Zawiadomienia Sądów o miejscowościach, w których zachodzi potrzeba osiedlenia się adwokata. Stosownie do zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z d. 17.XI 1927 r.[2]). Prezesi Sądów Okręgowych w obrębie Sądu Apelacyjnego w Warszawie zawiadomili Radę Adwokacką w okresie sprawozdawczym, że wystąpią o ustanowienie etatów obrońców przy

[1]) Podane w tablicy cyfry wyobrażają wzrost liczby członków Izby netto, t. j. po uwzględnieniu z jednej strony nowego napływu adwokatów i aplikantów adwokackich, z drugiej ich ubytku wskutek śmierci i wogóle wykreślenia z listy z jakichkolwiek powodów.

[2]) Patrz sprawozdanie Rady Adwokackiej w Warszawie za rok 1927/8 str. 24 oraz sprawozdanie niniejsze str. 18 i 20.

Sądach Grodzkich dla wskazanych niżej miejscowości, jeśli w określonym terminie nie osiedlą się w nich adwokaci:

Okr. Sądu Okr. w Warszawie:	Góra Kalwarja, Jadów, Mogilnica, Piaseczno, Pruszków, Radzymin, Wołomin.
„ „ „ „ Białymstoku:	Goniądz.
„ „ „ „ Płocku:	Gąbin.
„ „ „ „ Sosnowcu:	Czeladź, Koziegłowy, Pilica.
„ „ „ we Włocławku:	Aleksandrów Kujawski.

O powyższem Rada Adwokacka zawiadomiła w drodze obwieszczeń i komunikatów członków Izby i, powołując się na to, zwracała się, zazwyczaj, do Prezesów Sądów z prośbą, o wstrzymanie na czas możliwie najdłuższy zamierzonych nominacyj obrońców.

Od kilku członków Izby wpłynęły zgłoszenia gotowości otwarcia w niektórych z powyższych miejscowości swych kancelaryj dodatkowych, o ile otrzymają zezwolenie Rady; decyzję wypadło jednak odroczyć w oczekiwaniu zasadniczego rozstrzygnięcia w tej kwestji Naczelnej Rady Adwokackiej [1]).

D. ORZECZNICTWO
W KWESTJACH, DOTYCZĄCYCH PROWADZENIA LISTY.

a. Warunki przyjęcia.

Art. 5 i 6 przep. przech. statutów. W poszczególnych sprawach, w których prośba o wpis na listę adwokatów opierała się na art. 5 i 6 przep. przech. do Statutu Tymcz. P. P. P., Rada — stosownie do ustalonych już poprzednio zasad [2]). — wyjaśniła:

1. Wspomniane przepisy miały charakter czysto przejściowy — na dobę wprowadzenia nowego ustroju adwokatury — i nie stwarzają praw dla osób, które dopiero obecnie zgłaszają się o przyjęcie do adwokatury; natomiast w poszczególnych wypadkach można — zależnie od okoliczności faktycznych — w drodze wyjątku stosować do kandydatów

---

[1]) Patrz niżej str. 74

[2]) Patrz sprawozdanie za rok 1927/28, str. 41.

tego rodzaju pewne ulgi w postaci zwolnienia od obowiązku aplikacji sądowej, lub skrócenia aplikacji adwokackiej (nprz. decyzja z d. 10.VII 1930. Prot. Nr. 10/494 § 27 i z d. 20.I 1931 prot. 31/515 § 39).

2. Wspomniane wyżej przepisy, mają na względzie wyłącznie osoby, które dawniej wykonywały zawód adwokacki na obszarze, gdzie następnie wprowadzony został Statut Tymcz. P. P. P.[1]). (decyzje z d. 20.I 1931, prot. 31/515 §§ 39 i 40).

3. Ulgi z art. 5 i 6 przep. przech. nie stosują się do osób, które dawniej zamieszkiwały stale poza obecnemi granicami Państwa Polskiego i w czasie, gdy zostały adwokatami przysięgłymi lub pomocnikami adwokatów przysięgłych, nie posiadały warunków, dających im prawo do obywatelstwa.

4. Nie odpowiada wymaganiom art. 5 przep. przech. do statutu tymczasowego P. P. P. kandydat, który wprawdzie — w myśl dawnych przepisów (w sprawie szło o wyjaśnienia ogólnego zebrania Dep. Kas. Ros. Rządzącego Senatu z d. 27 marca i 30 listopada 1906 r.) — nabył prawo do zaliczenia w poczet adwokatów przysięgłych, ale prawa tego nie urzeczywistnił.

5. Art. 6 przepisów przech. stworzył ulgi tylko dla tych pomocników adwokatów przysięgłych, którzy rozpoczęli aplikację adwokacką przed 1 stycznia 1918 r. w obrębie działania statutu tymcz. P. P. P. i kontynuowali ją bez przerwy. (Dec. z d. 3.VI 1930 r. Prot. 9/493 § 20).

Art. 18 statutu. W paru sprawach, dotyczących wpisu wprost na listę adwokatów petentów, b. sędziów wojskowych, nie odpowiadających warunkom art. 3 lit. b statutu tym. Palestry, którzy w sądach zwyczajnych nigdy nie służyli, a w sądach wojskowych nie zajmowali stanowisk kierowniczych, Rada Adwokacka stanęła na stanowisku, iż art. 18 statu-

---

[1]) Porównaj uchwałę Naczelnej Rady Adwokackiej z d. 21.I.1928, podaną w „Palestrze" r. 1928, str. 122. Stanowisko to znalazło zresztą potwierdzenie w § 1 lit. d uchwalonego przez Naczelną Radę Adwokacką regulaminu Rad Adwokackich, wedle którego mogą być wpisani na listę adwokatów tylko tacy b. adwokaci przysięgli, którzy praktykowali na obszarze, objętym statutem tymcz. P. P. P.

tu tymcz. P. P. P. dotyczy tylko służby w sądownictwie powszechnem; wobec tego Rada, nie wymagając od petentów odbycia aplikacji sądowej i adwokackiej, uzależniła jednak ich przyjęcie do adwokatury od złożenia egzaminu adwokackiego. (Decyzje z dn. 10.VI 1930 r. prot. Nr. 10/494 §§ 26 i 27).

Aczkolwiek wykładnia powyższa była zgodna z orzeczeniem Naczelnej Rady Adwokackiej z dn. 31.I 1925 r. [1]) oraz z § 1 lit. b. wydanego przez Radę Naczelną regulaminu Rad Adwokackich [2]), — Rada Naczelna, naskutek odwołań petentów uchyliła wspomniane wyżej decyzje, polecając wpisanie na listę adwokatów bez poddawania egzaminowi [3]). Zresztą Rada Naczelna podkreśliła w swych uchwałach, że z punktu widzenia formalnego niema podstaw do uchylenia zaskarżonych decyzyj Rady Adwokackiej i że oparła się wyłącznie na okolicznościach faktycznych, z których — zdaniem Rady Naczelnej — wynikało, że petenci posiadają dostateczną dla wykonywania zawodu adwokackiego wiedzę prawniczą. Zarazem Rada Naczelna zaznaczyła, że powoływanie się petentów na art. 85 i 86 prawa o ustroju sądów powszechnych (Dz. Ust. Nr. 12/1928 poz. 96) jest niesłuszne, gdyż artykuły te ustalają tylko równorzędność sędziów wojskowych z sędziami cywilnemi w zakresie służby sędziowskiej i przesuwania się lub przenoszenia sędziów, nie stoją natomiast w żadnym związku z art. 18 statutu tymcz. Palestry, z którego brzmienia wynika, że prawodawca miał w nim na myśli tylko sądownictwo ogólne.

b. Łączenie z adwokaturą innych stanowisk.

Art. 11 statutu. 1. Na tle konkretnego wypadku Rada Adwokacka rozważała w sposób zasadniczy kwestję, czy mo-

---

[1]) W orzeczeniu tem Rada Naczelna wyjaśniła, że do przewidzianego w art. 18 statutu tymcz. czteroletniego okresu służby włączać należy okres aplikacji sądowej, zarazem jednak zastrzegła, że idzie o służbę i aplikacje w sądach jurysdykcji powszechnej.

[2]) Przepis powyższy przewiduje możność przejścia do adwokatury w trybie art. 18 stat. tylko członków polskiego sądownictwa powszechnego.

[3]) Uchwały Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 27.IX 1930 r. Nr. spraw 244/P i 246/P.

żliwe jest łączenie ze stanowiskiem adwokata stanowiska ministra, i uznała, że stoi temu na przeszkodzie stanowczy przepis art. 11 statutu tymcz. P. P. P. oraz § 19 p. 3 regulaminu Rad Adwokackich (dec. z dn. 6.V 1930 r. prot. Nr. 5/489 § 15).

2. W okresie sprawozdawczym Naczelna Rada Adwokacka zakomunikowała Radzie Adwokackiej w Warszawie swą uchwałę z d. 27 września 1930 r., powziętą wskutek zapytania jednego z Ministerstw, a wyjaśniającą, że pełnienie przez adwokata obowiązków stałego funkcjonarjusza urzędu państwowego jest niedopuszczalne nawet pod mianem radcy prawnego[1].

c. Siedziba adwokacka.

Wydalenie się adwokata z miejsca siedziby. Z powodu zawiadomienia jednego z członków Izby, że wyjeżdża zagranicę na czas dłuższy i że wyjazd ten jest spowodowany chęcią pracowania naukowo i zawodowo ,mając nadto na uwadze, że wyżej wymieniony otworzył zagranicą kancelarję adwokacką, o czem nawet ogłosił w miejscowej prasie, Rada Adwokacka — niezależnie od wszczęcia postępowania dyscyplinarnego z powodu cech niedopuszczalnej dla adwokata reklamy, dopatrzonych w tych ogłoszeniach, — na mocy § 19 ust. 4 i § 20 cz. 3 regulaminu Rad Adwokackich postanowiła udzielić owemu członkowi Izby terminu trzymiesięcznego na powrót do miejsca swej siedziby pod rygorem wykreślenia z listy adwokatów. Wprawdzie wedle art. 12 statutu tymcz. P. P. P. — brzmi uzasadnienie tej decyzji — adwokat może się wydalić ze swej siedziby na czas dłuższy, jednakże z zestawienia art. 7 i 12 statutu wynika zarazem, iż taka nieobecność powinna mieć zawsze tylko czasowy charakter, nie powinna przeto nigdy powodo-

---

[1]) W ten sposób Rada Naczelna zmieniła stanowisko, zajęte w uchwale z d. 30 czerwca 1923 r., która wyjaśniała, że nie jest sprzeczne z art. 11 statutu Palestry zajmowanie przez adwokatów w urzędach państwowych stanowisk etatowych, równoznacznych ze stanowiskiem radców prawnych.

wać przeniesienia poza miejsce siedziby głównego ośrodka zajęć i interesów adwokata i nie może być połączona ze stałem wykonywaniem zawodu poza siedzibą. Zasadę powyższą należy stosować zwłaszcza w wypadkach wyjazdu adwokata na czas dłuższy zagranicę i wykonywania tam w sposób ciągły czynności zawodowych, bo nie da się to pogodzić z jednej strony z ciążącemi na adwokacie obowiązkami, wynikającemi z przynależności do Izby Adwokackiej, a z drugiej strony — z uprawnieniami Rady Adwokackiej do czuwania nad działalnością zawodową Izby. (Decyzja z dn. 20.I 1931 r. Prot. Nr. 31/515 § 41)[1]).

Kancelarje filjalne. Jeszcze w roku 1927/28[2]) Rada Adwokacka poddała pod rozstrzygnięcie Naczelnej Radzie Adwokackiej kwestję możności i warunków otwierania przez adwokatów t. zw. kancelaryj filjalnych, wychodząc z założenia, że z jednej strony może to zapewnić ludności w mniejszych ośrodkach należytą pomoc prawną i zapobiec poniekąd pokątnemu doradztwu, z drugiej — zachęcić adwokatów do przeniesienia z biegiem czasu swej siedziby na stałe do miejscowowości, w której tego rodzaju kancelarję dodatkową otworzyli. Jednakże Naczelna Rada Adwokacka w uchwale z dn. 17.II 1928 r[3]) uznała otwieranie przez adwokatów kancelarji poza miejscem ich stałej siedziby za niewskazane. Stojąc na gruncie powyższej uchwały, Rada Adwokacka ,wobec zakomunikowanego przez Prezesa Sądu Okręgowego faktu otwarcia kancelarji filjalnej w pewnej miejscowości, łącznie przez dwóch adwokatów, mających siedziby w Warszawie; postanowiła zobowiązać owych adwokatów do zlikwidowania wspomnianej kancelarji (dec. z dn. 1.VII 1930 r. Prot. Nr. 13/497 § 13).

Naskutek odwołania Naczelna Rada Adwokacka uchyliła powyższe zarządzenie; dotąd jednak Rada Adwokacka nie

---

[1]) Porównaj analogiczne rozstrzygnięcia, przytoczone w sprawozdaniu za r. 1925/26 str. 61.

[2]) Patrz sprawozdanie za r. 1927/28 str. 52.

[3]) Patrz „Palestra" r. 1928 str. 189.

otrzymała odpisu orzeczenia Rady Naczelnej, nie wie przeto, jakie było tej decyzji uzasadnienie i w jaki sposób Rada Naczelna rozstrzygnęła w niem kwestję t. zw. kancelaryj filjalnych; wynikła stąd konieczność odroczenia decyzji co do kilku podań członków Izby o zezwolenie na otwarcie tego rodzaju kancelarji [1]).

d. Okres aplikacji adwokackiej.

Przerwy w aplikacji. 1. W uzasadnieniu decyzji, oddalającej podanie o zaliczenie w poczet dwuletniego okresu aplikacji adwokackiej czasu odbywania służby wojskowej, Rada Adwokacka wyszła z założenia, że czas odbywania normalnej służby wojskowej, powodując z natury rzeczy przerwę w odbywaniu aplikacji, nie może być zaliczony do dwuletniego okresu aplikacji adwokackiej, bez względu na takie lub inne użytkowanie urlopów w czasie tej służby [2]); takie bowiem zaliczenie w poszczególnych wypadkach powodowałoby uprzywilejowanie w stosunku do powszechnego obowiązku obywatelskiego służby wojskowej; jedynie okres odbywanych perjodycznie krótko-trwałych ćwiczeń wojskowych przez osoby, które odbywały już normalną powinność wojskową, może nie powodować przedłużenia aplikacji. (Decyzja z dnia 15.IV.1930 roku. Protokuł Nr. 3 (487 § 63).

2. Odmawiając dopuszczenia do egzaminu adwokackiego aplikanta adwokackiego, który podczas dwuletniego okresu aplikacji wyjechał na czas dłuższy zagranicę, mimo pozostawienia bez uwzględnienia jego podania o zawieszenie biegu aplikacji na czas pobytu zagranicą, Rada Adwokacka oparła się na następujących przesłankach:

Art. 14 statutu tymczasowego Palestry P.P., określając czas trwania aplikacji na dwa lata, nie przewiduje przerw aplikacji, artykuł zaś 15-ty zobowiązuje aplikanta adwokackiego

---

[1]) Patrz wyżej str. 70.

[2]) Petent powoływał się na okoliczność, że podczas urlopów pracował w kancelarji patrona, i że nadto stale pracował nad bieżącem ustawodawstwem i kontynuował studja prawnicze.

do pracy w kancelarji patrona i w seminarjach. Z natury rzeczy jedynie ciągłość odbywania aplikacji w okresie dwuletnim może być odpowiednią rękojmią należytego przygotowania się do samodzielnego wykonywania zawodu adwokackiego; to też o ile za możliwe uznać należy krótkotrwałe przerwy w zajęciach aplikanta adwokackiego, wywołane czy to chwilową chorobą, czy normalnym wyjazdem na wypoczynek, czy powołaniem na perjodyczne ćwiczenia wojskowe lub t. p., to natomiast nie są dopuszczalne przerwy przewlekłe, połączone zwłaszcza z zupełnem na czas dłuższy oderwaniem się aplikanta adwokackiego od zajęć i obowiązków, z odbywaniem aplikacji związanych (art. 15 statutu tymcz.), z oddaniem się natomiast zajęciom lub obowiązkom innym. Ponieważ wedle art. 19 statutu tymczasowego Palestry P. P., w razie nie wykonywania przez aplikanta adwokackiego obowiązków, określonych w art. 15, Rada Adwokacka władna jest przedłużyć aplikację na czas do lat dwuch, a nawet wykreślić aplikanta z listy, tem samem wrazie takiej czy innej przerwy w aplikacji Rada, zależnie od okoliczności, może postanowić, czy czas aplikacji odbytej przed tą przerwą można w całości uwzględnić, czy też wcale go nie zaliczać, wymagając odbycia na nowo pełnego dwuletniego okresu aplikacji. (Decyzja z dn. 21.X.1930 r. Protokuł Nr. 21 (505 § 28).

Urlopy. Uwzględniając prośbę jednego z aplikantów adwokackich o udzielenie mu półrocznego urlopu w celu wyjazdu za granicę dla studjów prawniczych, Rada Adwokacka zastrzegła zarazem, że czas urlopu nie będzie zaliczony do dwuletniego okresu aplikacji. (Decyzja z dn. 2.XII.1930 r. protokuł Nr. 27 (511 § 3).

E. DE LEGE FERENDA.

a. Unormowanie liczby adwokatów dla poszczególnych miejscowości.

Wskazówki, płynące z przedstawionych wyżej danych statystycznych, wykazujących szybkie tempo wzrostu liczebnego

członków Izby oraz tendencję osiedlania się nowowstępujących przeważnie w większych ośrodkach, posiadających dostateczną ilość adwokatów, sprawiły, że od kilku już lat przedmiotem rozważań Rady Adwokackiej w Warszawie tudzież obrad i uchwał Zgromadzeń Walnych Izby [1]) stała się troska o zapewnienie dyktowanego potrzebami społeczeństwa, a jednocześnie i interesami adwokatury proporcjonalnego rozsiedlania się adwokatów w obrębie Izby.

Temi właśnie względami kierowało się i Zgromadzenie Walne Izby z d. 29 marca 1930 r., polecając Radzie Adwokackiej wyjednanie należytego upoważnienia do: 1) prawa określania przez Radę Adwokacką na każdy rok zgóry najwyższej liczby adwokatów i aplikantów adwokackich dla poszczególnych miejscowości, będących siedzibami Sądów, oraz 2) prawa odmowy wpisywania nowych kandydatów na listy adwokatów i aplikantów adwokackich w tych miejscowościach, w których ilość ich została uznana w danym roku za dostateczną lub nadmierną.

Nad sprawą powyższą obradowała wyłoniona przez Radę Adwokacką *ad hoc* komisja [2]). Urzeczywistnienie jednak polecenia Walnego Zgromadzenia Izby nie leżało w mocy Rady Adwokackiej.

b. Wolność przesiedlania się adwokatów.

W najściślejszym związku z omówionem wyżej zagadnieniem pozostają projekty nowych przepisów w zakresie unormowania sprawy przesiedlania się adwokatów z jednej Izby do innej, gdy idzie o Izby, pozostające pod rządem odmiennych przepisów ustawowych co do ustroju adwokatury.

I ta sprawa była przedmiotem obrad Zgromadzenia Walnego Izby Warszawskiej z d. 29 marca 1930 r. — na tle wniesionego podówczas do Sejmu projektu poselskiego ustawy „w przedmiocie wykonywania zawodu adwokackiego na obszarze Państwa Polskiego". Zgromadzenie uznało, że wyodrębnianie z obszernej dziedziny organizacji adwokatury jednego

[1]) Patrz Sprawozdania Rady Adwokackiej w Warszawie: za r. 1926/7 str. 47-50 i za r. 1927/8 str. 47.

[2]) Patrz wyżej str. 9

ytlko zagadnienia, w całkowitem oderwaniu od całości przedmiotu, opracowywanego zresztą przez specjalną Podkomisję Komisji Kodyfikacyjnej, — bez uprzedniego przytem zebrania niezbędnych danych celem ustalenia, gdzie i jaka mianowicie liczba adwokatów jest potrzebna dla społeczeństwa w najbliższym okresie czasu, — pociągnęłoby dla społeczeństwa i wymiaru sprawiedliwości skutki wysoce ujemne.

Rozwinięciem powyższego stanowiska był obszerny memorjał, w sprawie wspomnianego wyżej projektu ustawodawczego opracowany przez Wice-Dziekana, a przez Radę zatwierdzony, — na użytek Prawniczej Komisji Sejmu, w związku z zarządzoną przez tę Komisję ankietą. W memorjale podkreślono ponadto, że Radzie Adwokackiej w Warszawie obcą była zawsze i jest obecnie myśl, aby z egzaminu, wymaganego od adwokatów, z innych dzielnic Państwa pragnących przenieść się do Izby Warszawskiej, robić jakąś „barjerę" przeciwko napływowi kolegów z innych dzielnic. Dowodem tego może być fakt, że z pośród 86 adwokatów z Małopolski, którzy w czasie od 1919 do lutego 1931 r. zostali przyjęci w poczet członków Izby Warszawskiej, Rada Adwokacka zwolniła od egzaminu 44 kandydatów.

Jeśli są, niewątpliwie, jednostki, które, nie podjęłyby się praktyki adwokackiej w nowej dla siebie dzielnicy bez gruntownego poznania jej ustawodawstwa, to z faktu tego nie można tworzyć zasady, gdy się zważy, że — obok jednostek wybitnych — skłonność do przenoszenia się mają częstokroć ludzie mniej zdolni, którzy dla tych lub innych powodów nie mogąc utrwalić swego bytu w dotychczasowej siedzibie, szukają łatwiejszego terenu dla swej działalności zawodowej; poddanie ich egzaminowi ma na celu stwierdzenie, czy posiadły w dostatecznym stopniu zarówno teoretyczną, jak i praktyczną znajomość miejscowego ustawodawstwa.

Jeśli od sędziego wymaga się koniecznie dokładnej znajomości stosunków miejscowych, charakteru i zwyczajów ludności, której sprawy ma sądzić, to tembardziej adwokat, powołany do samodzielnego udzielania porad prawnych i decydowania w charakterze zaufanego doradcy o bardzo doniosłych sytuacjach życiowych, powinien znać nawskroś i dokładnie nie

tylko miejscowe ustawodawstwo, ale i miejscową ludność i jej zwyczaje.

Wspomniany memorjał, którego, oczywiście, nie sposób tu przytaczać, bo rozszerzyłoby to i tak już szerokie ramy niniejszego sprawozdania, nie mógł być już wysłany według przeznaczenia, wobec rozwiązania wówczas Sejmu. Z nowym projektem rządowym w omawianej kwestji, o którego ustaleniu doniosła prasa w dniach ostatnich, Rada Adwokacka nie miała dotąd możności zaznajomić się.

6. Kierowanie wykształceniem zawodowem aplikantów adwokackich i egzaminami.

A. PRZYGOTOWANIE DO ZAWODU.

a. P a t r o n i.

Ograniczenia co do podejmowania się przez adwokatów obowiązków patronów. Na okres sprowozdawczy przypada wykonanie uchwały Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 22. III. 1930 r. [1]) stanowiącej, że

1) patronem aplikanta adwokackiego może być tylko adwokat, który przynajmniej od lat 5-ciu jest wpisany na listę adwokatów:

2) adwokat może być patronem jednego tylko aplikanta adwokackiego; w razach jednak wyjątkowych, zasługujących na uwzględnienie, Rada Adwokacka może zezwolić poszczególnemu adwokatowi na pracę w jego kancelarji dwuch aplikantów adwokackich.

Warto przypomnieć, że na potrzebę wprowadzenia ograniczeń w powyższym kierunku Rada Adwokacka w Warszawie zwracała uwagę już parę lat temu [2]), jednakże Rada Naczelna stała wówczas na stanowisku odmiennem.

Przy zastosowaniu w praktyce powyższych przepisów, wynikło szereg kwestyj, między innemi, czy Rada Adwokacka władna jest dopuszczać wyjątki od wymagania 5-cio-letniej

---

[1]) Patrz komunikat Rady Adwokackiej Nr. 94 „Gazeta Sądowa Warszawska" Nr. 17 z r. 1930 str. 246.

[2]) Patrz Sprawozdanie za r. 1927/8 str. 57.

praktyki adwokackiej, gdy idzie o mniejsze ośrodki, w których brak adwokatów odpowiadających temu warunkowi, a w których osiedlanie się aplikantów jest rzeczą ze wszechmiar pożądaną; czy ograniczenie to stosować należy do adwokatów b. sędziów i t. p. Wskutek memorjału Rady Adwokackiej w Warszawie w powyższych kwestjach, w uwzględnieniu zawartych w tym memorjale uwag, Rada Naczelna uchwałą z dnia 17.V 1930 r. [1]) wyjaśniła dodatkowo że:

1) przytoczone wyżej przepisy należy stosować jedynie na przyszłość — do spraw załatwionych po dn. 25. III. 1930 r., a dotyczących bądź wpisów na listę nowych aplikantów adwokackich, bądź zezwolenia aplikantom na zmianę dotychczasowych patronów;

2) jeśli aplikant adwokacki pragnie się osiedlić w mieście, stanowiącem siedzibę Sądu Powiatowego, w którem niema adwokata, odpowiadającego powyższym przepisom, Rada Adwokacka może—w drodze wyjątku – zezwolić na przyjęcie aplikanta adwokackiego adwokatowi, nie posiadającemu 5-ciu lat praktyki adwokackiej;

3) sędziowe, przechodzący do adwokatury bez egzaminów, jak również byli adwokaci, powracający do adwokatury. o ile posiadają 9 lat łącznie aplikacji, służby sądowej i pracy w adwokaturze, mogą pełnić obowiązki patronów, chociażby od daty ostatniego wpisania ich na listę adwokatów termin 5-cio letni jeszcze nie upłynął.

Zezwolenie na przyjęcie drugiego aplikanta. W okresie sprawozdawczym wpłynęła dość znaczna liczba podań w tym przedmiocie, uzasadnionych przeważnie okolicznością bliskiego już upływu terminu aplikacji dotychczasowego aplikanta i jego przygotowywaniem się do egzaminu adwokackiego, rzadko — koniecznością zatrudniania stale dwuch aplikantów, W 21 wypadkach Rada Adwokacyjna zewolenia udzieliła.

Statystyka patronów. Podane niżej tablice wykazują, jaka liczba adwokatów, w jakich miejscowościach i względem ilu aplikantów pełni obowiązki patronów.

---

[1]) Patrz komunikat Rady Adwokackiej Nr. 99 „Palestra" 1930. Nr. 422.

Liczebny wykaz patronów.

Miejscowość	Ogólna liczba		
	aplikantów adw.	Adwokatów	Adwokatów-**Patronów**
Warszawa	334	845	275
Łódź	58	130	48
Inne siedziby Sądów Okr. ogółem	28	142	26
Inne miejscowości . . . ogółem	16	90	14
Ogółem w całej Izbie	436	1207	363

Ilu aplikantów zatrudnia jeden patron.

Miejscowość	Liczba patronów, zatrudniających		
	po 1-ym aplikancie	po 2-ch aplikantów	po 3-ch aplikantów
Warszawa	220	51	4
Łódź	38	10	—
Inne siedziby Sądów Okr. ogółem	24	2	—
Inne miejscowości . . ogółem	12	2	—
Ogółem w całej Izbie	294	65	4

Obecność patronów przy egzaminach. W okresie sprawozdawczym Rada Adwokacka rozszerzyła zakres ustalonych już poprzednio obowiązków patronów (miedzy innemi sprawozdania perjodyczne o pracy aplikanta [1]), na mocy art. 24 lit. a statutu tymczasowego P. P. ustalając zasadę (dec. z dn. 13. I. 1931 r. Nr. 30/514 § 27) że: 1) patrona, o ile mieszka w Warszawie, obowiązuje obecność przy ustnym egzaminie aplikanta, który pod jego kierunkiem przygotowywał się do zawodu, i 2) że obowiązek ten dotyczy potronów, niezależnie od miejsca ich zamieszkania, ilekroć aplikant adwokacki przystępuje do egzaminu ponownie — wobec ujemnego wyniku pierwszego egzaminu.

Zmieniając zwyczaj poprzedni, wedle którego Rada ograniczała się do stałego po egzaminie zawiadamiania patronów, których aplikanci wykazali przygotowanie niedostateczne, Rada zmierzała do tego, aby patroni mogli bezpośrednio przekonać się o rezultatach odbytego pod ich kierunkiem przez aplikanta przygotowawczego okresu pracy, a zarazem zorjentować się, jaki jest zakres wymagań, stawianych przez Komisję Egzaminacyjną kandydatom do stanu adwokackiego. Częściowy wyjątek dla patronów z prowincji wpływa z troski, by nie narażać ich na konieczność przyjazdów do Warszawy. Oczywiście, w wypadkach istotnej przeszkody patron ma zawsze możność usprawiedliwienia swej nieobecności na egzaminie.

Praktyczne zastosowanie przytoczona wyżej zasada znalazła poraz pierwszy podczas sesji Komisji Egzaminacyjnej, odbytej w lutym i marcu 1931 r., przytem większość obecnych patronów wypowiadała zdanie, że choć nieco uciążliwa, innowacja jest jednak istotnie pożądana i celowa.

b. Seminarja.

Podział na grupy. Wzorem lat ubiegłych seminarja dla aplikantów adwokackich były prowadzone w trzech grupach (z zaliczeniem do grup według starszeństwa stażu) z osobna z dziedziny prawa: 1) karnego, 2) cywilnego, handlowego i hipotecznego, 3) administracyjnego.

Program. Zajęcia seminaryjne w grupie prawa karnego (odbywane mniej więcej, raz na tydzień pod kierunkiem

---

[1]) Patrz sprawozdanie za r. 1927/8 str. 56.

M. Ettingera) obejmowały zwłaszcza część szczegółową Kodeksu Karnego, na tle wypadków konkretnych, szczególnie ustawy karne, niektóre zagadnienia z dziedziny procedury karnej i miały charakter rozważań praktyczno-dyskusyjnych, nie zaś wykładów. Uwzględniona była również kwestja odpowiedzialności karnej i dyscyplinarnej adwokatów na tle ustaw ogólnych oraz statutu palestry.

W zakresie p r a w a c y w i l n e g o, handlowego i hipotecznego uwzględnione były działy następujące: prawo spadkowe (wykłady A. Boguckiego); prawo o spółkach akcyjnych (wykłady H. W. Kona); sądownictwo polubowne (wykłady R. Kuratowskiego wraz z dyskusją); prawo hipoteczne (poprzedzone wykładem ogólnym natury praktycznej zajęcia oraz ćwiczenia, z których kilka w hipotece na tle ksiąg hipotecznych, prowadzone przez Z Sokołowskiego); prawo małżeńskie (wykłady Z. Blenau'a); postaci zabezpieczenia umów (poprzedzane krótkiemi wykładami omawianie wypadków i zagadnień konkretnych i dyskusje, prowadzone przez L. Nowodworskiego).

Z dziedziny prawa administracyjnego, między innemi, omówione były tematy następujące: pojęcie administracji i prawa administracyjnego i źródła (S. Urbanowicz); sądownictwo administracyjne i postępowanie, ze szczególnem uwzględnieniem postępowania przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym i postępowania administracyjno-karnego oraz z rozpoznawaniem praktycznych przykładów skarg do Najwyższego Trybunału Administracyjnego (J. Kuczyński); pojęcie swobodnego uznania władz administracyjnych (A. Kroński); zasady i źródła ustawodawstwa samorządowego (A. Kroński); ustawodawstwo w przedmiocie stowarzyszeń. związków, koalicyj oraz ustawodawstwo wyjątkowe (A. Kliński); przepisy dotyczące prawa obywatelstwa (Sz. Rundsztein); ustawodawstwo agrarne, organizacja władz ziemskich i postępowanie, ustawodawstwo leśne, (Z. Nagórski); ustawodawstwo podatkowo-skarbowe (Wł. Szatensztajn); ustawodawstwo socjalne (J. Kliński); ograniczenia prawa własności (S. Urbanowicz).

Obowiązkowe uczęszczanie. W wypadkach nieusprawiedliwionego opuszczania zajęć seminaryjnych Rada stosowała względem winnych przedłużenia okresu aplikacji (art 19 statutu).

Seminarja na prowincji. Ponieważ wyniki egzaminów adwokackich przekazywały, że aplikanci adwokaccy, odbywający praktykę na prowincji, wykazują zazwyczaj znacznie gorsze przygotowanie aniżeli aplikanci warszawscy, Rada Adwokacka zastanawiała się (prot. Nr. 28/512) nad kwestją zorganizowania w ośrodkach prowincjonalnych, w których zarówno liczba aplikantów jak i adwokatów jest większa, seminarjów dla aplikantów i zwróciła się do swych Delegatów na prowincji o przedstawienie możliwości praktycznych w tej mierze oraz wniosków co do organizacji z uwzględnieniem przytem okoliczności, że, w razie braku na miejscu odpowiednich sił, dałoby się może temu zaradzić w drodze przyjazdów na określone z góry terminy prelegentów z Warszawy.

Z otrzymanych odpowiedzi wynika, że prowadzone przez czas pewien w Łodzi seminarjum zamarło z powodu braku wykładających; w innych zaś miejscowościach dotąd nie podjęto żadnych kroków z uwagi na niewielką liczbę aplikantów. Delegat z Kalisza proponuje, by miejscowi aplikanci dojeżdżali na zajęcia seminaryjne do Łodzi; aplikanci z Siedlec przyjeżdżają na seminarjum warszawskie.

c. Obowiązki i uprawnienia aplikantów adwokackich. Zajęcia poboczne.

Obowiązki i uprawnienia. Rada Adwokacka stoi w tej dziedzinie na gruncie zasad, dla wiadomości patronów i aplikantów wyłuszczonych w komunikacie Nr. 89 z dn. 14.I.1930 r.[1]).

Zaznaczyć tu należy, że we wspomnianej już wyżej uchwale z dn. 22.III.1930 r., co do ograniczeń dla patronów, Naczelna Rada Adwokacka poleciła zarazem Radom Adwokackim, by pilnie czuwały nad wykonywaniem przez aplikantów obowiązku pracowania w kancelarji patrona, a w przypadkach *aplikacji pozornej* stosowały względem aplikanta — *wykreślenie z listy*, względem zaś patrona, tolerującego taką aplikację, — *pociąganie do odpowiedzialności dyscyplinarnej*.

Zajęcia uboczne. W okresie sprawozdawczym Rada zmu-

---

[1]) Patrz „Palestra" 1930 r. str. 45-46.

szona była raz jeszcze przypomnieć patronom [1]) o przewidzianym we wspomnianym wyżej komunikacie obowiązku złożenia przez pracujących u nich aplikantów oświadczeń co do zajmowanych posad — celem zbadania, czy nie zachodzą wykroczenia przeciw art. 11 statutu tymcz. pal. [2]).

Z otrzymanych w ciągu r. 1930/31 oświadczeń wynika, że przeważna większość aplikantów adwokackich w Warszawie pobocznych zajęć nie posiada; jednakże znaczna liczba, oprócz pracy w kancelarji patrona, pracuje w charakterze pracowników kontraktowych w wydziałach prawnych (lub wogóle w zakresie czynności prawnych) w instytucjach rządowych i prywatnych; nieliczni trudnią się nadto udzielaniem lekcji prywatnych, wykładami w szkołach i t. p. Zależnie od rodzaju i charakteru pracy Rada udzielała lub odmawiała zezwolenia na dalsze zajmowanie posady; większość zezwoleń dotyczyła wypadków pracy w wydziałach prawnych instytucyj, zwłaszcza jeśli patron aplikanta był radcą prawnym tejże instytucji.

Zakaz sprawowania obowiązków kuratorów, syndyków, nadzorców i t. p. W wykonaniu uchwały Naczelnej Rady Adwokackiej z dn. 22.III 1930 r. [3]), powziętej na zasadzie art. 31 lit. *b* statutu tymcz., Rada Adwokacka wyjaśniła członkom Izby [4]), że aplikantom adwokackim nie wolno pełnić obowiązków kuratorów i syndyków mas upadłościowych, kuratorów osób nieobecnych i spadków wakujących, kuratorów nieobecnych dłużników przy egzekucji, sekwestratorów sądowych, nadzorców sądowych w postępowaniu celem zapobiegania upadłości oraz likwidatorów spółek cywilnych i handlowych.

Zaznaczyć należy, że — w opinji, oracowanej na użytek Rady Naczelnej,—Rada Adwokacka w Warszawie zajęła w powyższej kwestji odmienne stanowisko, wychodząc z założenia, że ani pod względem formalnym (z punktu widzenia przepisów,

---

[1]) Komunikat Nr 96 — „Palestra" r. 1930, str. 332.

[2]) Jeszcze w uchwale z d. 17.I. 1924 r. („Palestra" r. 1925 str. 815) Naczelna Rada Adwokacka wyjaśniła, że art. 11 statutu tymcz. p. p. p. obowiązuje aplikantów adwokackich.

[3]) Tekst uchwały wraz z uzasadnieniem — patrz „Palestra" r. 1930, str. 221—223.

[4]) Komunikat Nr 93 — „Gazeta Sądowa Warszawska" Nr 17. 1930 r. str. 245.

normujących tryb mianowania na stanowiska, uchwałą Rady Naczelnej objęte), ani z punktu widzenia zadań i obowiązków, które ciążą na aplikantach adwokackich, jako odbywających przygotowanie do zawodu adwokackiego, ani wreszcie z punktu widzenia tych przepisów i zasad, które nie dozwalają aplikantom adwokackim prowadzenia samodzielnej praktyki, — nie zachodzą przeszkody do powierzania aplikantom adwokackim obowiązków, o których mowa. Rada Adwokacka uważała mianowicie, że pełnienie tych obowiązków, połączonych — obok kwestyj natury administracyjnej — z zagadnieniami ściśle prawnemi, nie tylko nie będzie w niczem kolidowało z potrzebami przygotowania aplikantów adwokackich do ich przyszłego zawodu, ale może nieraz przygotowanie to uzupełnić. W grę wchodzi pozatem i materjalna strona sprawy.

Sprawowanie omawianych funkcyj mogłoby dla niejednego z pośród aplikantów stanowić źródło godziwego zarobku, ułatwiającego byt, a nie pozostającego w sprzeczności ani z przepisem art. 11 Statutu tymcz. Palestry, ani z wykładnią tego przepisu przez Naczelną Radę Adwokacką; nie zachodziłaby również sprzeczność z art. 16 statutu oraz z orzeczeniami Naczelnej Rady Adwokackiej i Rady Adwokackiej w Warszawie, stanowiącemi rozwinięcie, pogłębienie i wyjaśnienie zawartego w tym artykule zakazu samodzielnej praktyki; zakaz ten bowiem, — mający na celu z jednej strony zapobieżenie pozornej aplikacji, z drugiej należyte przygotowanie do zawodu — stosuje się do czynności, wchodzących w zakres praktyki adwokackiej we właściwem tego słowa znaczeniu, nie rozciąga się natomiast na objęte uchwałą Rady Naczelnej czynności, które — wedle odnośnych przepisów — mogą być powierzane nie tylko adwokatom, (choć nieraz jest rzeczą ze wszech miar pożądaną, by je sprawowali właśnie i tylko adwokaci), i które są wykonywane pod nadzorem władz sądowych. Jeśli zaś idzie o kwestję, czy aplikanci adwokaccy, z uwagi na stopień swego doświadczenia i przygotowania, będą mogli sprostać w sposób należyty, odpowiadający wymaganiom publicznego charakteru tych funkcyj, obowiązkom kuratorów, syndyków, czy też nadzorców, to, niewątpliwie, Sądy przy mianowaniu kierować się będą w wyborze kandydatów rodzajem oczekującej ich pracy, a przeto do spraw zawiłych i trudnych nie będą wyznaczać

aplikantów, lecz adwokatów — często poważniejszych, do spraw zaś prostych — adwokatów młodych a niekiedy aplikantów adwokackich [1]).

Przerwy w aplikacji. Patrz wyżej str. 75.

B. EGZAMINY.

Dopuszczanie do egzaminów apl. adw. Wobec licznych podań o dopuszczenie do egzaminu, wnoszonych przed upływem dwuletniego okresu aplikacji adwokackiej, Rada Adwokacka ustaliła (Dec. z dn. 14.X.1930 r.), że — w zasadzie — aplikanci adwokaccy mogą i powinni składać wspomniane podania dopiero po całkowitem ukończeniu dwuletniego okresu aplikacji, i że podania, wniesione wcześniej, niż na dwa tygodnie przed upływem tego okresu należy pozostawiać bez biegu. Rada wychodziła z założenia, że, w myśl art. 17 statutu tymcz. palestry i § 25 regulaminu Rad Adwokackich, jedynie w wyjątkowych i uzasadnionych wypadkach nastąpić może dopuszczenie aplikanta adwokackiego do egzaminu przed ukończeniem pełnego okresu aplikacji (zawsze jednak z obowiązkiem dokończenie aplikacji po egzaminie) i że przy decydowaniu o dopuszczeniu do egzaminu Rada musi, na podstawie odpowiednich sprawozdań patronów, ustalić, czy i w jaki sposób kandydaci pełny okres dwuletniej aplikacji odbyli.

Program egzaminów. W związku z omawianiem ewentualnej zmiany trybu egzaminów (prot. Nr. 30/514 § 27) Rada Adwokacka uznała potrzebę uzupełnienia na przyszłość programu egzaminów przez uwzględnienie w nim t. zw. prawa adwokackiego (znajomość statutu, zasadniczych wyjaśnień władz korporacyjnych, zasad etyki zawodowej i t. d.).

Obecność patronów przy egzaminach. Patrz wyżej str. 82.

---

[1]) Dla analogji warto przypomnieć, że w swoim czasie, gdy szło o projekt uzupełnienia przepisów dawnej ustawy postępowania karnego w kierunku możności mianowania obrońców sądowych na obrońców z urzędu w sprawach karnych, Rada Adwokacka w Warszawie wypowiadając się przeciwko powyższemu projektowi, — mimo swego zasadniczego stanowiska co do bezwzględnego zakazu aplikantom adwokackim samodzielnej praktyki, wypowiedziała się jednak za możliwością powoływania na obrońców z urzędu aplikantów adw. bądź na żądanie sądu przez Dziekana, bądź wprost przez prezesa Sądu z pośród listy aplikantów adw., którąby Rada Adwokacka w tym celu perjodycznie ustalała.

Wyniki egzaminów. Podana niżej tablica przedstawia wyniki egzaminów odbytych w okresie sprawozdawczym, obejmuje przytem i sesję Komisji Egzaminacyjnej z lutego 1930 r., nie uwzględnioną w sprawozdaniu poprzedniem [1]; natomiast wyniki sesji z lutego — marca 1931 r. są wyodrębnione, gdyż spowodowane przez nie zmiany w liście adwokatów i aplikantów adwokackich nie weszły do cyfr statystycznych, zawartych w rozdziale 5-ym sprawozdania niniejszego.

Wyniki egzaminów aplikantów adw.

Data sesji	Przystąpiło do egzaminów	Wycofało się w czasie egzaminów	Wyniki egzaminów			
			dodatnie		Ogół. zdało	ujemn.
			dobre	dostat.		Nie zdało
Luty . . 1930	46	2	7	22	29	15
Czerwiec . „	82	1	3	58	61	20
Październik „	59	2	5	28	33	24
Razem . . .	187	5	15	108	123	59
Luty/marzec 1931	58	—	6	34	40	18

Oprócz aplikantów adwokackich, których dotyczą powyższe dane, do egzaminów przystąpili i inni (członkowie Izb Adwokackich, nie podległych statutowi tymcz. Palestry), a mianowicie:

Sesja		Liczba kandydatów	Wynik
luty	1930	1	zdał
październik	„	2	obaj zdali
luty/marzec	1931	1	nie zdał

[1]) Patrz Sprawozdanie za rok 1929/30, str. 39.

7. Pomoc prawna dla ubogiej ludności.

Działalność Rady Adwokackiej w powyższym zakresie obejmuje sprawy: obron z urzędu i bezpłatnych konsultacyj adwokackich dla niezamożnej ludności. Do obu spraw Rada przywiązuje stale wielką wagę przez wzgląd zarówno na obowiązki społeczno — obrończe adwokatury, jak i na interesy szerszych warstw ludności; w należytem prowadzeniu tych instytucyj Rada widzi, w szczególności, jeden ze sposobów zwalczania, w pewnym zakresie, pokątnego doradztwa.

A. OBRONY Z URZĘDU.

Dane cyfrowe. W okresie sprawozdawczym Dziekan — na prośby osób, korzystających z prawa ubogich, — wyznaczył obrońców z urzędu do spraw cywilnych w Sądach: Okręgowym i Apelacyjnym w Warszawie w 450 wypadkach.

Delegaci Rady — na polecenie Dziekana lub skierowane wprost do nich prośby interesowanych — wyznaczyli obrońców z urzędu do spraw cywilnych w Sądach Okręgowych na prowincji w ilości następującej:

Delegat w Białej Podlaskiej	6
„ „ Białymstoku	35
„ „ Częstochowie	10
„ „ Kaliszu	80
„ „ Łodzi	148
„ „ Łomży	48
„ „ Mławie [1])	–
„ „ Piotrkowie	71
„ „ Płocku	56
„ „ Siedlcach	41
„ „ Sosnowcu	239
„ „ Suwałkach [2])	—
„ „ Włocławku [1])	—
Razem	734

Obrońców z urzędu do spraw administracyjnych w Najwyższym Trybunale Administracyjnym Dziekan wyznaczył — na skutek odpowiednich pism tegoż Trybunału— w 96 sprawach.

---

[1]) Dokładnych cyfr brak.

[2]) Obrońcy byli wyznaczani przez Sąd Okręgowy.

Co do spraw karnych można tu podać jedynie cyfry, dotyczące załatwianych za pośrednictwem Rady Adwokackiej spraw zastępstwa adwokatów, bezpośrednio przez sądy wyznaczanych obrońcami z urzędu w sprawach karnych; zastępców takich Dziekan wyznaczył w 385 wypadkach; ponieważ idzie tu tylko o zastępstwa w sądach warszawskich i ponieważ wielu adwokatów osobiście spełnia włożony na nich przez ąd obowiązek, przytoczona wyżej liczba daje pojęcie o ogólnej ilości spraw karnych, w których adwokaci z urzędu wnoszą obronę.

Statystyka porównawcza. W porównaniu z okresami poprzedniemi przytoczone już wyżej cyfry przedstawiają się w sposób następujący:

Okres sprawozdawczy	Wyznaczono			
	Do spraw cywilnych		Do spraw administracyjnych przez Dziekana	Zastępców do obron karnych przez Dziekana
	przez Dziekana	przez Delegatów Rady		
1925/6	416	brak danych	25	503
1926/7	397	"	67	732
1927/8	394	"	116	740
1928/9	416	"	84	480
1929/30	434	"	64	468
1930/31	450	734 (cyfra niepełna)	96	385

Spadek liczby zastępstw w obronach karnych z urzędu tłomaczy się w dużym stopniu wzmożeniem się liczby wypadków, w których wyznaczeni adwokaci osobiście wnoszą obronę.

Pozostaje to, niechybnie, w związku z sytuacją finansową, gdyż zastępstwo jest płatne. (od 1925 r. opłata wynosi 40 zł., z czego 35 zł. dla zastępcy, a 5 zł. na fundusz rezerwowy [1]).

Tryb wyznaczania zastępców w obronach karnych z urzędu. Już w pierwszym roku swego istnienia Rada Adwo-

[1]) Patrz sprawozdanie za r. 1925/6 str. 39.

kacka w Warszawie uchwałą z dnia 17.VI.1919 r. (Protokuł Nr. 14 § 5) zarządziła, że adwokaci powinni, w miarę możności, osobiście wnosić obrony z urzędu w sprawach karnych, do których zostali przez sąd wyznaczeni, adwokaci zaś nie będący w stanie spełnić tego obowiązku, powinni o wyznaczenie zastępcy zwracać się do Rady Adwokackiej; o powyższej uchwale były zawiadomione wówczas Wydziały Karne Sądów Okręgowego i Apelacyjnego w Warszawie; powyższy tryb utrwalił się, o wyznaczeniu zastępcy Rada Adwokacka zawiadamiała stale właściwy Sąd, przytem liczba załatwionych w ten sposób zastępstw, jak to wykazują sprawozdania Rady Adwokackiej, rosła z roku na rok.

W okresie sprawozdawczym wynikła jednak w tym względzie kwestja w związku z wyrokiem Sądu Najwyższego zapadłym w 1930 r., którego motywy zawierały ustalenie zasady, iż adwokat, wyznaczony przez Prezesa Sądu do obrony oskarżonego z urzędu, jeśli z tych czy innych powodów powierzonej mu obrony podjąć się nie jest w stanie, może się zastąpić, ale pod warunkiem zwolnienia go przez Prezesa Sądu i wyznaczenia na jego miejsce innego adwokata.*)

Na tle tego wyroku zaszły wypadki zakwestjonowania przez Przewodniczącego na rozprawie w Sądzie Apelacyjnem uprawnień wyznaczonego przez Dziekana zastępcy obrońcy z urzędu.

---

*) Wyrok Izby II Sądu Najwyższego z dn. 19.II.1930 r. w sprawie Nr. II. K. 28/30. W sprawie szło o skargę kasacyjną, wniesioną przez adwokata w trybie zastępstwa wyznaczonego przez Dziekana na miejsce obrońcy z urzędu, którego na skutek podania oskarżonego wyznaczył mu Wiceprezes Sądu Apelacyjnego do założenia skargi kasacyjnej.

Uzasadnienie wyroku, oddalającego skargę kasacyjną, wychodzi z założeń następujących: na mocy art. 89 p. *b* oraz art. 376 § 3 K.P.K. obrońcę z urzędu dla oskarżonego wyznacza Prezes Sądu, względnie — na mocy ar 32 prawa o ustroju sądów powszechnych oraz § 87 i 97 regulaminu ogólnego wewnętrznego urzędowania sądów (Dz. Ust. Nr. 104/1928 poz. 934) — Wiceprezes Wydziału Karnego; wyznaczenie przez Radę Adwokacką rzecznika dla strony w myśl art. 91 K.P.K. może dotyczyć jedynie pełnomocnika z urzędu dla oskarżyciela lub powodu cywilnego, nigdy zaś obrońcy oskarżonego; tak samo pod względem prawnym przedstawia się kwestja w świetle art. 24 p. *i* statutu tymcz. Palestry, w związku z art. 5, 10 i 25 tegoż statutu; wyznaczanie zastępcy obrońcy z urzędu przez Dziekana, sprzeczne z powołanemi wyżej przepisami, wytwarzałoby sytuację, jak gdyby Dziekan miał być instancją wyższą od Prezesa Sądu.

Z powodu powyższego Dziekan, w wykonaniu uchwały Rady Adwokackiej, porozumiewał się z Pierwszym Prezesem Sądu Najwyższego oraz Prezesami Sądów Apelacyjnego i Okręgowego w Warszawie celem utrzymania w mocy dotychczasowego trybu wyznaczania zastępców z urzędu w sprawach karnych (dogodnego nie tylko dla adwokatów, ale bardziej jeszcze — dla Sądów, bo zwalniającego je od potrzeby załatwiania bardzo licznych wypadków zastępstwa), w ostateczności — celem ustalenia, że zastępców wyznaczać będzie, jak dotąd, Dziekan, którego decyzje będą zawczasu przedstawiane Prezesom właściwych Sądów do formalnej aprobaty. W praktyce utrzymuje się nadal tryb dotychczasowy.

Obrona z urzędu w Sądach Pracy. Rozpoznając odwołanie od decyzji Delegata Rady Adwokackiej w Sosnowcu, odmawiającej petentowi, korzystającemu z prawa ubogich, wyznaczenia obrońcy z urzędu w sprawie, prowadzonej w Sądzie Pracy, Rada Adwokacka stanęła na stanowisku, że adwokaci nie mają obowiązku wnoszenia obrony z urzędu w sprawach cywilnych, toczących się przed Sądami Pracy i Sądami Okręgowemi, jako odwoławczemi od Sądów Pracy, z zasad następujących: wedle art. 21 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o Sądach Pracy (Dz. Ust. Nr. 37/1928 r. poz. 350) do postępowania w Sądach Pracy w sprawach cywilnych, o ile rozporządzenie to nie stanowi inaczej, mają zastosowanie przepisy ustawy postępowania cywilnego, dotyczące postępowania w Sądach Powiatowych; Naczelna Rada Adwokacka w uchwałach z dn. 14 marca 1925 r.[1]) i 26 stycznia — 16 lutego 1929 r.[2]) wyjaśniła już, że adwokaci nie mają obowiązku prowadzenia z urzędu spraw cywilnych w Sądach Pokoju (grodzkich) i w wydziałach odwoławczych Sądów Okręgowych; zresztą art. 26 zacytowanego wyżej rozporządzenia, rozszerzając koło osób, mogących być pełnomocnikami stron w sprawach cywilnych w Sądach Pracy, ogranicza natomiast zastępstwo przez adwokatów; w tych warunkach zasada, ustalona co do

---

[1]) Patrz „Palestra" z 1925 r. str. 811 i Sprawozdanie Rady Adwokackiej za r. 1925/26 str. 40.

[2]) Patrz Sprawozdanie Rady Adwokackiej za r. 1928/29 str. 36.

obrony z urzędu w sprawach cywilnych w Sądach Powiatowych (grodzkich), powinna mieć tem bardziej zastosowanie do Sądów Pracy.

Powody zwolnienia obrońców z urzędu w sprawach cywilnych. 1. Oddalając prośbę jednego z członków Izby o zwolnienie go od obowiązku obrony z urzędu w sprawie cywilnej, umotywowaną tem, iż petent spraw cywilnych nie prowadzi, Rada Adwokacka w motywach decyzji raz jeszcze stwierdziła ustaloną już wielokrotnie zasadę[1]), że wnoszenie w sprawach cywilnych obron z urzędu osób, korzystających z prawa ubóstwa, jest jednym z istotnych obowiązków adwokatury, który musi być rozkładany równomiernie na wszystkich członków Izby, bez uwzględnienia ich podziału na cywilistów i kryminalistów, i że nieznajomość odnośnych przepisów prawnych nie może być powodem zwolnienia od tego obowiązku, rzeczą bowiem obrońcy jest zapoznać się z przepisami, mającemi znaczenie dla powierzonej mu sprawy.

(Decyzja z dn. 27.X.1930 r. Prot. Nr. 8/492 § 10).

2. Przy rozstrzyganiu innego podania o zwolnienie od obowiązku obrony z urzędu Rada wyjaśniła, iż kwestja trudności lub braku dowodu nie może być podstawą do zwolnienia obrońcy z urzędu, kwestja ta bowiem nie czyni sprawy oczywiście bezzasadną[2]) chociażby dlatego, iż strona pozwana może przyznać pretensję. (Decyzja z dn. 25.XI.1930 r. protokuł Nr. 26/510 § 12).

Nieprawidłowe wyznaczenie obrońcy przez Sąd. Patrz wyżej rozdział 3 niniejszego sprawozdania str. 48.

Orzecznictwo Rady co do obowiązków obrońców z urzędu zostało podane w rozdziale 3-cim niniejszego sprawozdania.

B. KONSULTACJE.

W Warszawie. W zakresie kierowania przez Radę Adwokacką sprawami konsultacji adwokackiej dla ubogiej ludności, funkcjonującej w gmachu Sądu Okregowego w Warszawie, nie zaszły żadne zmiany, któreby wymagały omówienia, a dzia-

---

1) Patrz sprawozdanie za r. 1927/28 str. 65.

2) Patrz sprawozdanie za r. 1925/6 str. 37.

łalność konsultacji w okresie sprawozdawczym przedstawia się jak następuje.

Dyżurów — trzy a latem raz w tygodniu — konsultacja odbyła ogółem 136, przy zgłaszaniu się o porady w czasie dyżuru przeciętnie po 30 osób; najmniejsza liczba porad, udzielonych podczas dyżuru, wynosiła 17, największa — 37; porad udzielono ogółem 4080; przeważały sprawy mieszkaniowe (około 35% ogólnej liczby) i o wynagrodzenie za pracę (około 20%), następnie szły sprawy karne (około 16%), administracyjne i różne inne.

Oto porównanie za ostatnie 6 lat:

Okres sprawozdawczy	Liczba udzielonych porad
1925/6	4014
1926/7	3791
1927/8	3285
1928/9	3233
1929/30	3698
1930/31	4080

Na prowincji. Konsultacje — pod kierownictwem Delegatów Rady — funkcjonowały w następujących miastach.

Białystok. Udzielono 58 porad, częściowo za opłatą od 1—3 zł., przeznaczoną na zakup książek do bibljoteki; brak odpowiedniego pomieszczenia, które konsultacja ma jednak otrzymać w nowym gmachu Sądu Okręgowego, co—jak przypuszcza Delegat — wpłynie na ożywienie działalności.

Kalisz. Udzielono 17 porad: dyżury 2 razy na tydzień — w gmachu Sądu Okręgowego; ponadto — jak donosi Delegat — miejscowi adwokaci we własnych kancelarjach udzielali często bezpłatnych porad niezamożnym.

Łódź. Udzielono 214 porad; dyżury 2 razy w tygodniu w gmachu Sądu Okręgowego.

Piotrków. Udzielono 1333 porady; dyżury 1 raz w tygodniu, przeważyły sprawy mieszkaniowe, waloryzacyjne i spadkowe.

Płock. Stałych dyżurów nie było; porad miejscowi adwokaci udzielali sporadycznie zgłaszającym się w gmachu Sądu Okręgowego; zgłoszeń było b. niewiele.

Siedlce. Udzielono niewiele porad; działalność osłabła.

Sosnowiec. Udzielono 357 porad; dyżury 2 razy w tygodniu; prowadzi się protokuł konsultacji w przeznaczonym na to zeszycie; wedle sprawozdania Delegata działalność konsultacji wpływa na zwiększenie się liczby spraw na prawie ubogich.

Delegaci z Białej Podlaskiej i Łomży wyjaśnili, że zamiast specjalnie zorganizowanych dyżurów w Sądzie miejscowi adwokaci we własnych kancelarjach chętnie udzielają bezpłatnych porad prawnych zgłaszającym się osobom niezamożnym.

Wreszcie Delegaci z Kalisza, Suwałk i Siedlec podkreślają, że panoszy się tam pokątne doradztwo, co wpływa na stałe zmniejszanie się liczby osób, szukających porady w konsultacji adwokackiej.

8. Bibljoteka.

Kierownictwo. Nadzór na bibljoteką Izby z ramienia Rady Adwokackiej pełnił członek Rady — Bibljotekarz Adam Chełmoński; bezpośredni zarząd sprawował magister praw Jerzy Korytkowski.

Zasoby. Zasoby bibljoteczne przedstawiają się w sposób następujący:

Dział		Ilość tomów na 1.III.1930	Ilość tomów na 1.III.1931
1	Bibljoteka zasadnicza	2910	3364
2.	Bibljoteka czasopism	1706	1791
3.	Bibljoteki podręczne w Sądach: Najwyższym, Apelacyjnym i Okręgowym . . .	117	113[1])

[1]) Ubytek tłomaczy się przeniesieniom przestarzałych wydawnictw z bibljoteki podręcznej do bibljoteki zasadniczej.

Zakupy. W r. 1930/31 zakupiono około 150 tomów, uwzględniając w pierwszym rzędzie nowości prawnicze polskie; co do dzieł zagranicznych, między innemi, ukończono zakup Elster'a „Mandwörterbuch der Staatswissenschaften" w 9 tomach, zakupiono Stammlera „Dass Gesamte Deutsche Recht", Rosenberga i Lobe'go komentarz do kodeksu karnego (okazyjnie), dalsze tomy Planiol'a i Ripert'a oraz Lyon- Caën'a.

Dary. W okresie sprawozdawczym Bibljoteka otrzymała następujące dary: 1) Rodzina ś. p. adwokata Jana Hebdzyńskiego ofiarowała z księgozbioru zmarłego szereg wartościowych dzieł, jak „Volumina legum", liczne prace francuskie z dziedziny zawodu obrończego, roczniki „Monitora Polskiego" oraz szereg monografji, przeważnie w języku polskim, 2) adwokat Edward Muszalski ofiarował kilkanaście tomów, przeważnie w języku rosyjskim, 3) dział prawa i postępowania karnego został znacznie uzupełniony przez dar adwokata Józefa Kuczyńskiego, obejmujący blisko 200 dzieł, jak np. prace Krzymuskiego, Fajnickiego, szereg cennych monografji, komplet czasopisma „Prawo", opisy głośnych spraw sądowych, mowy obrończe i oskarżycielskie i t. p.

Własne prace w okresie sprawozdawczym ofiarowali następujący członkowie Izby:

Józef Bloch („Kolejowe prawo pracownicze"), Adam Chełmoński („Rejestr handlowy" 3 egz.), Władysław Grzankowski („Zagadnienie sankcyj międzynarodowych Ligi Narodów"), Jan Jakób Litauer („Polska procedura cywilna"), Aleksander Mogilnicki (1. „Akta wzorowe" 2. „Kodeks Postępowania Karnego a projekt Komisji Kodyfikacyjnej", 3. „Ogólne zasady prawa", 4. „L'appel en matière pénale". 5. „L'Apello e la Cassazione val nuovo codice polacco di procedura penale". 6. „Les mesures prises pour la preservation morale de l'enfance et l'organisation des tribunaux pour enfants". 7. „Comparaison des mesures prises en différents pays pour l'assistance aux orphelins nécessiteux et aux enfants abandonnés". 8. „Neuvième Session de l'Association Internationale pour la Protection de l'Enfance-La situation des enfants dont les parents vivent separés". 9. „Congrès pénal et pénitentaire international de Prague 1930-Comment les tribunaux pour enfants devraient-ils être composés"), ś. p. adwokat Bolesław

R o t w a n d („Zarys prawa o umowie ubezpieczenia"), Stefan R o z e n b a n d („Paserstwo"), Władysław S z y s z k o w s k i („Czynności z właścicielem mniemanym").

Z poza członków Izby własne prace ofiarowali pp. Jakób G l a s s („Niektóre zagadnienia przyszłej polskiej ustawy notarjalnej"), Henryk E k s t e i n („O umowach sprzedaży nieruchomości ziemskich"), Dr. Andrzej M a r c h w i ń s k i („Poglądy filozoficzno-prawne Hieronima Stroynowskiego") i dr. Emil Stanisław R a p p a p o r t („Zagadnienie kodyfikacji wykroczeń w ustawodawstwie polskiem").

Wszystkim ofiarodawcom Rada Adwokacka wyraża niniejszem podziękowanie.

Zamiany. Posiadane w bibljotece dublety (z górą 1.000 tomów) pozwoliły na uskutecznienie szeregu zamian, między innemi z Bibljotekami Sądu Najwyższego i Sądu Apelacyjnego; tak naprzykład drogą zamiany nabyto „Encyklopädie der Rechtswissenschaften" Holtzendorffa i Kohlera w wydaniu z r. 1913 — 1915.

Czasopisma. Ogólna ilość prenumerowanych w okresie sprawozdawczym czasopism wynosiła: polskich 24, zagranicznych 5. Bezpłatnie bibljoteka otrzymywała: „Palestrę" i „Czasopismo Adwokatów Polskich" z dodatkiem: „Dział Województw Zachodnich".

Czytelnictwo. Wypożyczono książek:

w r. 1928/29 335
„ „ 1929/30 634
„ 1930/31 697

Czytelnictwo na miejscu wyrażało się przeciętną cyfrą 5, 7 osób dziennie wobec 5, 4 w okresie poprzednim.

Zestawienie wydatków.

1.	zakup książek:		
	polskich	1123.21 zł.	
	zagranicznych	635.18 zł.	1758.39
2.	prenumerata czasopism:		
	polskich	582.27 zł.	
	zagranicznych	340.87 zł.	923.14
3.	oprawa książek i roczników czasopism		756.07
4.	różne wydatki (utrzymanie lokalu, portorja, materjały i t. p.)		658.40
	Razem . . .		4097.—

Sprawa pomieszczenia. Największą bolączką jest szczupłość obecnego pomieszczenia bibljoteki, niepozwalająca na skatalogowanie i udostępnienie dla członków Izby znacznej ilości książek.

9. Zarząd funduszami i mieniem izby.

Dokładne sprawozdanie rachunkowe podane jest w części III. Tutaj natomiast wypada przedstawić choćby pokrótce niektóre sprawy, dotyczące tej strony działalności Rady.

A. FUNDUSZ ZAPOMÓG POŚMIERTNYCH.

Projekt zmian statutu. W wykonaniu uchwały zwyczajnego Zgromadzenia Walnego członków Izby z dn. 29 marca 1930 r. Rada Adwokacka zwołała na d. 17 maja tegoż roku Zgromadzenie Nadzwyczajne celem rozważenie projektu przejścia od istniejącego systemu zapomóg pośmiertnych do normalnego, wewnątrz Izby, ubezpieczenia jej członków na wypadek śmierci, opracowanego przez specjalną komisję, wyłonioną w tym celu przez Zgromadzenie Walne Izby z d. 23 marca 1929 r. [1])

Oddalając projekt powyższy i postanawiając utrzymać w zasadzie dotychczasowy system zapomóg pośmiertnych, Nadzwyczajne Zgromadzenie Walne poleciło zarazem Radzie Adwokackiej wybór specjalnej komisji „dla zaprojektowania pożądanych a koniecznych zmian w dzisiejszym systemie zapomóg pośmiertnych" i przedstawienie wyników prac Zgromadzeniu Walnemu. Wyłoniona przez Radę, w wykonaniu powyższej uchwały, komisja [2]) odbyła szereg posiedzeń i w wyniku wyczerpującej dyskusji większością głosów wypowiedziała się za wprowadzeniem do obowiązującego obecnie statutu szeregu zmian, z pośród których najbardziej istotne byłyby:

1. Ustalenie stałej sumy zapomogi pośmiertnej — wzamian obecnej, zmiennej zależnie od ilości członków Izby w dacie każdego zgonu.

---

[1]) Sprawozdanie z prac Komisji wraz z ustalonym przez nią projektem było w swoim czasie — w postaci drukowanej broszury — rozdane członkom Izby.

[2]) Skład Komisji — patrz wyżej str. 9. Skład ten Komisja uzupełniła, kooptując członka Izby adw. A. Radlińskiego.

2. Zróżniczkowanie wysokości składek perjodycznych, płatnych po każdym wypadku śmierci, w zależności od lat praktyki adwokackiej — z odpowiednim dwa razy do roku podziałem członków Izby na 4 grupy (wysuwany był również projekt wprowadzenia stałej składki, niezależnie od liczby zgonów w danym roku, ale upadł).

3. Utworzenie specjalnego funduszu rezerwowego na wypłatę zapomóg pośmiertnych i nie pobieranie składki w razie zaszłego zgonu, ilekroć fundusz ten wynosić będzię sumę równą lub wyższą od sumy zapomogi.

4. Zmiana wysokości jednorazowej opłaty wpisowej, pobieranej od nowowstępujących członków Izby, mianowicie znaczne obniżenie dla ludzi młodych, a podwyższenie dla starszych.

5. Powierzenie zarządu funduszem zapomóg pośmiertnych osobnej Komisji, wybieranej przez Zgromadzenie Walne z poza członków Rady Adwokackiej, a istniejącej przy Radzie pod przewodnictwem członka Rady — skarbnika (był wniosek co do stworzenia oddzielnej osoby prawnej lub zupełnie osobnego zarządu, ale upadł); od decyzyj Komisji służyłoby odwołanie do Rady Adwokackiej, w wypadkach zaś odmowy wypłaty zapomogi — odwołanie do Walnego Zgromadzenia Izby.

Komisja ukończyła swe prace dopiero niedawno; wnioski jej będą przedmiotem rozważań zwołanego ad hoc posiedzenia Rady Adwokackiej, nie sposób więc było wyłuszczyć w tem sprawozdaniu stanowiska Rady w powyższej sprawie.

Wykładnia statutu. W zakresie wykładni obowiązującego obecnie statutu zapomóg pośmiertnych Rada Adwokacka przy rozstrzyganiu poszczególnych spraw, orzekła między innemi:

1. Ponieważ w myśl § 1 statutu osobami, uprawnionemi do otrzymania zapomogi, są małżonek i dzieci zmarłego, a o pozostałych przy życiu rodzicach statut nic nie mówi, przeto w braku małżonka i dzieci członek Izby, stosownie do § 1, ma prawo rozporządzać zapomogą pośmiertną bez żadnych ograniczeń (dec. z dn. 14.X 1930 r, prot. Nr. 20/54 § 8).

2. Zapis testamentowy, w którym zmarły członek Izby rozporządza zapomogą pośmiertną, przypadającą po jego zgonie, powinien być uważany za równoznaczny z deklaracją w tym przedmiocie przewidzianą w § 2 statutu; — zapomoga pośmiertna nie stanowi aktywu spadku, nie ulega więc skutkom podziału; jeśli przeto członek Izby wyraził życzenie, aby z majątku jego spłacono długi, a pozostałość podzielono w pewnym stosunku proporcjonalnym między wskazane osoby, to w sto-

sunku do zapomogi pośmiertnej należy to uczynić, nie wyczekując skutków działów (Dec. z dn. 25.XI. 1930 r. prot. Nr. 26/510 § 22).

B. SPRAWY OGÓLNE.

Wykreślenie z listy z powodu uchylania sie od składek. Wobec oświadczenia jednego z członków Izby, że żadnych składek opłacać nie będzie, bo nie jest w możności, że zresztą nie zamierza wykonywać zawodu adwokackiego, lecz chce jedynie korzystać z tytułu adwokata, nadto gotów się zrzec w swojem i rodziny imieniu pretensji do zapomogi pośmiertnej, Rada Adwokacka, — podkreśliwszy przedewszystkiem, że adwokatura nie może być traktowana tylko jako tytuł, a nie jako zawód, opierając się następnie na art. 28 i 29 statutu tymcz. oraz na przepisach statutu zapomóg pośmiertnych, z którego wynika, że uczestnictwo w funduszu zapomóg pośmiertnych jest dla członków Izby — adwokatów bezwzględnie obowiązkowe[1]), — na mocy § 19 regulaminu Rad Adwokackich zastosowała w danym wypadku wykreślenie z listy w trybie administracyjnym (Dec. 3.III.1931. prot. Nr. 33/517 § 11). Decyzja ta została zaskarżona do Rady Naczelnej.

Zaległości składek. Wielką bolączką jest bardzo znaczna suma zaległości członków Izby zarówno z tytułu składki adwokackiej, jak, zwłaszcza, z tytułu składek i wpłat jednorazowych na fundusz zapomóg pośmiertnych. Niewątpliwie, ale tylko do pewnego stopnia, odgrywa tu rolę ogólna sytuacja; mimo to jednak Rada uważała i uważa za swój obowiązek, a jednocześnie za obowiązek zalegających w opłatach członków Izby, przedsięwzięcie wszelkich starań, by w możliwie jaknajkrótszym czasie zaległości zostały wyrównane, dalsze bowiem ich trwanie może się odbić dotkliwie na stanie spraw finansowych Izby i postawić Radę Adwokacką, jako jej przedstawicielkę, w trudnem położeniu co do prawidłowego zaspakajania ciążących zobowiązań.

Ściąganie zaległości. Ponieważ nie odniosły pożądanego skutku ani indywidualne przypomnienia, ani ogólne wezwanie Dziekana[2]), przeto dla najszybszego zainkasowania zaległości

---

[1]) Porównaj sprawozdanie za r. 1927/8 str. 72 ustęp końcowy.
[2]) Patrz „Palestra" r. 1930, str. 507.

Rada powołała specjalną komisję [1]), z udziałem zaproszonych członków Izby, którzy z całą gotowością ofiarowali swój czas i pracę. Tusząc, że praca ta spotka się z uznaniem i gorącem poparciem ze strony ogółu członków Izby, Rada ze swej strony raz jeszcze zwraca się do zalegających w opłatach członków z gorącym apelem o uregulowanie zaległości w jaknajkrótszym terminie, do wszystkich zaś — o uiszczanie bez opóźnienia należności bieżących.

Pożyczki. I w tym dziale zaległości są znaczne, co zmuszało Radę — wobec braku funduszów — do oddalenia w okresie sprawozdawczym szeregu podań o nowe pożyczki, które skądinąd nieraz zasługiwały na uwzględnienie. Chcąc uregulować tę kwestję Rada postanowiła (dec. 16/XII 1930 prot. Nr 29/513 § 28): przy udzielaniu pożyczek bezprocentowych uprzedzać, że od daty uchybienia terminu biedz będą odsetki w wysokości 10%, uzależniać prolongaty od spłacania zaległych odsetek, w razie zalegania ponad trzy miesiące w spłacie pożyczki lub odsetek występować na drogę sądową.

Reforma księgowości. Na okres sprawozdawczy przypada zaprowadzenie szeregu zmian w systemie księgowości rachunkowej — celem przystosowania jej jaknajbardziej do swoistych potrzeb, jak np. zaprowadzenie dziennika kasowego systemu francuskiego, wielorubrykowego (w którym poszczególne wpływy i rozchody są rozprowadzone na odpowiednie fundusze i rachunki) i dziennika systemu amerykańskiego (w którym są zapisywane wszystkie operacje dzienne z uwzględnieniem zachodzących zmian).

Różne sprawy. Wśród różnych spraw natury finansowo-gospodarczej, załatwionych przez Radę w okresie sprawozdawczym, można, między innemi, wymienić: wyasygnowanie na wniosek Delegata w Łodzi sumy 5.000 zł. — jako subsydjum na urządzenie pokoju adwokackiego w nowym gmachu Sądu Okręgowego w Łodzi, a na wniosek Delegata w Sosnowcu sumy 3.000 zł. na cel podobny w Sosnowcu — w obu wypadkach w drodze upoważnienia Delegatów do pobrania wyasygnowanych kwot z zaległych składek miejscowej adwokatury;

---

[1]) Patrz wyżej str. 10.

urządzenie w gmachu Sądu Okręgowego w Warszawie specjalnej szatni na togi adwokackie; wylosowanie pierwszej serji pożyczki wewnętrznej, zaciągniętej u członków Izby na koszt urządzenia nowego lokalu Rady [1]; w związku z wspomnianemi już wyżej znacznemi zaległościami składek Rada zaproponowała przytem odnośnym członkom Izby, by należnych im sum nie podnosili, pozostawiając je na pokrycie składek, jakie będą od nich w przyszłości przypadały.

---

[1]) Patrz sprawozdanie za r. 1929/30 str. 48.

INWENTARZ IZBY ADWOKACKIEJ

sporządzony w dniu 28 lutym 1931 r.

	Zł.	Zł.
Wartości pieniężne.		
1. Gotówka w kasie biura Rady	3.332,11	
2. P. K. O. — saldo na r-ku czekowym. . .	10.073,26	
3. Bank Handlowy — saldo na r-ku czekow.	12.578,40	25.983,77
Papiery wartościowe. pg. kursów w dniu 28/2 31 r.		
25 sztuk akcji Banku Polskiego	3.387.50	
4% Pożyczka Inwest. wart. nom. zł. 17.500	16.756,25	
4½% List. Zast. m. W-wy „ „ zł. 6.700	3.484,—	
4½% List. Zast. Ziemskie „ „ zł. 440	228,80	
5% Listy Zast. m. W-wy „ „ zł. 3.200	1.784,—	
8% Listy Zast. B-ku Roln. „ zł. 35.260	33.144,40	
4% Prem. Poż. Dol. szt. 274 à dolarów . . 5	13.426,—	
6% Pożyczka Dolar. wart. nom. „ 400	2.880,—	
7% List. Zast. Ziem. „ „ „ 6 000	40.050,—	
10% Pożyczka Kolej. „ „ Frs. 710.	1.263,95	116.404,90
Dłużnicy.		
Członkowie Izby za udzielone pożyczki pg. wykazu.		
gotówką	113.629,39	
papierami wartościowemi	37.519,36	151.148,75
Należności z tytułu zaległych składek. pg. wykazu		
1. Fundusz ogólny:		
Zaległe składki adwokackie		
a) Adwokatura Warszawska	21.430,—	
b) „ Prowincjonalna . . .	15.300,05	
Zaległe tyt. zwrotu koszt. post. dysc.		
a) Adwokatura Warszawska	3.902,—	
b) „ Prowincjonalna . . .	2.062,90	
Do przeniesienia . . .	42.694,95	293.537,42

	Zł.	Zł.
Z przeniesienia . . .	42.694.95	293.537.42
Za legitymacje		
a) Adwokatura Warszawska.	10.—	42.709.95
b) „ Prowincjonalna . . .	5.—	
2. Fundusz Zapomóg Pośmiertnych.		
Zaległe składki pośmiertne		
a) Adwokatura Warszawska.	205.391.—	
b) „ Prowincjonalna . . .	110.180.50	
Zaległe tyt. wpisu jednorazowego		
a) Adwokatura Warszawska.	36.540.—	
b) „ Prowincjonalna . . .	21.985.—	374.096.50
3. Fundusz Zapomóg Ogólnych:		
Zaległe z tyt. jednoraz. składek		
a) Adwokatura Warszawska.	50.—	
b) „ Prowiucjonalna . . .	25.—	75.—
4. Fundusz Bibljoteczny:		
Zaległe z tyt. jednoraz. składek		
a) Adwokatura Warszawska.	50.—	
b) „ Prowincjonalna . . .	25.—	75.—
Ruchomości		
Pg. wykazu	50.903.37	
20% amortyzacji od sumy 17.678.02	3.535.60	47.367.77
Sumy Przechodnie		
Różne należności		9.124.—
R-k Urządzenia nowego lokalu		9.654.—
R-k Mieszany urządzenia lokalu . . .		14.824.40
		791.464.04
Należne do r-ków i funduszów:		
1. Fundusz Ogólny	9.542.77	
2. „ Zapomóg Pośmiertnych	429.215.02	
3. „ „ Ogólnych	153.525.48	
4. „ Asek. w spr. zast. karn. w Sąd. Cyw.	5.370.50	
5. „ „ „ „ „ „ Wojsk.	270.—	
6. „ Bibljoteczny	78.—	
7. „ Budowy Domu Prawnictwa Polsk.	150.—	
do przeniesienia . . .	598.151.77	

	Zł.	Zł.
z przeniesienia . . .	598.151.77	
8. Rk Funduszów Żelaznych	8.365.08	
9. „ Pożyczki Udział. na urządz. nowego lok.	13.000.—	
10. „ Amort. Poż. Udział. „ „ „	6.640.—	
11. Rk Koła Prawników Polskich	5.807.55	
12. Rezerwa na umorzenie wątpl. należności .	2.306.91	
13. Majątek Izby	14.142.96	648.414.27
Wierzyciele		
Należne zapomogi pośmiertne rodzinom po zmarłych adwokatach:		
1) Jurkowskim Stanisławie	16.445.80	
2) Koszutskim Stanisławie	4.267.26	
3) Bardachu Maurycym	16.006.—	
4) Chądzyńskim Mieczysławie	16.690.—	
5) Pilitowskim Józefie	21.690.—	
6) Kowalewskim Bronisławie	16.497.—	
7) Dobrzyńskim Wacławie	16.672.—	
8) Korenfeldzie Mikołaju	18.092.25	
9) Urbanowskim Janie	16.690.—	143.050.31
		791.464.04

ZESTAWIENIE RACHUNKOWE WPŁYWÓW I WYDATKÓW

za rok 1930/31

W-n Fundusz Ogólny

	Zł.	Zł.
Naczelna Rada Adwokacka	9.800.—	
Archiwum Związku Adwokatury	600.—	
Subsydjum dla adwokatury w Łodzi . . .	4.045.—	
Subsydjum dla Koła Studentów Prawników .	1.000.—	
Towarzystwo Prawnicze	700.—	
Ofiary na szkołę polską poza granicami kraju i inne	240.—	
Amortyzacja Pożyczki Udziałowej	10.000.—	
Wynajęcie sali na Walne Zgromadzenie . .	300.—	
10-% ze składek przen. na fund. zapomogowy	12.744.11	39.459.11
Koszty Administracyjne:		
Komorne	23.083.—	
Opał	972.76	
Światło	3.052.79	
Telefony	7.479.60	
Podatek od lokalu	638.40	
Materjały pismienne i druki	7.953.81	
Portorja	4.801.42	
Ogłoszenia i prenumerata pism	4.077.30	
Prowizja od inkasa	2.720.10	
Koszty manipul. w instyt. kredytowych . .	1 229.75	
Wynagrodzenie personelu	75.150.—	
Ubezbieczenie person. w Kasie Chorych i Z. U. P. U.	5.357.46	
Różne wydatki	8.113.09	144.629.48
Bilans zamknięcia		9.542.77
		193 631.36

Ma

	Zł.	Zł.
Składki adwokackie zaległe i bieżące . . .	127.741.10	
Wpisowe od petentów	5.420.—	
Zwrot kosztów post. dysc.	2.452.—	
Za legitymacje członkowskie	1.010.—	
Przeniesione z Rk Procentów	14.272.81	
Różne	25.50	150.921 41
Należne zaległe składki adwok., koszty post. dysc. i t. p.		42.709.95
		193.631.36

W-n Fundusz Zapomóg Pośmiertnych **Ma**

	Zł.	Zł.
Wypłacone zapomogi pośmiertne rodz. po zmarłych.		
1. adw. Drzewieckim Edmundzie	14.522.—	
2. „ Hebdzyńskim Janie	15.224.—	
3. „ Drozdowiczu Stefanie	15.350.—	
4. „ Rauszerze Wacławie	15.332.—	
5. „ Michaliku Leonie	15.314.—	
6. „ Jurkowskim Stanisławie	2.850.20	
7. „ Urbańskim Janie	19.638.—	
8. „ Grodzickim Janie	19.782.—	
9. „ Rotwandzie Lucjanie	19.782.—	
10. „ Rotwandzie Bolesławie	20.934.—	
11. „ Koszutskim Stanisławie	16.648.74	
12. „ Wiśniewskim Stanisławie	20 880.—	
13. „ Choromańskim Stefanie	20.862.—	
14. „ Chrzczonowskim Tadeuszu	20.826.—	
15. „ Braunsteinie Tadeuszu	20.952.—	
16. „ Bardachu Maurycym	5.000.—	
17. „ Chądzyńskim Mieczysławie . . .	5 000.—	
18. „ Kowalewskim Bronisławie	5.175.—	
19. „ Dobrzyńskim Wacławie	5.000.—	
20. „ Korenfeldzie Mikołaju	3.615.75	
21. „ Urbanowskim Janie	5.000.—	287.687.69
Należne zapomogi pośmiert. rodzinom po zmarłych adwokatach		143.050.31
Bilans zamknięcia		429.215.02
		859.953.02

	Zł.	Zł.
Saldo z lat ub. składek pośmiertnych . . .		33.885.38
Wpłynęło ze składek pośmiertnych zaległych	77.862.80	
Wpłynęło ze składek pośmiertnych bieżących	173.709.—	251.571.80
Należne składki pośmiertne		315.571.50
Saldo z lat ub. wpisu jednorazowego . . .		147.789.34
Wpłynęło z wpisu jednorazowego zaległego .	12.423.—	
Wpłynęło z wpisu jednorazowego bieżącego	40.187.—	52.610.—
Należny wpis jednorazowy		58.525.—
		859.953.02

Fundusz Zapomogowy

W-n

	Zł.	Zł.
Udzielone pożyczki w 1930/31 r:.		
gotówką	38.422,40	
papierami wartościowemi	37.519,35	75.941,75
Wypłacono zapomóg stałych	7.150,—	
Wypłacono zapomóg jednorazowych . . .	200,—	7.350,—
Bilans zamknięcia		153.525,48
		236.817,23

Ma

	Zł.	Zł.
Saldo z lat ubiegłych		38.929,23
Wpłynęło w roku 1930/31 r. z udzielon. pożyczek w latach ub.	24.010,—	
Wpłynęło z udzielonych pożyczek w roku 1930/31	1.060,—	25.070,—
Wpłynęło ze składek od nowoprzyjętych adwokatów		5.100,—
Przekazane ofiary przez różnych		940,—
Procenty od udzielonych pożyczek		2.780,14
10% ze składek adwokackich		12.774,11
Należne składki od nowoprzyjętych adwokatów		75,
Należne z tyt. udzielonych pożyczek:		
gotówką	113.629,39	
papierami wartościowemi	37.519,36	151.148,75
		236.817,23

Fundusz Asekuracyjny w spr. zast. karnych w Sądach Cywilnych

W-n

	Zł.	Zł.
Wypłacone różnym za zastępstwa		8.735,—
Bilans zamknięcia		5.370,50
		14.105,50

Ma

	Zł.	Zł.
Saldo z lat ubiegłych.		4.175,50
Wpłacone przez różnych za zastępstwa . .		9.930,—
		14.105,50

Fundusz Asekuracyjny w spr. zast. karnych w Sądach Wojskowych

W-n

	Zł.	Zł.
Wypłacone różnym za zastępstwa		850,—
Bilans zamknięcia		270,—
		1.120,—

Ma

	Zł.	Zł.
Saldo z lat ubiegłych		55,—
Wpłacone przez różnych za zastępstwa . .		1.065,—
		1.120,—

Fundusz Bibljoteczny

	Zł.	Zł.
Wypłacone na potrzeby bibljoteki		4.033.—
Bilans zamknięcia		75.—
		4.108

	Zł.	Zł.
Wypłacone składki przez różnych		4.033.—
Należne składki od nowoprzyjętych adwokatów		75.—
		4.108.—

Pożyczka Udziałowa na urządz. nowego lokalu

	Zł.	Zł.
Wylosowane 40 udziałów		10.000.—
Bilans zamknięcia		13.000.—
		23.000.—

	Zł.	Zł.
Wpłynęło z 92 udziałów		23.000.—
		23.000.—

R-k Amortyzacji Pożyczki Udziałowej

	Zł.	Zł.
Wypłacono gotówką	250.—	
Potrącona za należne składki	3.100.—	3.360.—
Bilans zamknięcia		6.640.—
		10.000.—

	Zł.	Zł.
Przeniesione z funduszu ogólnego		10.000.—
		10.000.—

Rezerwa na umorzenie wątpl. należności

W-n

	Zł.	Zł.
Umorzono należne tyt.		
składek adwokackich	1,310.—	
koszt. post. dysc.	126.—	
składek pośmiertnych	2.037.—	
wpisu jednorazowego	250.—	
udzielonej pożyczki	700.—	4.423. —
Bilans zamknięcia		2.306.91
		6.729.91

Ma

	Zł.	Zł.
Bilans otwarcia		6.729.91
		6.729.91

Fundusz Budowy Domu Prawnictwa Polskiego

W-n

	Zł.	Zł.
Bilans zamknięcia		150.—
		150.—

Ma

	Zł.	Zł.
Wpłacone przez różnych		150. —
		150. —

R-k Procentów

W-n

	Zł.	Zł.
Przeniesiono na fundusz zapomogowy . . .	2.780.14	
Przeniesiono na fundusz ogólny	14.272.81	17.052.95
		17.052.95

Ma

	Zł.	Zł.
% % od udzielonych pożyczek	2.780.14	
% % od obrotów w instyt. kredytowych . .	2.980.87	
% % od papierów wartościowych	11.291.97	17 052.95
		17.052.95

BILANS

Izby Adwokackiej Warszawskiej na dzień 28 lutego 1931 r.

Stan czynny.

	Zł.	Zł.
Kasa		
Gotówka w kasie Rady		3.332.11
Instytucje Kredytowe		
Bank Handlowy — saldo na roku czekowym	12.578.40	
P.K.O. — saldo na roku czekowym . . .	10.073.26	22.651 66
Papiery wartościowe		
Zdeponowane w Banku Handlowym . . .		116.404.90
Dłużnicy		
Członkowie Izby za udzielone pożyczki . .		151.148.75
Należności z tyt. zaległych składek		
Składki adwokackie	36.730.05	
Koszty post. dysc.	5.964.90	
Składki pośmiertne	315 571.50	
Wpis jednorazowy	58.525.—	
Różne	165.—	416.956.45
Ruchomości		
W biurze Rady i pok. adwok. przy Sądach .		47.367.77
Sumy przechodnie		
Różne należności		9.124.—
R-k Urządzenia nowego lokalu . . .		9.654.—
R-k Mieszany urządzenia lokalu . .		14.824.40
		791.464.04

Stan bierny.

	Zł.	Zł.
Wierzyciele.		
Należne zapomogi pośm. rodz. zmarł. adw. .		143.050.31
Fundusze.		
1) Fundusz Ogólny	9.542.77	
2) „ Zapomóg Pośmiertnych . . .	170.290.68	
3) „ Wpisu jednoraz. zapom. pośm.	258.924.34	
4) „ Zapomóg Ogólnych	153.525.48	
5) „ Asek. w spr. zast. kar. w Sąd.Cyw.	5.370.50	
6) „ „ „ „ „ „ Wojsk.	270.—	
7) „ Bibljoteczny	78.—	
8) „ Budowy Domu Praw. Polsk. .	150.—	598.151.77
R-k Funduszów żelaznych.		
1) Fundusz im. Leona Figowskiego . . .	1.784.—	
2) „ „ Zygmunta Tykocinera . .	4.155.88	
3) „ „ Zygmunta Sokołowskiego .	2.425.20	8.365.08
Pożyczka Udziałowa		13.000.—
Amortyzacja Pożyczki Udziałowej . . .		6.640.—
Koło Prawników Polskich		5.807.55
Rezerwa na umorzenie wątpl. należ. . .		2.306.91
Majątek Izby		14.142.42
		791.464.04

Preliminarz budżetowy.

na rok 1931/32.

	Zł.	Zł.
Wpływy:		
Składki adwokackie (1.280×120)	153.600.—	
Potrącenia na fundusz zapomogowy . . .	15.360.—	138.240.—
Wpisowe		10.000.—
Saldo z ubiegłego okresu		9.542.77
		157.782.77
Rozchody:		
Naczelna Rada	12.000.—	
Lokal	15.000.—	
Podatek od lokalu	638.—	
Opał i światło	2.500.—	
Telefony	8.000.—	
Materjały piśmienne i druki	4.500.—	
Portorja	3.500.—	
Ogłoszenia i prenumerata pism	3.000.—	
Bibljoteka	3.000.—	
Prowizja od inkasa	3.500.—	
Koszty manipul. w instyt. kredytow. . . .	1.500.—	
Wynagrodzenie personelu biur i 6 woźnych	62.400.—	
Ubezpieczenie personelu	5.000.—	
Amortyzacja pożyczki udziałowej	10.000.—	
Towarzystwo Prawnicze	2.000.—	
Nieprzewidziane wydatki	18.200.—	
Różne drobne wydatki	3.044.37	
	157.782.77	

SPIS RZECZY.

Str.

Wstęp 3

I. Skład Rady Adwokackiej. Podział i Organizacja Pracy.

Skład Rady 5
Prezydjum 6
Sąd Dyscyplinarny 6
Komisja Egzaminacyjna 6
Seminarjum dla aplikantów adwokackich 7
Konsultacja dla niezamożnej ludności 7
Referat prasowy 8
Delegaci Rady Adwokackiej 8
Posiedzenia plenarne 8
Posiedzenia Prezydjum 9
Komisje 9
Przedstawiciele adwokatury w komisjach egzaminacyjnych dla aplikantów sądowych i urzędników Prokuratorji 10
Kancelarja 11

II. Działalność Rady Adwokackiej.

1. Sprawy ogólne.

Wystąpienie z powodu aresztowania członków Izby b. posłów 12
Udział w Komisjach Wyborczych 16
Walka z pokątnem doradztwem 16
Czynności reprezentacyjne 17

2. Obrona praw i interesów adwokatury.

Mianowania nowych obrońców sądowych 17
Wymiar podatków od adwokatów 20
Kolejność wokandy w sądach 21
Różne interwencje 22
Strój urzędowy adwokatów 22
Najniższe normy wynagrodzenia 24
Sprawy o honorarja 24

3. Czuwanie nad wykonywaniem przez członków Izby obowiązków obrończych i przestrzeganiem zasad etyki zawodowej.

A. Dane statystyczne 26
B. Powody interwencji Rady Adwokackiej 28
Doniesienia urzędowe 28
Skargi prywatne 30

Skargi adwokatów 32
Postępowanie dyscyplinarne z urzędu 33
Tryb załatwiania skarg z art. 9 statutu 34
Postępowanie karne przeciw adwokatom 34
C. Orzecznictwo Rady Adwokackiej w zakresie obowiązków obrończych i etyki zawodowej 35
Zakres kontroli władzy korporacyjnej 37
Tajemnica zawodowa 39
Wolność słowa i pisma 43
Stosunek do sądów 46
Obrona z urzędu 48
Stosunek do kolegów 49
Różne kwestje 51

4. Działalność Sądu Dyscyplinarnego.

A. Dane statystyczne 52
B. Orzecznictwo 55

5. Prowadzenie listy adwokatów i aplikantów adwokackich.

A. Lista adwokatów 60
B. Lista aplikantów 62
C. Rozsiedlenie 66
D. Orzecznictwo 70
Warunki przyjęcia 70
Łączenie z adwokaturą innych stanowisk 72
Siedziba adwokacka 73
Okres aplikacji adwokackiej 75
E. De lege ferenda 76
Unormowanie liczby adwokatów 76
Wolność przesiedlania się 77

6. Kierowanie wykształceniem zawodowem aplikantów i egzaminami.

A. Przygotowanie do zawodu 79
Patroni 79
Seminarja 82
Obowiązki i uprawnienia apl. adw. 84
B. Egzaminy. 87

7. Pomoc prawna dla ubogiej ludności

A. Obrony z Urzędu. 89
B. Konsultacje 93

8. Bibljoteka 95

9. Zarząd funduszami i mieniem Izby . . . 98

A. Fundusz zapomóg pośmiertnych 98
B. Sprawy ogólne 100

III. Sprawozdanie Rachunkowe 103

